

MŪSU SPARNAI

OUR WINGS
PUBLISHER
EDITOR
ADDRESS

-Lithuanian Protestant Journal, est. 1951
-Lithuanian Presbyterian Church, est. 1555
-Rev. Povilas Dilys
-1942 N. Spaulding Av., Chicago 47, Ill., U. S. A.

TURINYS

Psl.

Dail. Alf. Dočius	BROLIAI DVASIOJE (viršelis)	
Dail. prof. dr. V. K. Joninas	VINJETĖS	
Kun. P. Dilys	SKAITYTOJAMS APMAŠTYTI	2
Dr. E. Jelinek	J. KALVINO MOKSLO APIE PREDESTINACIJĄ GE- NEZĖ IR BŪDAS	5
E. Gerulis	SKAIČIUS "TRYŠ" MİSLĖ ŠV. RAŠTE	9
Dail. Dagys	KRISTUS IR MENAS	17
Kun. S. Neimanas	PROF. DR. KUN. K. KURNATAUSKAS	24
Kun. J. Pauperas	VIDINIO DŽIAUGSMO SKATINTOJAS	27
Kun. S. Neimanas	ATSIŠVEIKINOME SU GARBĖS PREZIDENTU	29
M. Plepys	BIRŽŲ MIESTO MOKYKLA	33
Jurgis Jašinskas	MOKYTOJAS	36
P. B.	KURATORIUS DR. MYKOLAS DEVENIS	42
Kun. S. N.	PAGERBTAS ŽYMUS JUBILIATAS	50
M. Nb.	MARTYNAS LACYTIS - 80 METŲ	51
Kun. St. Neimanas	DR. ALBERT SCHWEITZER	55
P. Gudelis	UPSALOS ARKIVYSKUPAS	57
Kun. S. Neimanas	ŠIMTMETIS IŠGANIMO ARMIJAI	59
Kun. P. Dilys	ROMOS KATALIKŲ IR EVANGELIKŲ TIKYBŲ PA- LYGINIMAS	61
J. Trečiokas	"STEBUKLINGAS AKMUO"	62
Kun. S. N.	JAUNOS PIANISTĖS REČITALIS	65
Kun. S. Neimanas	JAUNIMO METŲ PROGA	66
***	AKADEMINIS JAUNIMAS	68
	KRONIKA	78

LEIDĖJAS	-Lietuvos Evangelikų Retormatų Kolegija Tremtyje
ATSAK. REDAKTORIUS	-Kun. Povilas Dilys, 1942 N. Spaulding Av., Chicago 47, Ill., U. S. A.
REDAKcinĖ KOMISIJA	-Kun. Povilas Dilys, Eugenius Gerulis, Jokūbas Kregždė, Palmyra Lampsatienė, Jonas Palšis, Mykolas Plepys, Arvydas Ramonis
KONSULTANTAI	-Suprt. kun. S. Neimanas ir krt. Halina Dilienė.
ADMINISTRATORIUS	-Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago 29, Ill., U. S. A.
TIRAŽAS	-2000 egz.
KAINA	-Auka

REDAKCIJA taiso, trumpina rankraščius savo nuožiūra. Autorių pageidavimai gerbiami. Straipsniai su autorių pavarde, slapyvarde ar inicialais nebūtinai išreiškia leidėjo ar redakcijos nuomonę

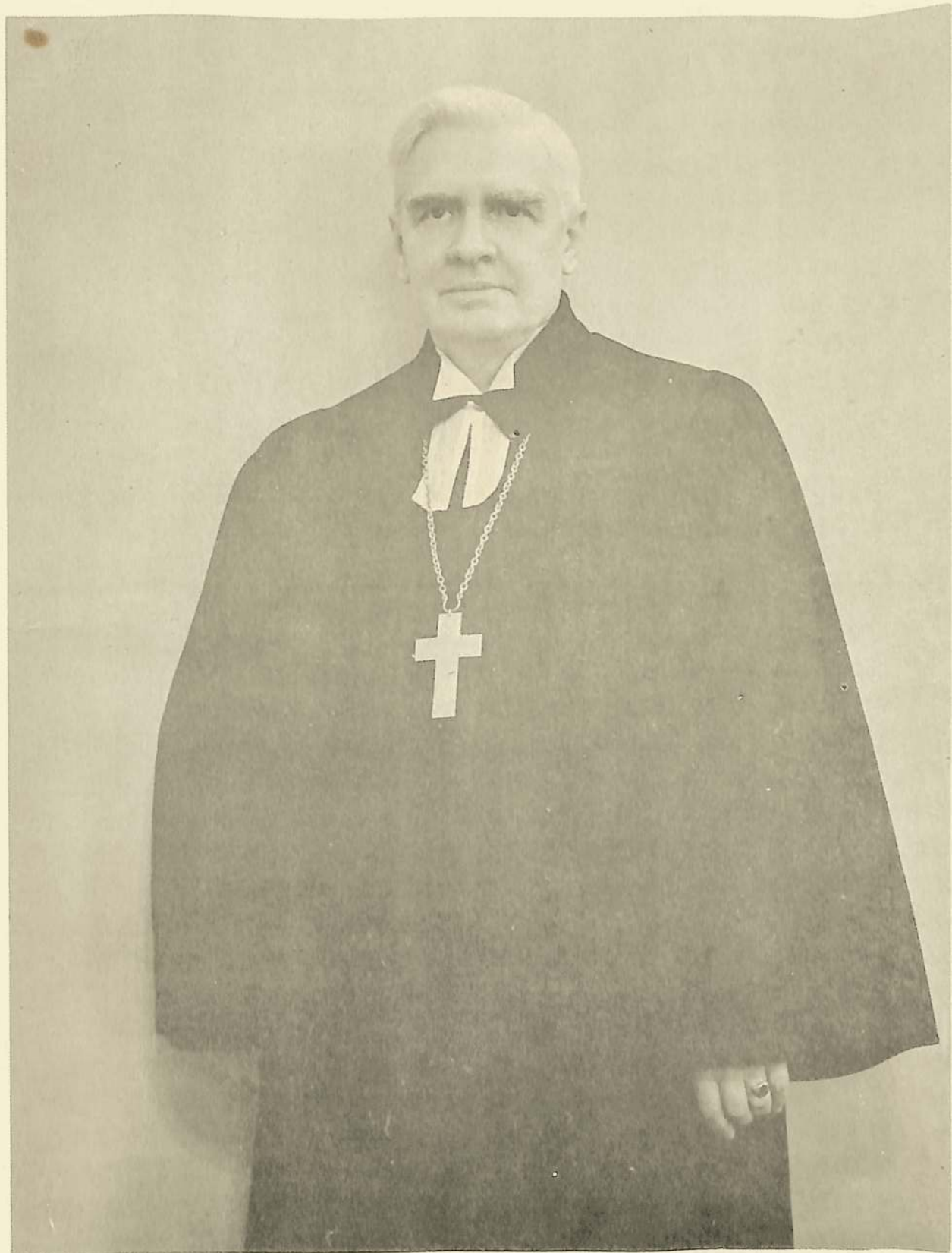
 MŪSU SPARNAI

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ ŽURNALAS

ISTEIGTAS 1951

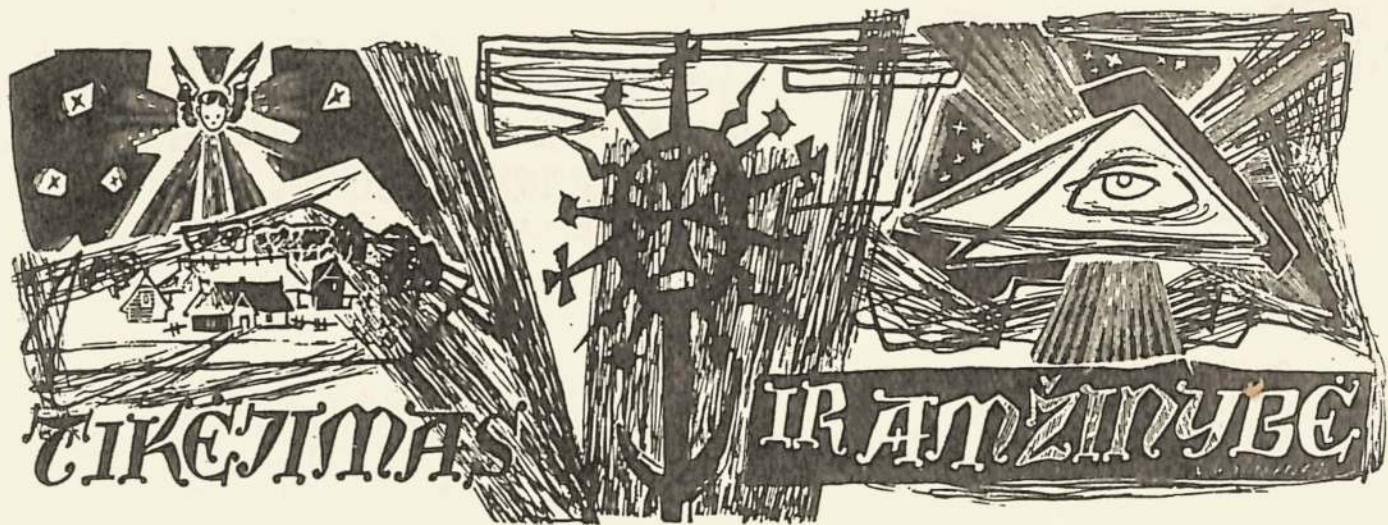
1966 BIRŽELIS

Nr. 20

*Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios generalinis superintendantas prof. dr. kun.
Konstantinas KURNATAUSKAS.*

1878.IV.9 — 1966.II.3

Kun. P. DILYS

SKAITYTOJAMS APMĀSTYTI

(Perredaguotas pamokslas, pasakytas 1966 m. kovo mėn. 20 d. Lietuvių Ev. Reformatų Bažnyčioje, Chicago)

Be abejo esame girdėję apie jaunąjį teologą iš Emory University, Atlantoje, dr. Thomas J. Altizer, kuris šių metų pradžioje pareiškė gausiai susirinkusiems Northwestern University, Evanstone, studentams, kad Dievas yra miręs. Tas perdėtas išsireiškimas pasidarė paskutiniu laiku gana populiarius ir sukėlė pasipiktinimą iš daugelio pusių. Žurnalas "Time" net porą kartų gana plačiai nagrinėjo tą klausimą. Kasdieniniai laikraščiai taip pat talpino atitinkamus straipsnius savo "Religion" skyriuose. Šiomis dienomis iš spaustuvės yra išėjusi dr. Th. J. Altizer ir jo bendradarbio W. Hamiltono parašyta knyga: "Radical theology and the death of God".

Mes, krikščionys, esame nustebę, kad išsireiškimai apie Dievo mirtį tuo atveju nėra padaryti netikinčiųjų arba marksistų tarpe. Tai nėra ateistinė filosofija. Ne, šiuo laiku hipotezės paskelbtos teologijos fakultetų ir seminarijų profesorių. Tai jau visiškai kitas dalykas. Tai atneša sumišimą krikščionių galvojime. Kyla rimtas ir mums visiems nerimą keliantis klausimas, kaip mokslininkai, kurie knygoje, paskaitose ir pasikalbėjimuose su spauda skelbia, kad religija, tas dinamiškas ryšys žmogaus su gyvuoju Dievu, kiekvienoje formoje jau yra praeitis, kad Jėzus niekuomet neprisikėlė, kad pats Dievas yra miręs, gali ruošti studentus kunigų pareigas Kristaus Bažnyčioje eiti?

Iš kitos pusės, spaudos pranešimai apie dr. Th. J. Altizer ir ki-

tus, įtikina mus, kad tai nėra tų žmonių paviršutiniškas ir neapgalvotas žygis. Jie yra rimti mąstytojai, jie giliai pergyvena savo tvirtinimus, o pats Altizer net kalba apie viziją, ką randame Ericho Heller ir Rainer Marijos Rilke veikaluose.

Mes, kaip krikščionys, neprivaikome užkimšti ausų ir tvirtinti, kad tai mūsų neliečia, nenorime apie tai ir girdėti. Mes vėl pergyvename Kristaus kentėjimo laiką, mus lydi Kristaus prisikėlimo tiesa ir Šventos Dvasios atėjimas nori pripildyti mūsų širdis tikėjimo ugnimi. Todėl ir turime iki dugno įsigilinti į religijos klausimus, kad nekiltų mumyse abejonių ir net mažų nutylėjimų.

Taigi be baimės, bet ir be davatkiškos dvasios pabandysime priartėti prie iškelto klausimo ir apšviesti jį Kristaus Evangelijos spinduliais.

Pareiškimai apie Dievo mirtį turi kažką iš teisybės. Evangelistas Jonas savo pirmame laiške rašo: "Dievas yra šviesybė... jei vaikščiojame šviesoje... mes turime draugystę vienas su kitu..." (1, 5-7). Bet kurgi mes šiandien matome virš perskaitytų žodžių išsipildymą? Ta šviesybė dingo iš dabartinių laikų visuomeniško gyvenimo.

Tikrai ir senais laikais buvo gana sunku rasti Dievą žmonių veiksmuose, bet dar buvo galima kai kuriuose žmonių pareiškimuose ir pasielgime pastebėti Dievo spindulius. Bet dabar reguliaraus bažnyčios pamaldų lankymo procentas yra nedidelis. Mūsų šeimose, gal būt, pavieni meldžiamės, bet mūsų tėvų paprotis rinktis iš ryto ir vakare, kad kartu šeimoje liaupsinti Dievą už gerą ir blogą dieną, dingo beveik visiškai. Sekmadieniai ir kitos nedarbo dienos jau mums nebe sekmadieniai, ne "šventos dienos".

Taip daug visokių darbų namuose ir kitur mus laukia, kad norint nenorint perkeliame jų išpildymą į "šventąją dieną", į sekmadienį. Ypatingai reikia apie tai pagalvoti tokiems skaitytojams, kurie nesusirenka reguliariai kiekvieną sekmadienį pamaldoms. Jums grėsia pavojus visiškai atšalti religiniams reikalams. Jeigu dabar sustosime prie didžiųjų Bažnyčios metų švenčių: Kalėdų, Velykų ir Šventos Dvasios atėjimo, tai su apgailestavimu galime konstatuoti faktą, kad beveik nejaučiame tų dienų religinės įtakos. Kalėdos mums dažniausiai yra žiemos svente, galimybė apiankyti savuosius-Velykos, išvykimas į gamtą - Sekminės. Jūsų bendrystė prie Dievo Stalo, Kristaus kentėjimo laiku paliko tik papročiu, o ne iš tikros širdies plaukiąs nuodėmių išpažinimas. Tikrai, iš mūsų galvosenos sąvoka "Dievas" pamažu dingsta. Jeigu atsitiko gamtos katastrofa, nebesakome, kad Dievas pasiuntė ją už mūsų nusikaltimus; jeigu pralaimėjome karą, tai nebandome tai išaiškinti kaip Dievo pabaudą; visiškai natūraliai pareiškiame, kad pralaimėjome todėl, kad mūsų ginklai buvo menkesni, negu priešo. Panašiai yra kitose srityse. Tuo būdu, mūsų išoriniame pasielgime ir mūsų dvasiniame galvoje įvyko milžiniška revoliucija. Žodžiai iš Šventojo Rašto apie nuodėmę,

apie apvalymą per Kristų nuo visokių neteisybių yra sunkiai suprantami ir nemaloniai mūsų priimami.

Taip, Dievas, kuris siunčia ligas, katastrofas, mirtį, kad nubautų mus už mūsų nuodėmes iki trečios ir ketvirtos kartos, yra miręs. Dievas, kuris rodo mums mūsų nuodėmes ir laukia, kad mes prašytumėm malonės, yra miręs. Dievas, kuris sukūrė pasaulį per šešias mūsų supratimų dienas - nebeegzistuoja. Dievas, kuris siunčia žmones į karus, yra miręs. Dievas, kuris savo noru vienus išrenka, o kitus pasmerkia - neegzistuoja. Gal būti išsireiškimas - Dievas yra miręs - virš minėtų įvykių atžvilgiu yra nevisiškai tikslus. Geriau pasakyti, kad toks Dievas niekuomet neegzistavo, o buvo sukurtas tik žmonių galvosenoje. Tai yra tiesa tų dabartinių teologų, kurie tvirtina, kad Dievas yra miręs.

Bet iš tikrųjų Jis nėra miręs; mirė tik, tiksliau sakant, kažkas iš sąvokos "Dievas", kas "Dievu" niekuomet nebuvo. Naujasis Testamentas per Jėzų Kristų parodė tikrojo Dievo veidą, koks Jis yra žmonių atžvilgiu.

Apaštalų Darbuose yra minimas vienas apaštalo Povilo klausytojas, kuris pamokslo metu užmigo ir net iškrito iš lango. Taip yra su mūsų santykiais su gyvuju Dievu Jėzuje Kristuje.

Paprastai, Dievas, apreikštas Kristuje prisiartino prie žmogaus kantrume ir tyloje. Jis neduoda žmogui aiškaus nurodymo ką daryti kiekvieną dieną, kiekvieną valandą. Jis palieka žmogui laisvąją valią būti atsakingu už savo veiksmus, bet jeigu žmogus prašo pagalbos, Jis jam ją duoda.

Jis parodė savo esmę Kristuje, bet Jis neprimerčia, kad žmogus į tą veidą žiūrėtų. Jis tik prašo atidaryti akis ir pamatyti Dangiškąją Šlovę, bet jeigu nenorime, galime to ir nedaryti; jeigu išrenkame gyvenimą be Dievo, galime palikti tamsoje. Dievas, apreikštas Kristuje, leidžia mums daryti klaidas, bet tada turime už jas kentėti. Tuojuo, kentėjimo metu, Jis prisiartina meilėje ir rodo teisingąjį kelią, kaip klaidas pataisyti, kaip tada galima gražiai ir dvasiniai turtingiau gyventi. Jis ragina mus savo artimo našta nešti, rodant, kad tada žmogus vidujiniai yra laimingas ir patenkintas, bet vėl neprimerčia mus tuo keliu eiti.

Galbūt, laiks nuo laiko, Dievas Kristuje nusigręžia nuo žmonių, kad jie pamatytų kaip atrodo gyvenimas be Dievo; bet tik todėl, kad vėl prie jų priartėti. Bendrai imant, galima tvirtinti: mes visą laiką gyvenime turime budėti, nuolat ieškoti Dievo. Be abejo, paskutiniu laiku taip aktualus ir perdrąsus tvirtinimas, kad Dievas yra miręs, paskatins rimtai galvojančius iš naujo tyrinėti, nagrinėti, svarstyti. Jeigu "Mūsų Sparnų" skaitytojai būtų jų skaičiuje, tai šis trumpas apmąstymas pasiektų savo tikslą.

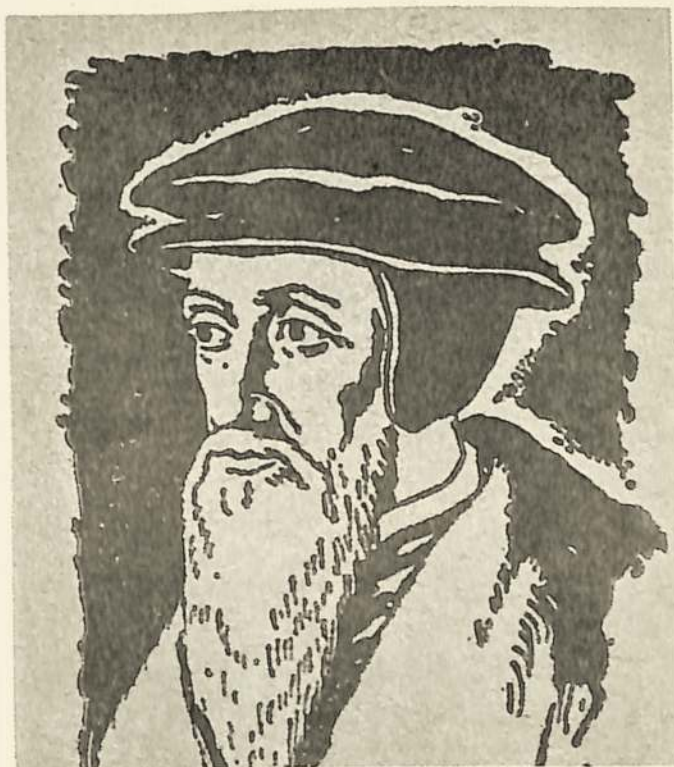
Dr. Emil JELINEK. Čekoslovakija
Iš lenkų kalbos vertė M. PLEPYS

J. KALVINO MOKSLO APIE PREDESTINACIJĄ GENEZĖ IR BŪDAS

Viduramžių Bažnyčia ragino žmogų gauti išganymą savo pasitangomis ir nuopelnais, duodama jam, kaip išganymo instituciją, pagalba sakramentų ir atlaidų pavydale.

Prieš tai išstojo Reformacija su savo mokslu apie išteisinimą tikrai tikėjimu (*sola fide*) ir mokslu apie mielaširdystę bei Dievo malonę Jėzuje Kristuje.

Reformacijos esmė glūdi supratime, koki yra koreliacija tarp Įstatymo ir Evangelijos. Pagal Reformacijos pagrindus žmogaus išganymui Evangelija užima vyraujančią vietą. Agrikola tatau išreiškė drastišku tvirtinimu, kad dešimties Dievo įsakymų vieta yra ne sakykla, bet rotušė. Pagal jo įsitikinimą neįmanoma skelbti nė vieno Įstatymo postulato pirm nepabrėžus, kad Įstatymas buvo žmonėms to paties Dievo duotas, kuris Evangelijoje pareiškė savo pilnąją malonę ir gailestingumą. Įstatymo skelbimas yra visada susištęs su sandaros skelbimu, kurią Dievas sudarė su žmogumi. Toje sandaroje pasireiškė Dievo gera valia ir jo žmonių pamėgimas. Tai yra gailestingojo Dievo manifestacija, dovanojanti nusidėjėliui nusikaltimus ir priimanti žmogų Dievo tarnybon. Žmogus negyvena tam, kad ilsėtų Kristuje, kaip sako viena pietistinė giesmė, bet tam, kad savo elgesiu šeimoje, viešumoje ir asmeniniame gyvenime pildytų Dievo reikalavimus su džiaugsmu. Remiantis tų Re-

Jonas KALVINAS

1509.VII.10 Noyonas — 1564.V.27 Ženeva

formacijų dėsnių Karl Barth griežtai kritikavo liuteranizmą (pal. Hermann Diem: *Karl Barths Kritik am deutschen Luthertum*, Zuerich, 1947).

Dievo postulatų ir Dievo malonės vieningumas, Įstatymo ir Evangelijos harmonija, tai berods Kalvino teologijos charakteringiausia ypatybė. Ženevos reformatorius beveik kiekviename Šv. Rašto puslapyje randa vis kartojantį kategorišką imperatyvą: "privalai!" - "turi", ir girdi nuolatinį šaukimą - "būk paklusnus Dievo Įstatymui". Bet teologiškame Kalvino galvoje Įstatymas neišskiria malonės. Absoliutinis, suvereniškas Kalvino Dievas visuomet yra ir Išganytojas, tiesa - paslėptas savo šventume, bet regimas gailestingume. Įstatymas ir

Evangelija savo vieningume parodo žmonių vargingumo bedugnę, tačiau tuo pačiu laiku matome ir neribotą Dievo malonę ir gailėtingumą, apreiškta Jėzuje Kristuje per jo mirtį Golgotoje.

Kalvinas Dievo malonės nesupranta kaip Liuteris; jam nėra tai Įstatymo priešingumas, atvirkščiai, jo giliausiu įsitikinimu, Dievo malonė yra to Įstatymo patvirtinimas. Jau prieš pusę amžiaus Paul Wernle pastebėjo, kad Kalvinas pašalino Povoilo-Liuterio Įstatymo ir Evangelijos antitezę, ir kad jo teologija yra pilna tikėjimo į malonės Evangelijos supratimą.

Ir mūsų laikais Karl Barth (Die Botschaft von der freien Gnade Gottes, Zuerich, 1947) kalba apie Evangelijos ant Įstatymo dominavimą, malonės - ant teismo. Pas Kalviną tatau yra dar labiau suprantama, nes daugelyje savo teologijos sistemos punktų, pvz. moksle apie sakramentus, apie predestinaciją ir t. t., pasilieka stiprioje didelio Bažnyčios Tėvo šv. Augustino įtakoje. Neatsitiktinas dalykas, kad Kalvinas paskutinėje savo pagrindinio kūrinio laidoje "Institutio religionis christianae" šv. Augustiną cituoja net 341 kartą. Didysis Ženevos reformatorius yra įsitikinęs, kad jo mokslas yra iki tokio laipsnio sutikęs su mokslu to Bažnyčios Tėvo, kad iš šv. Augustino citatų jis galėtų sudaryti savo tikėjimo išpažinimą.

Iš ten, žinoma, bebuvo tiktai žingsnis iki įsitikinimo, kad išganymas yra ne žmogaus nuopelnas, ne jo pasiryžimas ir pastangos, bet Dievo parinkimas. Prie

Liuterio "sola fide" prieina Kalvino dėsniš "sola gratia". Viskas yra Dievo rankoje, viskas priklauso Dievo autoritetui ir didybei. Išganymas žmogaus, kuris dėl savo kaltės pateko į nuodėmę, yra išimtina Dievo malonė. Išteisinišmas tikėjimu ir iš malonės - tai realiausias Reformacijos tikėjimo pagrindas, pagrįstas vien Šv. Rašto pamatu; tai yra apreiškta Dievo tiesa apie visišką žmogaus priklausomybę nuo Dievo visagalybės.

Atrodytų, kad supainiotas mokslas apie išrinkimą ir predestinaciją yra didžiai abstraktiškas mokslas. Nepaisant to, jis gimė iš kasdieninio gyvenimo būtinumo. Pirmiausias Kalvino išsireiškimus predestinacijos tema randame jau pirmoje "Institucijos" laidoje, taigi ankstyvosios būsimojo reformatoriaus jaunystės laikotarpyje, kada jis dar svajojo apie ramų mokslininko darbą. Spaudoje ji pasirodė 1536 m. kovo mėn., bet Kalvinas ją užbaigė jau 1535 m. rugpiučio mėn. 23 d., būdamas vos 24 metų amžiaus, ir tai netrukus po savo atsivertimo. (*)

Tiesa, nėra joje specialaus skyriaus, skirto predestinacijai, tačiau yra padrikos pastabos sąryšy su mokslu apie Bažnyčią kaip universus electorum numerus. Ta nedrąsi, lyg ir svyruojanti pažiūra Kalvino predestinacijos atžvilgiu pirmoje "Institucijos" laidoje yra suprantama, jeigu atkreipsime dėmesį į faktą, kad Kalvinui visų pirma rūpėjo praktiški dalykai, o ne pati problema, kuri savo esmėje yra daugiau spekuliatyvinio ir teoretinio pobūdžio. Nežiūrint to, "Institucijo-

je" mes matome ištisą mokslą apie predestinaciją su visomis išvadomis, kaip jis jas išskaitė iš polemiško Liuterio veikalo "De servo arbitrio" iš 1525 m. ir iš Melanchtono "Loci communes" prieš 1535 m. Mes žinome, kad po to, Melanchtonas, šitas ištikimiausias Liuterio prietelius, nuo savo predestinacinių pažiūrų nutolo.

Neabejotina, kad Jonas Kalvinas (1509-1564) visa generacija jaunesnis už Liuterį (1483-1546), Zwinglį (1484-1531), Melanchtoną (1497-1560) ir Butzerį (1491-1551) yra jų pažiūrų įtakoje, kas visiškai nesumažina jo originalumo. Pirmasis tikslas, kuris Kalvinui švietė, rašant "Instituciją", buvo nepaprastai kuklus, tai pirmoje eilėje turėjo būti tik Liuterio "Mažajo katekizmo" komentaras. Tvarkydamas savo origi-

KERAMIKA

Dail. J. NEIMANAS

*) Žymiausias Kalvino biografas E. Doumergue, taip pat K. Holl, Kalvino atsivertimo metus laiko 1527-28; tai atrodo mums nepriimtina data. Kalvinas pats (Corpus Reformatorum 33, 411) apie save sako, kad per visą gyvenimą glūdėjo katalikiško mokslo klaidose ir kad į evangelikų tikėjimą priėjo nepaprastai sunkiai ir pamažu. Kaipgi taip pat galėjo būti galima, kad visi duotųsi tikejimo reikaluose mokinti 18-19 metų jaunuoliui (Corpus Reformatorum 59, 21). R. Seeberg, o prieš jį dar Staehlin, Mueller ir Lange nurodo Kalvino atsivertimo data 1533 metus, nors Kalvino atsiskyrimas nuo Romos Bažnyčios, jo paties pasakojimu, atsitiko jau apie 1525 m. (Corpus Reformatorum 38-b, 242). Kun. P. D.

naliausį veikalą būsimasis reformatorius aiškiai laikosi "Mažajo katekizmo" tvarkos, o būtent: įstatymas, tikėjimas, malda ir sakramentai; net savo veikalo pavadinimą paskolino iš įžanginio Liuterio sakinio Didžiajam katekizmui iš 1529 m. Nežiūrint to, abiejų vyrų - Kalvino ir Liuterio pažiūrose atsiranda toli einantis skirtumas. Kai Liuteris pabrėžia išganymo pagrindą tiktai per tikėjimą, duodamas savo teologijai ir religingumui subjektyviai-antropologišką kryptį, tai Kalvinas pirmučiausia kalba apie Dievo didybę ir apie Dievo-Absoliutą. Tai jau daugiau objektyvinė teologija, teologija tikroje to žodžio pras-

mėje. Liuteris moksle apie išteisinimą per tikėjimą randa sąžinės ramybę tikrai po ilgo ir beviltiško ieškojimo; po to džiaugiasi Dievo malonės dovana. Kalvinas nepasitenkina gavęs užtikrinimą išganymui, nors ir lygiu saiku su Liuteriu džiaugsmingai ir dėkingai priima Dievo malonę, bet užduoda sau klausimą, kodėl Dievas pamilo žmogų ir kodėl nori jį išganyti. Susirūpinęs savo sąžinėje, Liuteris pagaliau rado nusiramimą Dievuje, tačiau iki tolei ramus Kalvinas nėjo tuo keliu. Liuteris pabrėžia Dievo malonę, kuri Golgotoje nusižemino į nuodėmingą žmogų, Kalvinas gi daugiau, negu iki šiol yra susirūpinęs Dievo šventumu ir didingumu; Dievas yra tas, kuris viešpatauja visame pasaulyje. Liuteris mano, kad Dievo visagalybė ir Dievo visregėjimas išskiria bet kurią žmogaus laisvę. Kalvinas yra kitos nuomonės. Ir jis yra įsitikinęs, kad Dievas viską mato ir viską valdo, bet Dievo visagalybė ir Dievo visregėjimas (providentia) neatima žmogui galimybės savarankiškai elgtis. Liuteris, panašiai Zwingliui, patenka beveik į nieko nepaisantį determinizmą, pagal kurį žmogus yra tikrai mirusi statula, stabas ir rąstas (trunculus). Kalvinas t. p. kaip ir Butzeris greičiau pasisako už žmogaus laisvę, pripažįstant jam Dievo nustatytoje tvarkoje (ordo) galimybę padėti Dievui savo paties išganymo reikale. **)

Dabar darosi suprantama, ko-

***) Nevisiškai galima sutikti su iššminėta autoriaus nuomone dėl Kalvino pažiūrų žmogaus laisvę.

dėl Liuteris nedavertino "šiaudinio" Jokūbo laiško ir kodėl šiandieniniame liuteranizme pasireiškia neramumas dėl Reformacijos mokslo apie išteisinimą tik per tikėjimą. Taip pat tampa suprantamas vokiečių liuteronų teologo Dietricho Bonhoefferio, hitlerininkų paskutinio karo dienų nukankinto, įspėjimas prieš "pigę malonę".

● Kalvino nuopelnas glūdi tame, kad jis apleido griežtą liuteronų determinizmą, nėjo Butzerio voluntarizmo keliu ir nepasidavė Melanchtono sinergizmui. Nors Kalvinas iš esmės sutinka su Liuteriu išteisinimo per tikėjimą mokslu, bet paremia tai mokslu apie malonę. Nėra "solo fide" be "solo gratio". Todėl Visagalio Dievo suverenumas neišskiria laisvės valios ir žmogaus atsakomybės už jo veiksmą. Kalvinas taip pat kitaip, negu Liuteris, priartėjo prie predestinacijos klausimo. Tada, kai Wittenbergo reformatorius iš karto įsibrauna į predestinacijos įtakos orbitą, kas yra neišvengiama išvada, pagrindas "solo fide", tai Kalvinas, panašiai kaip Zwingli, palaipsniui, iš pradžių lyg ir nedrąsiai, skelbia savo įsitikinimą apie Dievo išrinkimą. Mes jau minėjome, kad pirmoje Kalvino "Institucijos" laidoje yra tikrai išsklaidytos pastabos apie predestinaciją ir tai tik sąryšyje su mokslu apie Bažnyčią, kurią Kalvinas supranta kaip "išrinktųjų visuomenę". Bet tos pastabos liudija, kad jau tada Kalvinas turėjo aišką ir tikslią pažiūrą, nuo kurios jis visame vėlesniame gyvenime nei žingsnio nenutolo. Pirmoje "Institucijos" laidoje jau yra įdėtas vi-

sas mokslas apie predestinaciją. Kalvinas dar du kartus savo veikalą pataisė (1539 ir 1559), kuris išaugo iki stambiaus didžio. Bet ir vėlesniame savo gyvenimo amžiuje jis nepakeitė savo pažiūros predestinacijos atžvilgiu ir neatšaukė nė vieno sakinio iš savo jaunystės dienų nusistatymo. Tokių pažiūrų pastovumą tik retai žmonėse sutinkame. Dauguma teologų tik su brendusiame amžiuje prieina prie kurio nors savo pažiūrų sukristalizavimo. Kalvinas jau jaunystėje tiksliai suformulavo savo nuomonę tame labai komplikuotame mokslas ir paliko jam ištikimas, nežiū-

rint opozicijos; jis tik tiksliau ir aiškiau išdėstė savo mintis. Kaip žinoma, Melanchtonas jau po 1535 m. ėjo kitu keliu, Liuteris iki mirties buvo to mokslo įtakoje, nors vėlesniame amžiuje apie jį jau nebekalba, laikydamas jį "perdaug stipriai dvelkia į silpnas galvas". Kalvinas jau Strasburgo veikimo laikotarpyje pagilina savo predestinatiškas pažiūras. J. Koestlin net tvirtina, kad Melanchtono nuo to mokslo pasitraukimas paveikė, kad Kalvinas antroje savo pagrindinio veikalo laidoje, 1539 m., aščiau pasisakė už predestinacijos mokslą.

* * *

Eugenius GERULIS

SKAIČIAUS „TRYS“ MİSLĖ ŠV. RAŠTE

(Tąsa iš Nr. 19)

SKAIČIUS "3" NAUJAJAME TESTAMENTE

Nuo Abraomo iki Jėzaus giminės geneologija yra padalyta į TRIS lygias grupes (Mato 1, 17). Marijai apsireiškė angelas 3 mėn. prieš gimstant Jonui Krikštytojui. Vedybų metu Marija buvo 13 metų amžiaus (JESUS, psl. 325, Charles Guignebert, 1956, Sorbonne arba MARIJA DANGUJE IR ŽEMĖJE, psl. 31, vysk. V. Brizgys, 1956). Pirmuosius TRIS mėnesius Marija gyveno Judėjoje (Luko 1, 27 ir 1, 56). Juozapui angelas apsireiškė TRIS kartus (Mato 1, 20, 2, 13 ir 2, 19). Jėzus gimė TREČIĄ kovo mėnesį (Kristaus Gyvenimas, psl. 224, G. Ricciotti, 1962, London). Jaunąją TRIJŲ asmenų šeimą matome TRIJOSE šalyse: Judėjoje, Egipte ir Galilė-

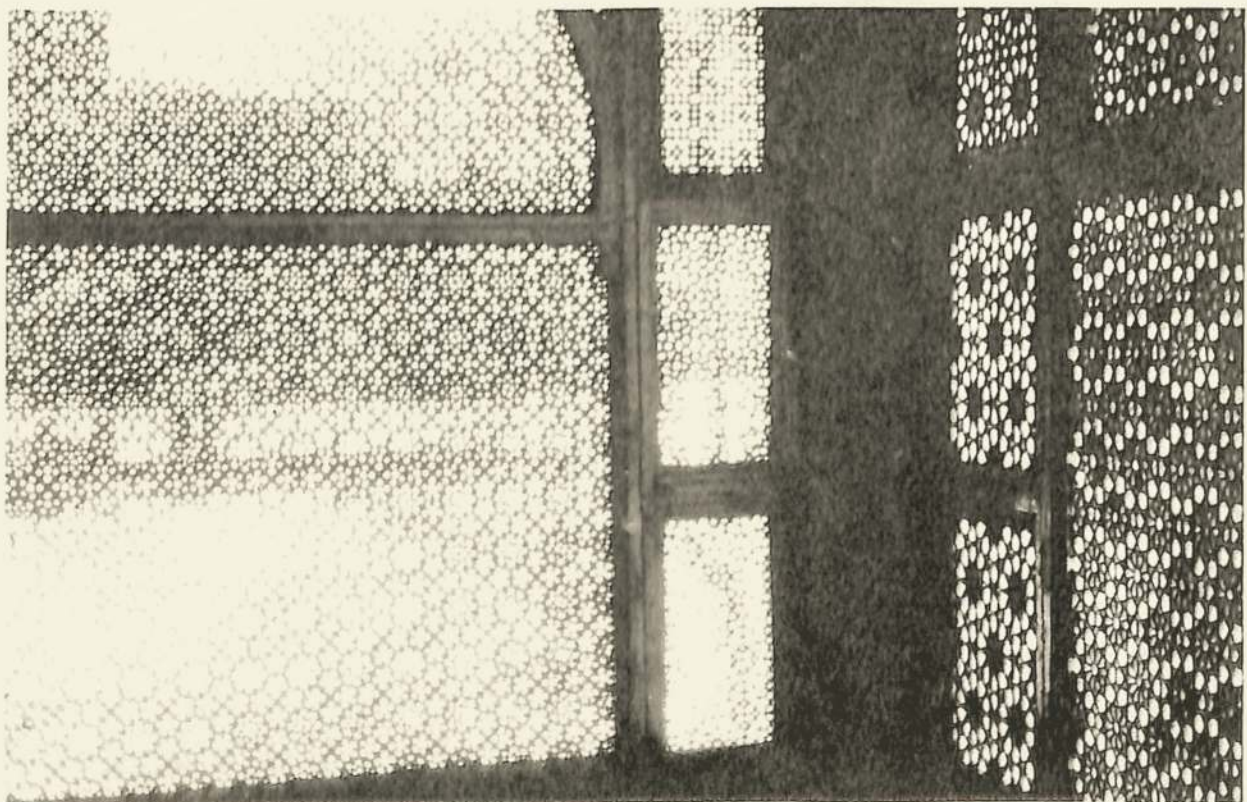
joje. Gimusį Jėzų aplankė TRYS išminčiai ir atnešė TRIS dovanas (Mato 2, 11). Erodas buvo charakterizuojamas TRIMIS bruožais: sostą užėmė kaip lapė, valdė kaip tigras, mirė kaip šuo (THE GREATEST STORY EVER TOLD, psl. 99, F. Oursler, 1960). Jėzus yra buvęs TRIJOSE šalyse: Palestinoje, Egipte ir Finikijoje (G. Ricciotti, psl. 564). Jėzaus tėvynė turi TRIS ežerus: Semechonitį, Galilėjos ir Mirties jūrą, kurios plotas yra TRYS šimtai kv. mylių, o paviršius yra 1300 pėdų žemiau Viduržemio jūros. Anuomet šalis turėjo TRIS milijonus gyventojų, kalbančių TRIMIS tarmėmis (Jim Bishop, psl. 35). Jos žymesnės teritorijos buvo TRYS: Judėja, Galilėja ir Samarija. TRYS žymesni kalnynai: Neftalio, Efraimo ir Judėjos.

Jeruzalė turi TRIS svarbesnes kalvas: Golgotos, Ciono ir Alyvų, bei TRIS slėnius. Nazaretas yra 300 metrų virš jūros lygio. Jėzus buvo ieškomas TRIS dienas, kol buvo rastas šventykloje (Luko 2, 46). Pilnateisiu žydų religinės bendruomenės nariu Jėzus tapo būdamas 13 metų amžiaus. Jėzus buvo 30 m. amžiaus, kai pradėjo savo visuomeninį gyvenimą (Luko 3, 23). Tyruose velnias gundė Jėzų TRIS kartus (Mato 4, 1-11). Prilyginimuose: į vestuves žmonės buvo kviečiami TRIS kartus (Mato 21, 3-9), vynogynininkas siuntė TRIS tarnus (Mato 21, 35 ir Morkaus 12, 2-6), sėjėjo grūdai krito į TRIS prastas dirvas, o geroje dirvoje sėkla davė TRIJŲ rūšių derlių (Mato 4, 3-8 ir 4, 20), iš figos medžio laukė vaisiaus TRIS metus (Luko 13, 7), pakelėje sužestajį matė TRYS praeiviai (Luko 10, 36). Jėzus gailėjosi minios, ku-

ri buvo TRIS dienas nevalgiusi (Morkaus 8, 2). TRYS stos prieš du ir du prieš TRIS (Luko 12, 52). Petruį Dievas sakė TRIS kartus ir tada atsirado TRYS vyrai (Apd. 11, 10 - 11). Iš mirties Jėzus prikėlė TRIS asmenis: jaunikaitį, mergaitę ir Lozorijų. N. Testamente šie TRYS asmenys yra prikėlę mirusius: Jėzus, Petras ir Povilas (Apd. 9, 40 ir 20, 9 ir JEZUS OF NAZARETH, psl. 168, kun. E. W. Sprague, 1922 m. Mich.). Žmonės manė Jėzų esant vieną iš TRIJŲ anksčiau mirusių pranašų (Luko 9, 19 ir Morkaus 6, 14). Jėzaus TRYS raginimai: prašykite, ieškokite, belskite. Jėzaus pamėgtoji šeima susidėjo iš TRIJŲ asmenų: Marijos-Magdalenos, Mortos ir Lozoriaus.

PROTESTANTŲ ir KATALIKŲ NUOMONĖS

Apaštalų laikais buvo TRYS

Mirusiame šiaurės Indijos mieste Fatehpur Sikri islamo mauzolejumo dailiai ornamentais išpuoštas 400 metų senumo nuostabus MARMŪRINĖS PLOKŠTĖS langas.

Nuotrauka dr. D. Variakojytės - Fricke

žymūs Jokūbai:1) ap. Jokūbas, sūnus Zebediejaus, brolis ap. Jono, pusbrolis Jėzaus (Mato 4, 21 ir 10, 2 ir 17, 1); 2) ap. Jokūbas, sūnus Alpiejaus (Mato 9, 9 ir 10, 2 ir Morkaus 2, 14 ir Apd. 1, 13); 3) Jokūbas, brolis Jėzaus, apaštaly I susirinkime, įvykusiame 50 metais, turėjęs didelį autoritetą bei buvęs Bažnyčios vadovu (Mato 13, 55, Morkaus 6, 3, Gal. 1, 19, Jono 7, 5, Apd. 1, 14-25, I Kor. 15, 7, Apd. 12, 17 ir 21, 18, Gal. 2, 9 ir 22). Lietuvių Enciklopedijoje II ir III Jokūbai, vienašališku pažiūros nušvietimu, yra suplakami į vieną asmenį, t. y. Jėzaus brolis paverčiamas į Alpiejaus sūnų, kad nebūtų pažeistas kultas, skirtas Marijos garbei (G. Ricciotti psl. 129 išdėsto katalikų pažiūras, o evangelikų - V. Buksbazen savo knygoje MIRIAM). Katalikų nuomone buvo TRYS grupės brolių: 1) Andrius ir Petras, 2) Jonas ir Jokūbas ir 3) dar TRYS broliai: Simonas, Jokūbas ir Judas. Evangelikų nuomone buvo šios TRYS grupės brolių: 1) Andrius ir Petras (žiūr. Jono 1, 40), 2) Jonas ir Jokūbas (Mato 4, 21 ir Apd. 12, 2) ir 3) Jokūbas Mažasis su ev. Matu, abu sūnūs Alpiejaus (Mato 9, 9 ir 10, 2-3 ir 27, 56 ir Apd. 1, 13 ir Morkaus 2, 14 ir 15, 40 ir 3, 18 (Žiūr. prof. Guignebert, psl. 129-134). Jėzaus mėgiamiausi buvo TRYS: Jonas, Jokūbas ir Petras. Šiuos TRIS asmenis Jėzus su saviimi turėjo TRIS kartus: kai iš mirties prikėlė mergaitę (Morkaus 5, 37), persimainymo metu ant Hermono, ne ant Taboro kalno (Mato 17, 1-8) ir sode prieš suėmimą (Mato 26, 36-46 bei prof. Ricciotti, psl. 580 arba THE ZON-

DERVAN PICTORIAL BIBLE DICTIONARY, psl. 348, 1963 m.) Hermono kalnas turi TRIS viršūnes. Ant šio kalno TRYS apaštalai Jonas, Jokūbas ir Petras matė TRIS: Jėzų, Mozę ir Eliją. Ten Petras panorą pastatyti TRIS palapines (Morkaus 9, 1-4). Kartą Jėzus TRIS sykius klausė Petrą, ar jis Jį myli ir Petras TRIS kartus atsakė taip (Jono 21, 15-17). Jėzus pranašavo, kad Petras TRIS kartus užsigins. Vėliau Petras tai padarė TRIS kartus (Mato 26, 75, Morkaus 14, 30 ir 14, 71). Moteris kvėpino Jėzų tepalu, kurio vertė buvo TRYS šimtai dinarų (Morkaus 14, 5). Per TRIS dienas Jėzus atstatys šventyklą (Morkaus 14, 58 ir Jono 2, 19-20). Kaip pranašas Jonah buvo TRIS dienas ir TRIS naktis prarytas žuvies (Jonah 2, 1), taip ir Jėzus miręs bus TRIS dienas ir TRIS naktis kape (Mato 12, 40 ir Ozėjo 6, 1-2). TREČIADIENI Judas padarė suokalbį išduoti Jėzų. Jėzus buvo išduotas už TRIS dešimtis sidabrinių (Mato 26, 15 ir 27, 9). Už TRIS dešimtis sidabrinių buvo nupirkta dirva (Mato 27, 9). Paskutinę Šv. Vakarieneį valgė 13 asmenų, kurių amžiaus vidurkis buvo 30 metų (Jim Bishop, psl. 12). Nukryžiavimo dienomis į žydų šventę Jeruzalėn buvo atvykę 300.000 maldininkų. Suėmimo vakarą šventykloje TRYS levitai apeigų metu paskerdė TRIS avinėlius, o Jeruzalės miestas - 300.000 avinėlių (Jim Bishop, psl. 3, 6 ir 39). Prieš suimant, Jėzus su saviimi turėjo TRIS mokinius (Mato 14, 33). Ten Jėzus meldėsi TRIS kartus ir rado mokinius miegančius TRIS kartus (Mato 26, 44 ir Morkaus 14, 35 - 41). Jėzų tardė

Sena hinduizmo šventykla Khajuraho mieste, Indijoje. Nuotr. dr. D. Variakojytės-Fricke

TRYS žydai: Annas, Kaifas ir Ero-
das. Jėzų teisė TRYS institucijos:
žydų tikybinė, žydų pasaulietinė
ir romėnų valstybinė. Jim Bishop
rašo, kad TRIJŲ legijonų viršininkas
Pilotas TRIS kartus bandė iš-
vengti pasmerkti Jėzų (psl. 306);
Jėzaus TRYS kūno dalys buvo pla-
kamos bizūnu "flagellum" po 13
kirčių (psl. 302-304). Jėzus buvo
"papuoštas" TRIMIS daiktai: er-
škėčių vainiku, raudona skraiste
"sagum" ir nendrine lazda. Veda-
mas į Golgotą Jėzus parkrito TRIS
kartus. Prie kryžiaus Jėzus buvo
prikaltas TRIMIS vinimis (Jim
Bishop, psl. 323-325). Virš Jėzaus
galvos buvo užrašas TRIJOMIS
kalbomis: graikų, lotynų ir žydų
(Jono 19, 20, Luko 23, 38). Jėzų pri-
kalė TREČIĄ valandą senovės žy-
dų laiku. Už TRIJŲ valandų pasi-
darė tamsu. Dar už TRIJŲ valan-
dų Jėzus mirė (Morkaus 15, 25 ir
15, 33-34, Mato 27, 45-50 ir Luko
23, 44). Kodėl Jonas tendencingai

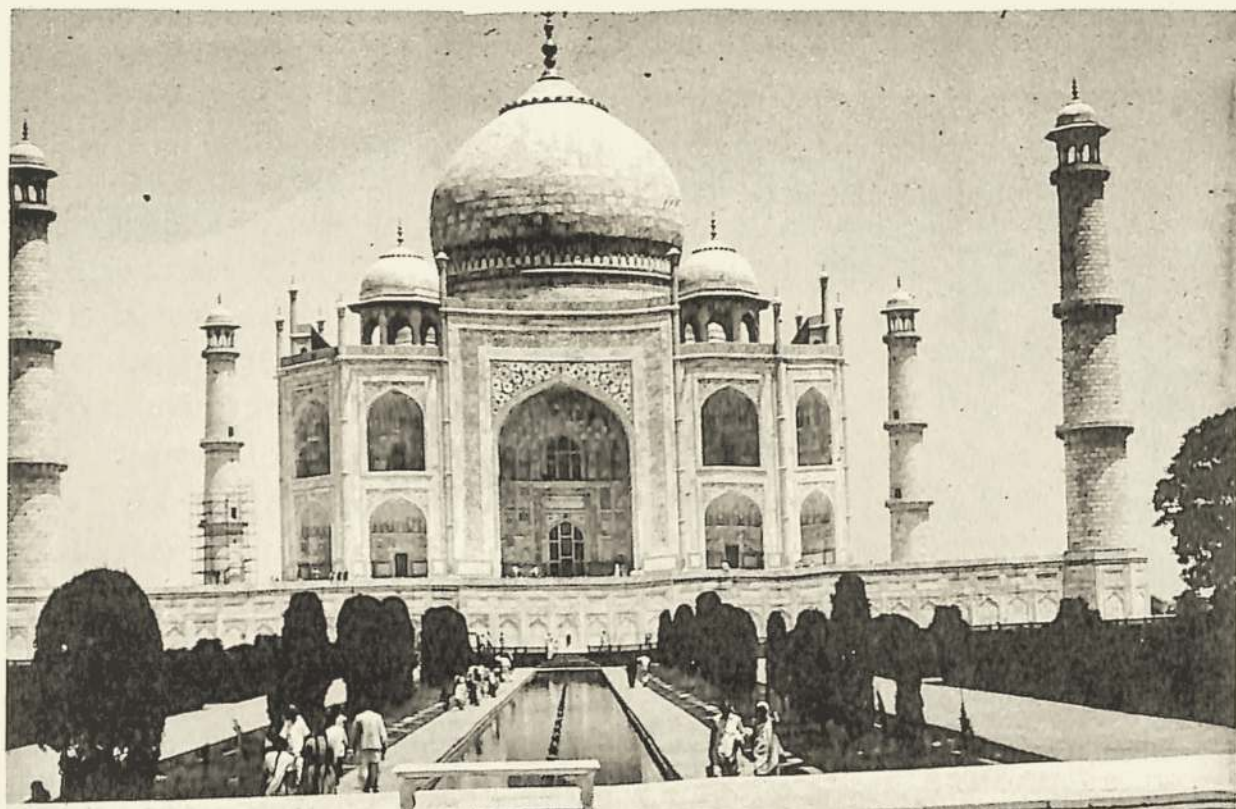
nurodo kitą laiką, žiūr. prof. Guig-
nebert, psl. 424, 482, 485 ir kt.)
Nuo kryžiaus Jėzus į Dievą krei-
pėsi TRIS kartus: 1) Tėve, atleisk
jiems, nes jie nežino ką daro (Lu-
ko 23, 34), 2) Mano Tėve, kodėl
mane apleidai? ir 3) Tėve, į Tavo
rankas atiduodu savo dvasią (Lu-
ko 23, 46). Ant Golgotos kalno bu-
vo TRYS kryžiai (Mato 27, 38).
Prie kryžiaus stovėjusios TRYS
Marijos (Jono 19, 25). Jėzų nuo
kryžiaus nuėmė TRYS vyrai: Juo-
zapas, Nikodemas ir ap. Jonas (Jo-
no 19, 38-39 ir Jim Bishop, THE
CHICAGO AMERICAN, 1959. III. 25
arba THE DAY CHRIST DIED, psl.
341 - 346, 1963). Jėzų palaidojo
TRYS asmenys (Mato 27, 59-61 ir
Morkaus 15, 47). Jonas Krikštyto-
jas buvo žuvęs prieš metus TRE-
ČIĄ kovo mėnesį; už jo mirtį at-
sakingi TRYS žmonės: karalius,
šokėja ir jos motina. Jėzus mirė
mūsų eros 30-tais metais, TRE-
ČIĄ kovo mėnesį, TREČIĄ valan-

dą po pietų mūsų laiku, išgyvenęs 33 metus, po TRIJŲ savo veiklos metų (THE SIGN, 1964 birželis ir prof. Ricciotti, psl. 237). TREČIAJĄ dieną Jėzus prisikėlė iš mirties (Luko 9, 22 ir Mato 27, 63-64). Jėzaus kūno iškvėpinti buvo atėjusios TRYS moterys (Morkaus 16, 1). Prie tuščio kapo TRYS: moteris ir du angelai (Jono 20, 12). Prisikėlęs Jėzus apsireiškė TRIJOSE apylinkėse. Per Sekmines ugnies liežuviai nusileido ant apaštalų TREČIAJĄ valandą (Apd. 2, 15) ir tą dieną TRYS tūkstančiai žmonių perėjo į krikščionybę (Apd. 2, 41). Ap. Povilas padarė TRIS apaštališkas keliones, ketvirtoje žuvo. Jis yra rašęs apie TREČIAJĄ dangų (2 Kor. 12, 2). Ap. Jonas parašė TRIS laiškus. Ap. Jono apreiškimuose rašoma, kad TREČDALIS žemės ir TREČDALIS medžių sudėgė, TREČDALIS jūros pavirto krauju, TREČDALIS jūros gyvūnų ir TREČDALIS laivų žuvo. TREČIAM angelui sutrimitavus, kartus vanduo tapo TREČDALYJE upių. TRYS rūšys dangaus kūnų - saulė, mėnulis ir žvaigždės - neteko po TREČDALIŠVIESOS. TRIMIS slogomis buvo užmušta TREČDALIS žmonių. Miestas perskilo į TRIS dalis. Rašoma apie TRIS miežių saikelius ir TRIS velnių dvasias. Perskaidrintos Jeruzalės miestas turėjo TRIS vartus rytuose, TRIS - šiaurėje, TRIS - pietuose ir TRIS vakaruose.

Visi pirmieji Romos popiežiai mirė kankinio mirtimi, išskyrus 33-čiąjį pop. Silvestrą 314-335 m. Pirmasis kankinys Steponas žuvęs TREČIAIS metais. Konstantinas pripažino krikščionybę 313 metais. Jis iš Romos perkėlė imperijos

sostą į Konstantinopolį 330 metais ir tuodavė pradžia Bažnyčios skilimui. Dabar Bažnyčia yra suskilusi į TRIS šakas: katalikus, ortodoksus ir evangelikus. Solovjovas parinko TRIS simbolius: katalikams - besiblaškantį Petrą su popiežiaus institucija, ortodoksams - senelį Joną su archiologijos muziejumi ir evangelikams - tvirtą veiklą Povilą su šventraščiu tirti institutu (NIEKŠYBĖS PASLAPTIS, psl. 68 ir 273, prof. A. Maceina, 1964). Žydų judaizmas yra pasidalinęs į TRIS sroves: ortodoksus, konservatorius ir reformatus. Mahometui mirus, vadovybę perėmė jo TRYS sekėjai. Budhai mirus, vadovybę perėmė TRYS broliai vienuoliai. Kinijoje TRYS filosofijos sudaro bendrą religiją, o savo garsiomis "TRIGRAMOMIS" kiniečiai išreiškia visą savo gyvenimą, žiūr. prof. Bahm, psl. 158-161. Aleksandras Did. užėmė Jeruzalę 333 m. pr. Kr., o mirė būdamas 33 m. amžiaus. Gen. Pompejui užėmus Jeruzalę, po TRIJŲ metų Romoje buvo įsteigtas TRIUMVIRATAS. Jėzaus vardą dabar simbolizuoja TRYS graikų raidės: IHE arba IHS, IHC, JHS (žiūr. Websterį arba MŪSŲ SPARNUS, Nr. 18, psl. 25). Krikščionių didžiausios šventės yra TRYS: Kalėdos, Velykos ir Sekminės.

Šv. Raštas yra skirstomas į TRIS grupes knygų: istorinės, doktrininės ir pranašysčių. Šv. Rašto originalo kalbos yra TRYS: hebrajų, aramajų ir graikų. Nauj. Testamentas turi TRIS sinoptikus: Matą, Morkų ir Luką. TRYS asmenys sudaro TREJYBĖS Dievą: Tėvas, Sūnus ir Šv. Dvasia. Apvaiz-

Savo grožiu pasaulyje pagarsėjęs islamo mauzoliejus „TAJ MAHAL“, esantis Šiaurinės Indijos mieste AGRA Nuotrauka dr. D. Fricke

dos simbolis turi TRIS kampus. TRYS liudija danguje: Tėvas, Žodis ir Šv. Dvasia bei TRYS žemėje: Dvasia, vanduo ir kraujas (1 Jono 5, 7-8).

SKAIČIUS "3" SEN. TESTAMENTE

Esančios TRYS angelų hierarchijos, kurių kiekviena turi po TRIS chorus. TRYS vyriausi angelai yra: Mykolas, Gabrielius ir Rafaelis. Žemėje gyvybę Dievas sutvėrė TREČIĄ dieną (1 Moz. 1, 11-13). Dievas sutvėrė TRIS gyvūnų rūšis: žuvis, žvėris ir paukščius. Yra TRYS skirtingi asmenys: Dievas, angelas ir žmogus. Esančios TRYS gyvenvietės: dangus, žemė ir pragaras. Yra TRYS dorybės: tikėjimas, viltis ir meilė (Kor. 13, 13). Dievo didžiausios bausmės žemėje esančios TRYS: karas, badas ir maras, - rašo Jeremijas ir kt. Adomas turėjo TRIS sūnus: Kainą, Abelį ir Setą. Nojus

laive buvo jo TRYS sūnūs: Semas, Kamas ir Jofetas su savo TRIMIS žmonomis. Nojus išleido balandį TRIS kartus. Praslinkus 130 metų nuo tvano, Nojus proanūkas Nimradas pradėjo Babelio bokšto statybą. Sen. Testamentas turi TRIS didžiausius patriarchus: Abraomą, Izaoką ir Jokūbą, tai TRYS pirmieji vieno Dievo liudytojai, ką pabrėžia ir Morkus (12, 26): Aš Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas. Abraomas pastatė TRIS altorius: Šecheme, Bethelyje ir Mamrėje. Juozapas buvo 30 m. amžiaus, kai tapo Egipto min. pirmininku (1 Moz. 41, 46).

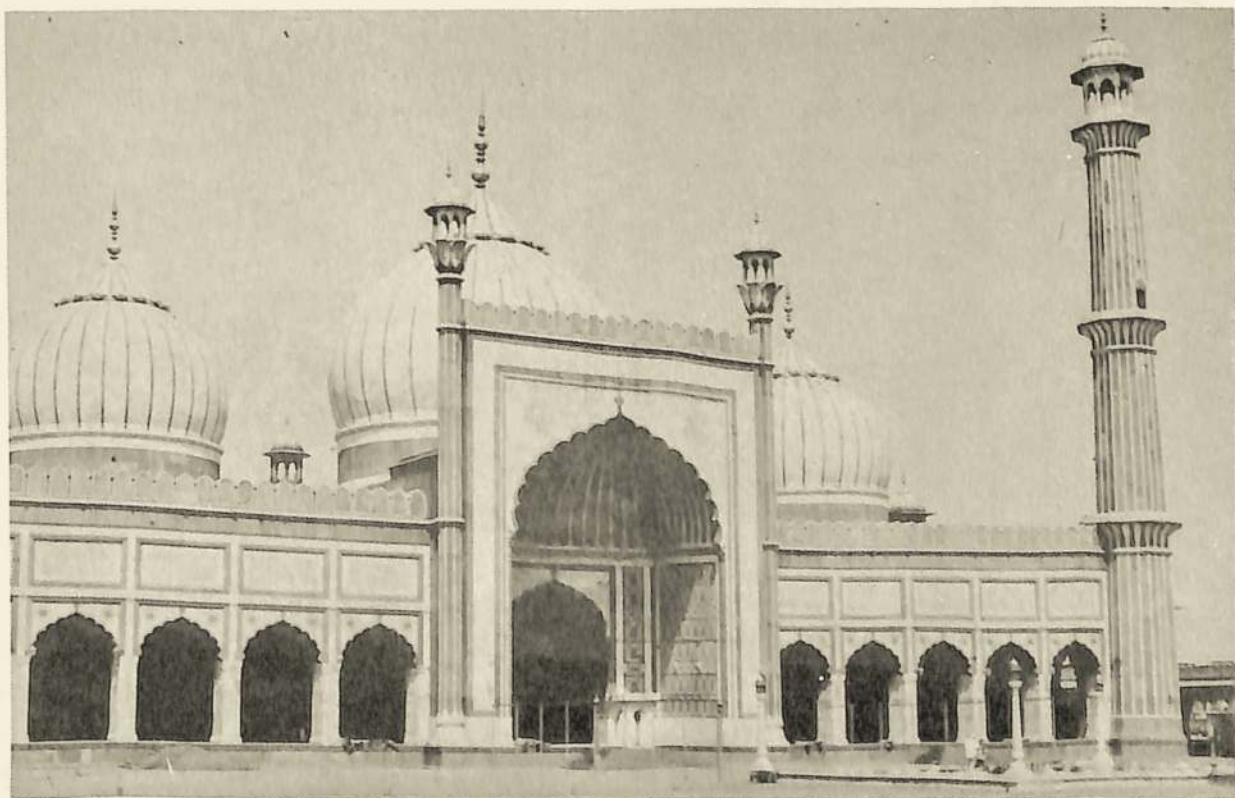
Kaip matome, skaičiaus "3" tradicija egzistuoja nuo pat pasaulio pradžios, nuo Adomo, Nojus, Abraomo, t. y. daug anksčiau negu Mozė pradėjo rašyti Šv. Raštą, gi MESIJINĖS idėjos užuominos teprasideda vos Saliamono laikais, žiūr. I (III) karalių knyga,

bet nežiūrint to fakto, prof. Guignebert, nors ir neakcentuodamas, teigia, kad skaičius "Trys yra mesijinė figūra" (psl. 143).

Mozės tėvai turėjo TRIS vaikus: Mozę, Aaroną ir Mariją (2 Moz. 6, 20 ir 4 Moz. 26, 59). Mozė buvo 3 metus jaunesnis už Aaroną (2 Moz. 7, 7). Mirusio Aarono žmonės gedėjo TRIS dešimtis dienų. Gimęs Mozė pas savo tėvus gyveno tik TRIS mėnesius (2 Moz. 2, 2 ir Apd. 7, 20 ir Žyd. 11, 23). Mozės visas gyvenimas yra padalytas į TRIS lygius periodus po 40 metų. Mozei Dievas sakė, kad Jis yra Dievas TRIJŲ (2 Moz. 3, 6). Sandaros skrynioje buvo laikomi TRYS daiktai: įstatymo lentos, manna ir Aarono lazda. Švenčiausioje patalpoje buvo TRYS daiktai: altorius, manna ir liktorius. Žydų liktoriaus liemuo iš šonų privalo turėti po TRIS šakas, kiekviena šaka - po TRIS dubenėlis, po TRIS saktis,

po TRIS ornamentus. Altorius buvo TRIJŲ mastų aukščio, o to altoriaus prieangio vartai turėjo po TRIS stulpus ir po TRIS varines kojas (2 Moz. kng.). Pabėgeliams buvo paskirta po TRIS prieglobsčio miestus abejose Jordano upės pusėse (4 Moz. 35, 14 ir 5 Moz. 19, 9), o ten žemę padalė į TRIS dalis (5 Moz. 19, 3). Pasišventimo mokestis mergaitėms - po TRIS sidabro syklus, o moterims - po TRIS dešimtis (3 Moz. 27, 4 ir 6). Moterų vardais yra pavadintos TRYS knygos: Rūtos ir Estros - Sen. Testamente, o Juditos - apokrifuose. Žydų didžiausi karaliai buvo TRYS: Saulius, Dovydas ir Saliamonas. Dovydas buvo 30 metų, kaitapo karaliumi (2 Sam. 5, 4). Jis Jeruzalėje karaliavo 33 metus (1 kng. apie karalius 2, 11). Dovydui buvo leista pasirinkti vieną iš TRIJŲ bausmių, kurių terminai buvo arba TRYS metai, arba TRYS mėnesiai, arba TRYS dienos (1 kng.

Islamo mečetė „JAMI MASJID“ Indijos sostinėje NEW DELHI

Nuotrauka dr. D. Fricke

UOLOS (medžio graviūra)

Dail J. TRIČYS

karalių 22, 2). Jeruzalės šventykla buvo TRIS kartus pastatyta ir TRIS kartus sugriauta. Saliamonui Dievo šventyklą statė 13 metų TRYS tūkstančiai darbininkų. Priebutis turėjo TRIS eiles tašytų akmenų, TRIS stulpų eiles, o jose po TRIS langus ties TRIMIS. Varinio baseino išmiera aplinkui buvo TRIJŲ dešimčių mastų. Jis buvo papuoštas statulomis: TRYS jaučiai atsisukę į šiaurę, TRYS - į vakarus, TRYS - į pietus ir TRYS - į rytus. Variniai stulpai buvo TRIJŲ masčių aukščio. Saliamonas padarė TRIS šimtus skydų, kiekvienas turėjo po TRIS svarus aukso. Saliamono pamokslas susidėjo iš TRIJŲ tūkstančių žodžių. Jis suvalgydavo po TRIS dešimtis korų kvietmilčių. Apie visa tai rašoma I (III) karalių knygoje. Žemės padalinimui kiekviena Iz-

raelio giminė skyrė po TRIS atstovus (Jozuvo 18, 4). Apie TRIJŲ liudytojų teisme reikalingumą rašo Sen. ir Nauj. Testamentai. Babilonijos valdovas į krosnį buvo įmetęs TRIS jaunos vyrus. Asyrai nugalėjo Samariją po TRIJŲ metų, šeštais karaliaus Iskio ir dešimtais Ozėjo metais (II arba IV karalių knyga 18, 10). Daug kartų rašoma apie TRIS: apie 3000 žmonių, 3000 vyrų, 3000 avių, 3000 kupranugarių, 33000 jaučių, 3 karalius, 3 ganytojus, 3 vyresnius, 3 susirinkusius, 3 vyrus, 3 sūnus, 3 dukras, 3 vaikus, 30 anūkų, 3 sargus, 3 sienas, 3 vartus, 3 gentis, 3 pulkus, 3 strėles, 3 ragotines, 3 palapines, 3 nusikaltimus, 3 kartus, po 3, 3 jaučius, 3 ožius, 3 ragus, 3 dantis, apie TRIS TRIJŲ metų gyvulius, apie TRIS vyrus su TRIMIS ožyčiais ir TRIM-

IS kepalais duonos (I Sam. 10, 3), apie TRILINKĄ virvę, TRIŠAKĘ šakutę, 130 syklų svorį, 3 arba 33 kamaras, 3 saikelius, 3 uogas, apie 300 žmonių užmušėją, kuris pagirtas tarp TRIJŲ (2 Sam. 23, 18-22), apie karžygius tarp TRIJŲ arba 30, apie 30 metų, 3 mėnesius, 3 savaites, 3 valandas ir t. t. ir t. t.

Vargu, kad visa tai Šv. Rašte tėra tik paprastas atsitiktinumas,

prasmės neturintis sutapimas, žmonių tradicija arba tūkstančius metų gyvavęs "aritmetinis" prietaringumas.

Būtų gerai, kad teologijos arba panašios srities žinovai į aukščiau minėtus klausimus atsiliieptų ir savo įnašu prisidėtų prie apreiškimo suvokimo ir aidos vystimosi.

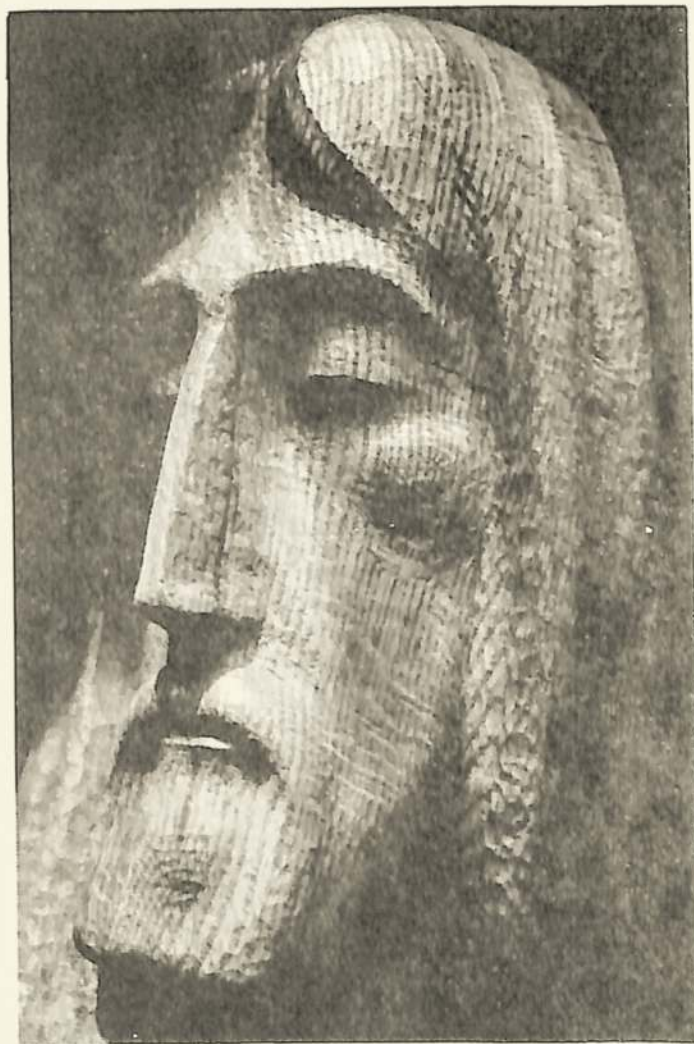
(Pabaiga)

Dail. DAGYS

KRISTUS IR MENAS

Kristaus - Messijo vardas yra ir buvo begaliniai populiarius visais laikais. Net Jo atėjimas į šį pasaulį buvo numanomas-pranašaujamas. Gi Jo apaštalai-vienlankiai, anksčiau ar vėliau, surašė Jo darbus, keliones, pamokymus, maldas, daromus stebūklus; Jo kančią, mirtį ir prisikėlimą; jie aptarė Jo dvasinių stovių, Jo elgesį žmogui kritiškais momentais, Jo tvirtą valią ir begalinį pasitikėjimą pasaulio Sutvėrėjui-savo Tėvui, bet niekas nepaminėjo Jo fizinės išvaizdos: buvo Jis stambus ar smulkus, tvirtas ar silpnas; niekas neaptarė Jo veido charakterio bruožų, nekaltant jau apie tai, kad niekas nenupiešė Jo vaizdo, nepadarė Jo portreto bei biusto.

Gal taip įvyko todėl, kad Kristus buvo žydų kilmės, gyveno ir veikė tarp jų. O ši tauta, nors paliko didelius dvasinius turtus, vienok nepaliko jokių savo žmonių vaizdų, nors turėjo jų labai mylimų ir gerbiamų. O pirmiesiems Kristaus pasekėjams, nors jie gal daug kur laužė savo tautos nuostatus, keitė tradicijas, negi galima

BŪKITE TOBULI (ažuolas) Skulpt. DAGYS buvo iškarto viską pakeisti, sukurti naujus papročius, pradėti naujus amatus, taigi ir paveikslų gaminimą, kurių gal niekada nebuvo matę, o jei ir žinojo tatai esant pas kaimynus, tai laikė nesubren-

dimo, nekultūringumo, pagoniškumo požymiu. Jeigu kas iš jų būtų stengęsis padaryti savo mylimo Mokytojo vaizdą, argi jis nebūtų buvęs už tai pasmerktas ir apkaltintas stabmeldiškų papročių sekimu?

Jei Kristaus gyvenimo kelias būtų ejęs per graikų ar romėnų kraštus, galima tikėtis, ten būtų atsiradę ir Jo vaizdai. Gi pirmiesiems krikščionims nerūpėjo turėti Jo vaizdo, o tik gyventi ir džiaugtis Jo paliktąja dvasine jėga ir skleisti Jo mokslą, ką jie uoliai darė. O tam pariškinti ar palikti konkretų matomą ženklą, jie pradėjo gaminti tam tinkamus simbolius. Pirmiausia tapo sudarytas monograminis simbolis iš Kristaus vardo dviejų pirmųjų raidžių, rašomų graikiškai XPIS-TOS (jų ir rusų P yra mūsų R), kas duoda X ir P, o sujungiant ženklą XP, kuris ir dabar dar yra vartojamas, ypač R. katalikų.

Kitas pirmųjų krikščionių plačiai vartojamas simbolis buvo žuvis. Manau, tiksliausias šio simbolio aiškinimas yra šis: graikų kalboje pasakymo: "Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, Išganytojas" pirmosios raidės sudaro žodį IXTIS=ŽUVIS, kas ir galėjo duoti progos Kristų vaizduoti žuvimi. Tuo labiau tai pasidarė populiariu, nes žuvį kiekvienas gali lengvai pavaizduoti; tatau labai atitiko Kristaus gyvenimą. Jis dažnai būdavo su žvejais, jomis maitinosi, darė stebūklus ir kankinamas buvo tyklus, kaip žuvis.

Kitas Kristui pavaizduoti simbolis buvo avinėlis. Šio gyvulėlio vaizdavimui pagrindą duoda Senasis bei Naujasis Testamentas.

Nuo septintojo amžiaus šis simbolis pamažu išeina iš krikščionybės pasaulio, nes Trillan sinode Konstantinopolyje 692 m. buvo nutarta, kad Kristus būtų vaizduojamas žmogaus, o ne avinėlio pavydalu. Tarp kitko ten buvo užakcentuota: "...menininkas turi vesti mus į prisiminimą Kristaus gyvenančio, kenčiančio ir miršančio už mūsų išganymą...". Šis uždraudimas labiausia paveikė Rytų Bažnyčią, gi Vakarų Europoje jis nebuvo uoliai vykdomas.

Taigi-nutarta Kristų vaizduoti žmogumi, bet kokiu žmogumi? Ar tik buvusius simbolius pakeisti į žmogišką simbolį, ar surasti istorinio Kristaus vaizdą. Geriausia būtų turėti tikrą Jo atvaizdą, bet kur jį gauti?

Pagal užsilikusius padavimus, pirmasis tikras Kristaus atvaizdas turėjo pasilikti dar iš Jo gyvenamųjų laikų, pasakoja tulas Eusebius (apie 260-340 m.), bet tam patvirtinti nėra pagrindo.

Kita kažkokio Jacob de Varagin legenda yra: karalius Abgar iš Edessa kartą rašęs Jėzui, kviesdamas jį pas save, kad išvengtų nemalonumų nuo žydų. Jėzus atsisakė tai daryti. Tada Abgar pasiuntė dailininką nupiešti Jo portretą. Dailininkas buvęs taip paveiktas nepaprasto Kristaus veido, kad jis negalėjo Jo piešti. Tada Jėzus pridėjęs tą drobę prie savo veido ir ant jos palikęs Jo atvaizdas. Tai buvo pristatyta karaliui Abgarui apaštaly Simono ir Judo po Kristaus dangun žengimo. Sakoma, dabar tas portretas esąs San Silvestro bažnyčioje Romoje.

EROS PABAIGA (bronzos)

Dail. DAGYS

Kita legenda su panašios kilmės portretu yra minimas atspaudas ant Veronikos skepetos. Buvo sakoma, kad šis labai populiarus Veronikos palikimas buvęs Šv. Petro bažn. Romoje, kuris dingęs per invaziją 1527 m. Šis pasakojimas irgi nieku nepatvirtintas, gi vadinamas buvęs originalas dingęs. Nesuprantama, kodėl kai kurie katalikų kunigai ir dabar dar tvirtina, kad ta skepeta tebesanti Vatikane, - gal dėl propagandos liaudžiai. Rimtai galvojant, jei toks

originalas būtų, tai kodėl katalikai dar ir dabar tam skirtose brošiūrose bando išsiaiškinti ar surasti, kaip tikrai Kristus atrodęs. Jei turi ar turėjo autentišką Jo vaizdą, tai kodėl Kristus taip skirtingas įvairiuose paveiksluose. Jei toks portretas tikrai būtų - jis turėtų būti populiariesnis už Moną Lizą. Be to, ir Evangelijose Veronika niekada neminima. Įdomu, kad pats žodis "VERA" graikiškai reiškia tikras paveikslas.

Yra dar ir daugiau legendų

apie Kristaus portretą. Esą apaštalas Lukas esąs daręs Marijos portretą; taip pat esą pradėjęs ir Kristaus portretą, kuris buvęs angelų (ar stebūklų) pabaigtas.

Nikodemo legenda mini kitą panašų įvykį: ilgokai po Kristaus dangun žengimo jis bandęs padaryti krucifiksą. Kartą atsikėlęs iš miego jis radęs pradėtąjį darbą visiškai užbaigtu, su geru Kristaus atvaizdu jame. (Šiaip krucifiksai buvo pradėti dirbti tik penktame amžiuje). Aštuntame amžiuje šis krucifiksas esą patekęs į Luką, Italija, kur per Viduramžius buvęs stebimas ir daugelis jo kopijų yra patekę į Prancūziją ir Belgiją.

Taigi, gražūs padavimai, bet ar jie autentiški? Kas įrodys? Aišku tik, kad žmonės turi fantazijos ir mėgsta paslaptinius reiškinius. Galima manyti, kad šie pasakojimai atsirado tik po keleto šimtmečių Kristui mirus. Todėl prašosi išvada, kurią ir Irenalus -Lyono vyskupas yra padaręs: "Fizinė Kristaus išvaizda mums nėra žinoma".

--o--

Nors po kiek laiko žmonės nebežinojo kaip Kristus atrodė, bet giliai persiėmę Jo skelbtuoju mokslu ir nuoširdžiai gyvendami ta dvasia norėjo turėti ką nors regimo. Todėl, be minėtųjų simbolių, dar pirmaisiais amžiais katakombose pradėjo vaizduoti Kristų Gerojo Ganytojo rolėje, taigi kaip jauną žmogų (graikiškai) su avinėliu ant pečių. Aišku, į tai jie nežiūrėjo kaip į portretą, bet kaip į simbolį, iliustraciją.

Šie pirmieji Kristaus vaizdai, ar jie buvo piešti ar skaptuoti (reljefas ant sarkofago-įėjimas į

Jeruzalę) iš II-III am. savo forma visiškai primena graikiškus bei romėniškus darbus, - kaip gražuolį Apoloną ar Orfejų su jų tunikomis, bebarzdžius ir trumpais garbinuotais plaukais. Panašių Kristaus - jaunuolio vaizdų pasitaiko net ir Naujaisiais amžiais.

Tik nuo trečiojo amžiaus Bažnyčios tėvai pradėjo kelti klausimą kokios išvaizdos Kristus turėjęs būti? Iš pasakojimų, kad Jis daug keliavęs, paprastai, asketiškai gyvenęs, gal nesirūpinęs savo išore, - jie darė išvadą, kad Jo negalima sutapatinti su jokių graikų gražuoliu, kad Jis turėjęs būti ilgaplaukis, barzdotas, gal asketiškas, bet subrendęs vyras.

Kiti Bažnyčios šulai (kiek vėliau-IV am.) buvo priešingos nuomonės. Jie tvirtino, kad Jėzus turėjęs būti gražiausiai atrodantis sūnus iš visos žmogiškosios padermės ir rėmėsi Psalme 45:3-4. Jie neprileido minties, kad dieviška asmenybė galėtų stokoti grožio (pamiršo, kad grožio supratimas yra indivyidualus) ir atrodyti blogiau už Apoloną. Todėl iš pradžių randame dvejopus Kristaus vaizdus:

1) Sirijos įtakoje gamintas yra rimtas, didingas, vešlia barzda bei ilgokais plaukais vyras, primenantis rytietišką monarchą;

2) Graikiškos kilmės-dailus subrendęs jaunuolis, apkirptas ir nusiskutęs, atatinkantis jų atletus. Ravenos mozaikos ir karolingų miniatiūros yra tam geri pavyzdžiai.

Šie skirtingi Kristaus vaizdavimai taip ir pasiliko: Rytų Bažnyčia sustingo prie didingo, valdoviško vaizdo, gi Vakarų-buvo

PO DAUG METŲ (bronzos) Skulpt. DAGYS
lankstesnė ir darė įvairesnį Jo
vaizdą ir keitė su besikeičiančiais
meno stiliais. Nuo Viduramžių
(XIII am.) menininkai kūrė Kris-
taus vaizdą įvairiuose Jo pasireiš-
kimuose: mokantysis - su evangeli-
ja, kenčiantysis - su erškėčių vai-
niku, pasaulio teisėjas - su skipet-
ru ir rutuliu, triumfuojantis - su
mina pabaisas - blogybių simbo-
lius, su aureole - reiškiančia Jo
asmens skaistybę.

Be to, įvairiais laikais ir įvai-
riuose kraštuose Kristaus vaiz-
do charakteris darėsi vis skirtin-
gesnis, atitinkamai tų kraštų kul-
tūrai bei civilizacijai, kurių kiek-
viena suteikė savo technikas, for-
mas bei stilius, tik visur pasiliko
Jo asmens orumas ir visuotinė
meilės idėja. Europiečiai dailinin-
kai ilgiausiai kūrė Kristaus vaiz-

dus, su jais pergyvenę įvairiausių
dvasiniu bei medžiaginiu atžvilgiu
laikotarpius, paliko didžiausią Jo
vaizdų variaciją.

Kitų žemynų žmonės, kurie
Kristaus mokslą pažino daug vė-
liau, arba net mūsų amžiuje, ir jie
jau turėjo išsidirbę savo meno sti-
lius, jie irgi Kristaus vaizdą išp-
raudė į jų turimas ir jiems įma-
nomas padaryti meno formas. Taip
afrikiečiai drožė bei skaptavo sta-
tulėles ir reljefus labai ir labai
primityviškai, o jei kartais (vėly-
vesnius) kruopščiai ir švariai iš-
baigė, visgi visada davė savųjų
žmonių charakterį. Paveikslų jie
nedarė, netapė.

Gi Azijos tautos nuo seno turė-
jo labai grakštų, labai išdirbtą, iš-
dailintą, lengvutės, nepaprastai tik-
sliai plaukiančios linijos piešimo
būdą, kuris net ir europiečiams
neįmanomas pasiekti. Todėl ir
Kristų jie taip vaizdavo, dirbdami
daugumoje tik paveikslus (mažai
skulptūros). Čia nieko nėra netiks-
laus, iškraipto, deformuoto ar
šaržuoto, Jis visur grakštus, dai-
lus, malonus ir mielas, aprengtas
tiems kraštams įprastais baltų
balčiausiais rūbais. Amerikos kon-
tinente gyvena mišinys įvairiausių
žmonių, tai ir jų Kristaus vaizdai
yra irgi labai įvairūs.

Vaizduojamųjų scenų pasirin-
kimu visų laikų ir visų kraštų dai-
lininkai buvo gana artimi savo vai-
zduote bei Kristaus veikimo supra-
timu. Daug vaizdų randama iš kū-
dikėlio pagarbinimo, bėgimo į E-
giptą, šventosios šeimos, o ypač
Marijos su kūdikiu. Nedaug darbų
tėra su Kristumi paaugliu tarp raš-
to mokytojų. Retokai sutinkami
Kristų gundantieji vaizdai, bei Jo

ar jam kojų plovimo. Labiau mėgiami įvairių stebūklų darymai bei kelionių vaizdavimai. Populiarūs ir nesudėtingi yra Kristaus krikštijimo vaizdai. Labai daug dailininkų ėmėsi vaizduoti paprastai, arba labai sudėtingai (su daug publikos), Kristaus išengimą į Jeruzalę. Nepamiršta Jo malda Alyvų darželyje, gal būt krikščionims reikšmingiausia. Dailininkams sunkiausiai atliekama yra Paskutinės Vakariinės scena. Šis vaizdas įvairių meistrų įvairiausiai buvo komponuojamas pagal jų asmenines užgaidas ir pagal skirtingus puotavimo papročius. Didžiausi problema čia yra kur patalpinti ir koku pavaizduoti Judą. Daug dailininkų iš anksto jį pasmerkia, išskirdami iš kitų apaštalų tarpo. Tik Leonardo da Vinči jo neišskyrė ir visus asmenis sukomponavo gana simetriškai, suteikdamas tik įvairius judesius, netikėtų žodžių iššauktus.

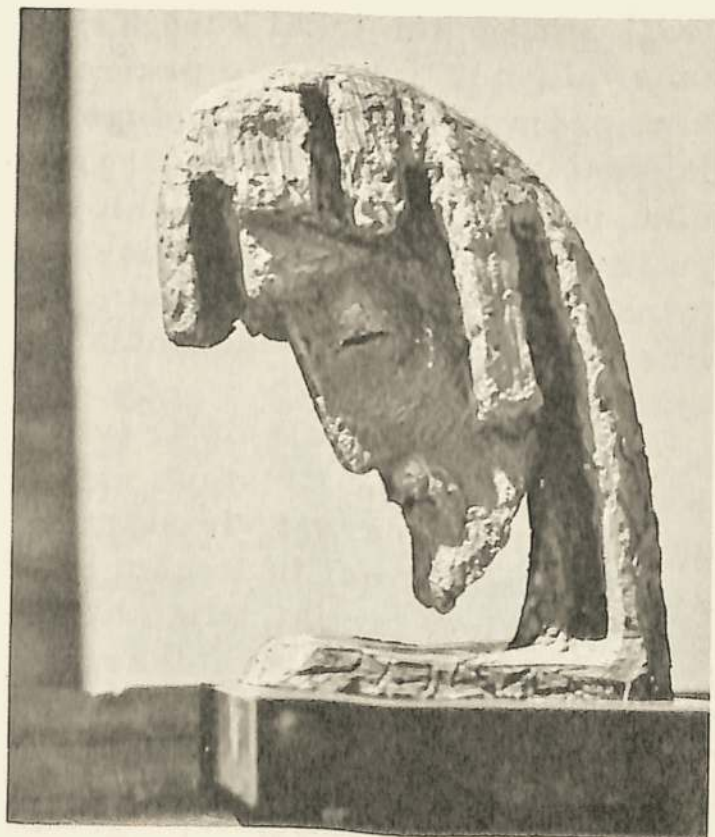
Kristaus kančios vaizdai pradami nuo penktojo amžiaus-krucifiksas. Gi besibaigiant Viduramžiams jų buvo sudaryta septyni, vadinami Kryžiaus Stotimis, su pirmuoju vaizdu-Kristus prieš Pilotą. Dabartinis jų skaičius 14 atsirado tik XVIII-me amžiuje.

Daug įvairių scenų mene yra ir iš Kristaus pomirtinio gyvenimo, kaip: Jo prisikėlimas, dangun žengimas, Jis kaip vyriausias žmonijos teisėjas. Čia Jis neberodomas švelniu, maloniu nei gailėtingu, o rimtu, išmintingu ir kai kur gana rūstoku.

Be čia suminėtųjų populiariųjų scenų iš Kristaus gyvenimo, dailininkai yra sugalvoję dar ir kitų įvairių įvairiausių vaizdų, kurie retokai ar visai retai sutinkami.

Tai reiškia, kad Kristus labai praturtino menininkų pasaulį.

Šia proga dar reikia apsistoti prie ramiai sėdinčio Kristaus statulėlės. Šis vaizdas yra labai populiarus Lietuvoje ir Lenkijoje, į čia atėjęs iš Italijos per Vokietiją, šiek tiek žinomas Vakarų Europoje, gi kitur nesutinkamas. Sakoma, kad jis vaizduoja Kristų susirūpinusį dėl žmonių vargų bei nuodėmių, todėl vadinamas Rūpintojėliu. Kyla klausimas, argi kai rūpinamasi ar rymojama? Ne! Kai ku rūpinamasi, tai nerimstama. Žmonės sako: "Aš rūpinuosiu ir lakstau, o jis sėdi..." arba: "Nesirūpink, tetušėli...", reiškia nevark, nedėk pastangų. Šitokių ramų, pasirėmusių galvojimo judesį lietuviai vadina rymojimu. Įsiklausius į lietuvių liaudies dainas, atrodo, rymojimas yra buvęs dažnas reiškinys. Tik padainuokite: "Ko rymai ant rankelių...", "Rankelės užrymotos", "Ant ežerėlio rymojau", ar "Ža-

SAULĖLYDIS

Skulpt. DAGYS

lioje lankoj ant žirgelio rymojau" ir panašiai.

Todėl šios statulėlės vardas turi būti ne Rūpintojėlis, bet Rymotojėlis, nes jis necharakterizuoja jokio susirūpinimo, o tik paprastą nieko neveikiantį rymoimą. Kaip tautosaka rodo, lietuviai yra mėgę parymoti, todėl gal būt ir šis Rymotojėlis pas juos taip išpopuliarėjo. Neatrodė, kad dabar lietuviams tai būtų charakteringa. Matyti, praetyje buvo kitokios sąlygos ir buvo dėl ko liūdinti rymoti ir nieko neveikti; gal tai baudžiavos, gal okupacijų palikimas, kurios žudo aktingumą. Į tokias rymoimo pozas buvo pasodinti žmonės užplūdus komunizmui, kada energingesnis ir sunkiau dirbantis žmogus buvo koliojamas parazitu, o tinginėliai biedniokai aukštinami ir glostomi. Tada artojo žirgai sustojo, o jis pats atsisėdęs ant plūgo rymojo, rymoja, nes kitaip nebebuvo galima. Normaliose sąlygose žmonės nemėgsta liūdėti, tai priešinga jų prigimčiai, taigi ir lietuviai, gyvendami normaliose sąlygose neturėtų nei ko liūdėti, nei ko rymoti, nes žmogus yra leistas rūpintis ir veikti. Todėl manau, kad Rymotojėlio populiarumas Lietuvoje nėra išugdytas religingumo tų žmonių, bet priespaudos palikimas.

Sakau, -ne religingumo, nes tai necharakterizuoja Kristaus būdo. Jis niekada nerymojo, o veikė. Taip pasėdėti Jis tegalėjo būdamas tyruose; tai suprantama, nes tai buvo ne veikimo, o galvojimo ir pasiruošimo laikotarpis ir vienatvė.

Taigi, per dvidešimt amžių

PASITRAUKITE, PASMERKTIEJI! (bronzos)

Skulpt. DAGYS

krikščionys yra sukūrę ir pridarę daugybę vaizdų, vaizduojančių Kristų įvairiausiose nuotaikose, įvairiausios išvaizdos. Jis yra rodomas išmintingu mokytoju, rimtu patarėju, švelniu ir gailėstingu globotoju, spindinčiu valdovo garbe ir niekinamu nusikaltėliu, džiūgaujančiu kūdikiu motinos rankose ir stingstančiu lavonu ant jos kelių, be pasigailėjimo atstumiančiu Jo nepaklausiusius ir liūdinčiu Rymotojėliu Lietuvos laukuose.

Bekurdami Kristaus vaizdus, gal būt, dailininkai sugebėjo įkūnyti juose žmogaus sielos polėkius ir troškimus ir prisiartinti arčiau Jo.

Manau, nėra pagrindo apgailėti, kad Kristaus vienlaikiai nepaliko autentiško Jo portreto, tai būtų supančioją dailininkų polėkių galią. Neturėdami tikro atvaizdo, žmonės daugiau galvojo ir gilinosi į Jo mokslą, kad suradus Jo viziją, kad sukūrus tos dieviškos asmenybės kuotobuliausį veidą.

PROF. DR. KUN. K. KURNATAUSKAS

1966 m. vasario mėn. 3 d. Rastede, prie Oldenburgo, Vakarų Vokietijoje, mirė mūsų Bažnyčios Generalinis Superintendentas prof. dr. kun. Konstantinas Kurnatauskas, sulaukęs beveik 88 metus amžiaus. Savo paskutine gyvenviete Rastede buvo patenkintas, nes čia buvo radęs vietą, kur turėjo gerą priežiūrą, ir būdamas pilnai aprūpintas, norėjo dar pasidžiaugti likusiomis gyvenimo dienomis ir pailsėti. Viename iš savo laiškų jis taip rašo: "Turiu už visa tai tik Dievui dėkoti". Mirtis buvo si lengva ir rami.

Velionis buvo kilęs iš senos kunigų šeimos, kurios nariai beveik nuo reformacijos laikų tarnavo Ev. Reformatų Bažnyčiai. Paskutiniais laikais turėjome tris tos šeimos kunigus: Konstantiną, Joną ir Vytautą Kurnatauskus. Jo senelis kun. Titas Kurnatauskas buvo Kėdainių ev. reformatų parapijos kunigu, o jo tėvas Oskaras Kurnatauskas išbuvo 18 metų kunigu Biržuose, iš kur su žmona ir penkiais vaikais persikėlė į Mintaują, kad ten kunigaudamas galėtų vaikus leisti į mokyklas. Čia 1878 m. balandžio mėn. 9 d. gimė paskutinis jo šeimoje vaikas Konstantinas, kuris 1887 metais, būdamas 9 metų amžiaus, įstojo į Mintaujos gimnaziją. 1892 metais persikėlė į Petrapilį ir įstojo į ev. reformatų gimnaziją, kuri buvo įsteigta Pestalozzi mokinio, šveicarų pedagogo Muralto. Gyvendamas tos gimnazijos bendrabutyje, po penkerių metų ją baigė. 1897 metais į-

stojo į Dorpato universiteto ev. teologijos fakultetą. 1899 metais persikėlė į Karaliaučiaus universiteto teologijos-filosofijos fakultetą, kurį baigė 1901 m. Tais pat metais įstojo į Leipcigo universitetą, kur studijavo filosofiją ir istoriją pas žinomus profesorius Wundt ir Lamprecht. 1903 m. birželio mėn. 9 d. Erlangene gavo filosofijos daktaro laipsnį už Baltijos kraštų istorijos disertaciją. Tais pat metais, Vilniaus Sinodo metu, Generalinio Superintendento kun. Andriejaus Kadaro ir tėvo kun. Oskaro Kurnatausko buvo ordinuotas kunigu ir paskirtas į Kelmės parapiją ir į Kėdainių, Deltuvos ir Seirijų filijas. 1905 metais išrinktas Vilniaus Ev. Reformatų Bažnyčios Kolegijos nariu. 1913 metais buvo pašauktas į Vilniaus ev. reformatų parapiją su teise aptarnauti ir Kelmės parapiją. 1914 metais vedė Juzefą Stanevičiutę. 1918 metais, bolševikams užėmus Vilnių, grįžo į Kelmę ir šią parapiją aptarnavo iki 1938 metų. Lietuvos nepriklausomybės laikais buvo kartu ir Kelmės progimnazijos, o vėliau gimnazijos direktoriumi. 1925 metais Lietuvos valstybės prezidento parodymu kartu su prof. dr. kun. P. Jakubėnu ir prof. dr. V. Gaigalaičiu įsteigė Lietuvos universitete ev. teologijos fakultetą. Nuo 1925 iki 1928 metų jis buvo šio fakulteto docentu, o nuo 1928 iki 1936 metų ekstraordinariniu Senojo Testamento ir hebrajų kalbos profesoriumi ir fakulteto sekretoriumi.

Prof. dr. kun. K. KURNATAUSKAS, Lehrte, 1962.VIII.12

Nuo 1926 iki 1930 metų buvo universiteto senato nariu. Vilniaus Ev.Reformatų Bažnyčios generaliniam superintendantui kun. Mykalojui Jasčemskiui mirus, 1938 metų Sinodo buvo pakviestas toms pareigoms į Vilnių. Rusijos bolševikams okupavus Lietuvą, 1941 metais apsigyveno Pomeranijoje, kur 1945 m. palaidojo savo žmoną. Vėliau apsigyveno Lehrteje, prie Hanoverio. Generaliniam superintendantui prof. dr. kun. P. Jakubėnui mirus, 1953 metais Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Si-

nodo buvo išrinktas šios Bažnyčios Generaliniu Superintendentu. Lietuvos Ev.Reformatų Bažnyčiai ir savo protėvių garbingam tikėjimui jis ištarnavo 63 metus.

Kun. K. Kurnatauskas atstovavo Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčią šiuose pasaulinės sąjungos suvažiavimuose: 1925 m. Kardife-Pietų Valijoje; 1924 m. Budapešte - Vengrijoje; 1929 m. Hagoje - Olandijoje.

Jo svarbesni raštai:

1. "Jono Kalvino reikšmė reformacijai". (Kalvino 400 metų gi-

Prof. dr. kun. K. KURNATAUSKAS ir kun. F. BARNELIS, — kun. V. KURNATAUSKO kieme.

Hain — Gruendau, 1964 m.

mimo dienos proga)-120 pusl., 1909 m.;

2. "Jobo knygos problema ir graikų tragedija", -258 pusl. 1928 m., Kaune;

3. "Jėzus Kristus Talmude", - 1930 m.;

4. "Monumenta Reformationis Polinicae et Lithuanicae" (Ev. Reformatų Bažnyčios istorijos šaltinių rinkinys. 3 tomai ir turinio sąsiuvinys),- nuo 1913 iki 1920 m.

Nuo 1925 iki 1931 metų jis redagavo protestantų pasaulėžiūros ir Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios reikalams skirtą mėnesinį žurnalą "Mūsų Žodį".

Čia tik trumpais bruožais apibūdintas ilgo ir produktingo gyvenimo kelias žmogaus, kuris savo kurybines jėgas buvo pašventęs Bažnyčiai, kad per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų ateitų žmonijai išganymas. Velionis buvo žinomas kaip giliai nuoširdus, vispusiškai

išsilavinęs ir labai tolerantiškas žmogus. Studentams jis buvo nuoširdus mokytojas-patarėjas, jaunesniems kunigams-vyresnis brolis, savo Bažnyčios nariams-rūpestingas globėjas, Kelmės gyventojams-mylimas ir aukštai vertinamas užtarėjas.

Nors paskutiniu laiku ir gyveno toli nuo senų pažįstamų ir tik retkarčiais iš Rastedes tenuvažiuodavo pas savo sūnėną kun. Vytautą Kurnatauską, kuris juo senatvėje rūpinosi, vis dėlto mintyse visą laiką buvo su mumis ir sekė mūsų gyvenimą bei veiklą. Savo priešpaskutiniame laiške rašė: "Aš vis tik žiūriu su viltimi į ateitį, nors padėtis Lietuvoje, ypač mūsų Bažnyčios, liūdna. Gali ilgai užtrukti, kol atgausime nepriklausomybę. Džiaugiuosi, kad mūsų bendratikiai ir išeivijoje ištikimai laikosi savo Bažnyčios ir tradicijų ir išsilaiko kaip vienetas". Jis visą laiką linkėjo mums gausios Dievo palaimos.

Velioniui paskutinių patarnavimą suteikė ir laidotuvių apeigas bažnyčioje ir kapinėse atlaikė velionies sūnėnas kun. Vytautas Kurnatauskas, paimdamas pamokslo pagrindan Šv. Rašto žodžius: "Ir šitas buvo su Jėzumi Nazarėnu", Mat. 26, 71. Ši Šv. Rašto skirsnelis buvo ir pats velionis pasirinkęs, kad jis būtų įrašytas ant jo antkapio. Velionis buvo pašarvotas didžiojoje Rastedes bažnyčioje ir jo karstas papuoštas daugybe vainikų. Laidotuvėse dalyvavo nemažas skaičius pažįstamų iš Lehrtės. Iš kuratorių tegalėjo dalyvauti tik p-lė Marija Bernšteinaitė iš Hanoverio. Naujai supiltą kapą padengė švarios baltos snaigės...

Dėl jo mirties giliai liūdėdami, mes kartu dėkojame Viešpačiui už visa tai, kuo velionis iš Jo malonės mums buvo ir ką jis

mums davė. Nors jo jau nebėra mūsų tarpe, bet jo dvasia pasilieka su mumis.

* * *

Kun. teol. lic. J. PAUPERAS

VIDINIO DŽIAUGSMO SKATINTOJAS

Pats žmogaus dvasios gyvenimas vystosi iš įvairių paskatinių ir poveikių. Labiausia yra įtakojamas ir paveikiamas jaunas žmogus. Atsimenu, kad mums pradėjus Kaune Evangelikų Teologijos Fakultete studijuoti teologiją, vienas ir kitas mano kolegų sakė: "Viską noriu studijuoti, bet kam ta hebrajų kalba reikalinga?" Greit teko pamatyti mūsų hebrajų kalbos profesorių, kuris, vos įžengęs, į mus prabilo labai draugišku šiltu tonu: "Kolegos, mes mokysimės hebrajų kalbos. Pirma aš jus pamokysiu, o paskui kartu dirbsime". Tada mūsų profesorius mums pasakojo apie savo studijų patyrimus. Jis patarė mums į studijas žiūrėti gera nuotaika, imtis studijoms laiko, ir baigus studijas vykti į užsienius dar pagilinti savo žinių. Jis tuomet pažymėjo, kad yra gera, kad kunigas daug sužinotų ir matytų prieš pradėdamas eiti sunkios pareigos keliu. Mums beklausant tokių patarimų ir juos girdint sakant tokiu šiltu, simpatišku balsu kažkaip pačios teologinės studijos ir pasirinktas kelias neatrodė būsiąs toks buginantis ir sunkus. Pajutome profesoriaus asmenyje turį nuoširdų draugą, tokį, kuris mus supras, kuris vis teiks gerų patarimų.

Pats jo mokymo būdas buvo įdomus. Vis pabrėždavo, kad būtų

gera mums tuo dėstomu reikalu plačiau ką paskaityti, bet štai tuoj pat profesorius jau mums pasakė, ką jis žino iš kalbamos srities dalykų. Papasakojęs ką Wellhausen ar kitas kuris Senojo Testamento mokslo dalykų žinovas bei autoritetas tuo klausimu yra pasakęs, jis pridurdavo: "Bus gera, jei jūs atsimintumėt šituos dalykus. Prašau užsirašyti, kad jums būtų lengviau". Profesorius vis pasitikrindavo, ar mes jį galime suprasti, ar mums nenuobodu, ar tik mūsų nevargina kitų mokslininkų patiekiamos citatos. Dažnai bedėstant panaudodavo kuriuos pavyzdžius. Juos parinkdavo būdingus, aiškius. Bet visada jis siekdavo grožio, gražaus minčių išreiškimo. Kai cituodavo kokį psalmą iš hebrajų originalo, atrodė, jis pats spindėjo kokiu vidiniu jautrumu. Pati citata atrodė daugiau ką pasakanti, negu kai pats buvai ją pirma nagrinėjęs. Rodos, profesorius tau pasakė, kaip reikėtų suprasti pačią mintį. Taip iš profesoriaus dėstomų minčių į mus plaukė nuolatinis paskatini- mas gilesniam grožiui. Kaž kaip pats pradėjai domėtis tais jo dėstomais dalykais, lyg pamiršdamas, ar toks tolimesnis gilinimasis tau pačiam bus reikalingas egzaminų metu, ar ne.

Taipgi labai malonaus nusi-

Teol. lic. kun. J. PAUPERO 60-ties metų gimtadienio proga Ziono p-jos surengtame minėjime (iš kairės į dešinę): P. ROSSINY su poniu, suprt. kun. S. NEIMANAS, p. PAUPERIENĖ, teol. lic. kun. J. PAUPERAS, kun. K. BURBULYS, krt. V. KAROSAS. prof. V. JAKUBĖNAS

Nuotrauka M Nagio

teikimo dvasios jis skleisdavo į kitus savo kolegas profesorius. Jis vis kaž kaip kukliai apibrėždavo savo dėstomų dalykų ribas, vis pažymėdavo, kad kitų dėstytojų įnašai užtikrins studentams tų dvasios turtų, kurie reikalingi, kad jie būtų žinojimu ir mokslu šarvuoti. Jis pats buvo tokio būdo, kad jis būtų galėjęs bet kuriame universitete dėstyti, visur jis būtų buvęs mėgiamas ir gerbiamas. Kai mažesniame profesorių rate lyje prie kavutės išsikalbėdavo me įvairiais akademinio gyvenimo patyrimais, tai profesoriaus pasakojimai visada atsižymėdavo gražiu kultūringu skoniu, taip, kad tuos dalykus būtų buvę galima visada viešai spausdinti. Jei buvo aptariama kokia akademinio gyvenimo problema, tai ji buvo jo taip nušviesta mūsų siaurame ratelyje, lyg jo teigimus girdėtų visa didelė klausytojų auditorija. Jei reikėdavo ką sunkesnio spręsti, kur reikėdavo kietai pareikšti savo nuomonę, ten jis pridurdavo: "Tą pasakys Povilas (suprask prof.dr. P. Jakubėnas)".

Profesorius labai giliai suprato patį kultūrinio darbo subrandinimą. Jis labai tikėjo į pažangą ir turėjo geros vilties dėl jaunimo. Smulkūs reikalai dabartyje jo veik nepaliesdavo, jis vis žiūrėjo kaip tas reikalas atsilies vėliau, ar tuo bus pats reikalas pagerintas. Jis buvo įsitikinęs, kad ir sunkiai sprendžiamus visuomenės gyvenimo reikalus galima sėkmingai išspręsti, jei jie bus tinkamu būdu pristatomi. Išsišokimai, pasikarščiavimai, jo įsitikinimu, buvo "griekai", kurie neturėtų reikštis tarp krikščionių. Dirbant artimai su juo vis kaž kaip buvai žadinamas žiūrėti į reikalus iš šviesaus taško, nieko neimti tragiškai, nei manyti, kad sunkesnius dalykus padarysi greit, nepasiruošęs, darbo neįdėjęs, paties dalyko vystymosi savo širdies jausmais nesekęs. Jis buvo neišsenkamas vidinio džiaugsmo kvėpėjas, lyg jis žinotų kokią vertingą paslėptinę, kurią ir tu sužinosi, jei tik paseksi jo mąstymo ir elgsenos būdą.

* * *

ATSISVEIKINOME SU GARBĖS PREZIDENTU

"Visų mūsų metų skaičius yra septyniasdešimt, ir jei esame sveiki, aštuoniasdešimt. O jų dauguma yra vargas ir darbas ir jie greitai praeina, ir mes išskrendame. Pamokyk mus suskaityti mūsų dienas, kad pasiektumėm širdies išminties". Ps. 90. 12.

"Mūsų Sparnų" Nr. 19 pirmame puslapyje randame įspūdingą, gražią, į žiūrovą raminančiai veikiančią nuotrauką žmogaus, kurį pereitais metais Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios XVIII Sinodas išseivijoje pagerbė 80 metų amžiaus proga. Tai mūsų kuratorius dr. Jokūbas Mikelėnas, Kolegijos ilgametis prezidentas, paskutiniaisiais metais garbės prezidentas. Tai visų biržiečių gerbiamas ir įvertintas Lietuvos sūnus, pasireiškęs bažnytiniame, kultūriniam ir tautiniame gyvenime. Jo praeitas gyvenimo kelias buvo gražus, įvairus, turiningas ir našus. Psalmisto žodžiais tariant, buvo tai: "darbas, vargas ir greit praėjo..."

Dėka pasiryžimo ir ištvermės, šis ūkininko šeimos vyriausias sūnus, sunkiais caro priespaudos laikais, įstengė žemdirbio darbą pakeisti į gydytojo profesiją.

Stanislavo ir Katrės Dagilytės Mikelėnų sūnus gimė 1885 m. liepos mėn. 21 d. Mažutiškių kaime, Biržų valsčiuje. Tėvai augino du sūnus ir penkias dukras. Jų tarpe Jokūbas buvo vyriausias.

Jokūbas skaityti ir rašyti pramoko pas senelį Martyną Dagilį. Pradžios mokyklą lankė Biržuose.

*Krt. dr. J. MIKELĖNAS, Liet. Ev. Ref. Bažnyčios Kolegijos prezidentas, 1885.7.21 — 1966.4.19
Nuotrauka P. Ločerio*

Brandos atestatą gavo Sibire, Tomsko mieste. Ten 1913 m. baigė ir medicinos fakultetą beveik kartu su Tomsko universitetą lankiusiais mūsų veikėjais Martynu Yču, Jonu Aukštuoliu, Jonu Yču (iš Kijališkio).

Gydytojo praktiką pradėjo Skaistkalnėje, netoli N. Radviliškio. Ten susipažino ir vedė Oną Putniekaitę, kuri vėliau Biržuose pasižymėjo savo socialine globos veikla, buvo Biržų gimnazijos mokytoja ir aktyvi veikėja Reformatų Moterų Draugijos darbe.

Pirmojo pasaulinio karo metu dr. Mikelėnas dirbo nukentėjusiems dėl karo šelpti Lietuvių Komitete. Nuo 1916 iki 1920 m. Jaltoje buvo lietuvių sanatorijos vedėju. 1920-1941 m. buvo Biržų ap-

Mokytoja Ona PUTNIEKAITĖ-MIKELĖNIENĖ ir dr. J. MIKELĖNAS

skrities ligoninės vedėjas. Tame laikotarpyje tobulinosi chirurginėse klinikose Stokholme, Rygoje, Berlyne. Buvo vienas iš Likėnų - Smardonės dumblo vonių ir mineralinių vandenų kurorto įsteigėju. Ilgus metus, kaip gydytojas ir chirurgas, aptarnavo plačią Biržų apylinkę.

Spaudoje pradėjo reikštis nuo 1910 m. Rašė: Viltyje, Lietuvos Bal-se, Medicinoje, Mūsų Žodyje, Sėjė-juje, Biržų Žiniose, Mūsų Sparnuose. 1922-24 m. buvo savaitraščio "Biržų Žinios" redaktorius.

Jis pašventė nemažai laiko Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčiai, kaip ją mylįs ir jai ištikimai atsidavęs sūnus. Į bažnytinę veiklą įsijungė ir kuratoriumi buvo išrinktas 1920 m. Nuo 1923 m. iki 1941 m. buvo Lietuvos Evangelikų Reformatų Kolegijos prezidentu. 1948 - 1961 m. ėjo tas pareigas išeivijoje. Sinodas, įvertindamas jo nuopelnus, išrinko jį Kolegijos Garbės Prezidentu.

Už nuopelnus tautai ir tėvynei dr. J. Mikelėnas buvo Lietuvos respublikos prezidento apdovano-tas ordinu.

Dr. J. Mikelėną, kaip gydytoją, gražiai ir išsamiai apibūdino jo buvęs bendradarbis krt. dr. V. Vileišis, jo 75 metų sukakties proga, sakydamas: "Malonu buvo dirbti kartu su dr. J. Mikelėnu, nes jis visada buvo ramus ir giedrios nuotaikos. Jo vadovaujamoje ligo-ninėje viešpatavo pavyzdinga tvar-ka. Būdamas gabus, kantrus ir pa-sišventęs chirurgas, yra išgelbė-jęs daug gyvybių, kartais per vie-ną dieną atlikdamas daugelį ope-racijų".

Kun. Petras Dagys iš New Yor-ko, 80 m. jubiliejaus proga, svei-kindamas dr. J. Mikelėną taip at-siliepė: "Savo didžiausiais ir kil-niausiais darbais, kuriuos atlikote su nepaprasta meile ir pasišven-timu savo tautai, Bažnyčiai ir ar-timui, mūsų tarpe sudarote iškilų ir nemirtingą paveikslą. Jūsų gy-

Wentorfe, prieš emigruojant iš Vokietijos, 1949.-VIII.II (iš kairės į dešinę): dr. J. MIKELĖNAS su Jonuku, Z. PALŠIENĖ, E. GERULIS, K. MIKELĖNAITĖ, S. PALŠYS ir A. PALŠYTĖ

venimas buvo kaip tylios upės skaidriai tekantis vanduo, buvo ne-lyg aukštoji giesmė, kurios aidas plačiai skambės mūsų visų širdyse".

Mirė 1966 m. balandžio mėn. 19 d. 9 val. ryto savo kukliame bute, rūpestingai globojamas ir prižiūrimas savo sesers kuratorės Katrės Mikelėnaitės ir kasdien sūnaus Jono su marčia ir anūkais.

Velionis buvo pašarvotas Laskavičiaus koplyčioje ir apsuptas daugybės vainikų ir gėlių puokščių. Su velioniu atsisveikinti buvo prisirinkusi pilna erdvi koplyčia

liūdinčių, kurie velionį pažino ir gerbė. Gedulingas pamaldas balandžio mėn. 22 d. vakare atlaikė kunigai P. Dilys ir S. Neimanas. Pirmąjį atsisveikinimo žodį tarė Kolegijos prezidentas, kuratorius Motiejus Tamulėnas, jun., atvykęs kartu su žmona iš Racine. Dievo žodžiu paremtas atsisveikinimo kalbas pasakė Lietuvių Ev. Liuteronų Tarybos vice senjoras kun. A. Trakis, Ziono Lietuvių Ev. Liuteronų parapijos klebonas lic. kun. J. Pauperas, Chicagos Liet. Ev. Reformatų parapijos valdybos pirmininkas krt. V. Karosas, Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vardu krt. dr. Petras Tunkūnas. Šeštadienio rytą, prieš išlydintį Tautinės Kapines, per pamaldas atsisveikinimo žodį tarė Lietuvių Evangelikų Tarybos pirmininkas kun. K. Burbulys. Vargonais grojo krt. prof. V. Jakubėnas. Karstą nešė kuratoriai, Kolegijos ir parapijos valdybos nariai. Jis dar nesirengė su mumis skirtis, o tikėjosi dar gyventi ir rinkdamas medžiagą vilėsi surašyti savo atsi-

Chicago, 1965.VI.20 prie liet. ev. reformatų bažnyčios (iš kairės į dešinę): J. DAGYS, P. VARIKOJIS, J. TUNKŪNAS, kol. garbės prez. dr. J. MIKELĖNAS, suprt. S. NEIMANAS, kol. prez. M. TAMULĖNAS, jun., E. GERULIS ir dr. P. TUNKŪNAS

Nuotrauka L. Knopfmilero

minimus.

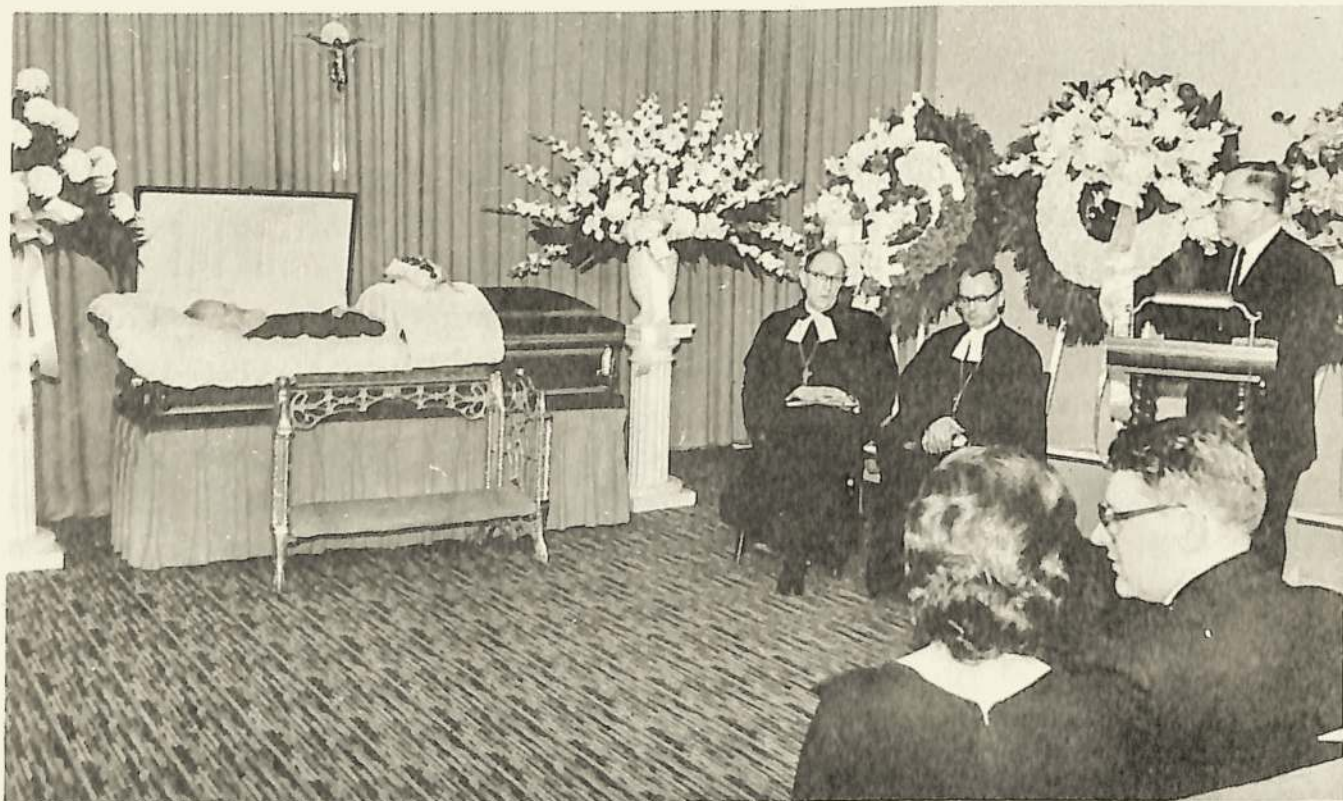
"Bet greit praėjo dienos ir mes išskrendame", sako psalmės žodžiai. Šio liūdno pranešimo skaitytojai, priimkite dvasioje paskutinį sudiev nuo velionies daktaro, kuris visados buvo mintyse su mumis ir mūsų reikalais rūpinsi.

Ne Pelaniškių kapinėse greta savo tėvų ir dėdės poeto St. Dagilio rado sau atilsio vietą tremtinių, išvietintųjų ir našlaičių gdynės sūnus. Ne numylėtuose Biržu-

se, kur ilgiausiai buvo veikta. Ne šalia žmonos, staiga tragiškai mirusios ir palaidotos Lauenburge, Vokietijoje, 1943 metais. Sau prieglaudą rado laisvoje JAV šalyje, Čikagos Lietuvių Tautinėse kapinėse, tarp brolių ir sesių, irgi nesulaukusių laisvės ryto svetimų pavergtai tėvynei Lietuvai.

Mes gi liekame dėkingi jam, kuris iš Dievo malonės mums daug pasitarnavo ir kurių mes visados su gilia pagarba prisiminsime.

* * *

Lekavičiaus koplyčioje su Liet. Ev. Ref. Bažnyčios garbės prezidentu dr. J. MIKELĖNU atsisveikina kol. prez. M. TAMULĖNAS, jun. Nuotrauka M. NAGIO

Krt. M. TAMULĖNAS, jun. tarė šį atsisveikinimo žodį:

"Susirinkome atsisveikinti su didžiuoju biržiečiu, visuomenininku, spaudos darbuotoju ir per visą gyvenimą besirūpinančiu žmonių sveikatingumu. Mes ev. reformatai - su ilgamečiu mūsų Bažnyčios Kolegijos prezidentu ir garbės prezidentu kuratorium dr. Jokūbu Mikelėnu.

Lietuvių tauta ir visuomenė neteko to didelio žmogaus, kuris, tiek tėvynėje tiek ir išeivijoje, dirbo Lietuvai ir savo Bažnyčiai. Jis reiškėsi gilia tolerancija, krikščionybės dvasia persunktu žmoniškumu ir didele meile artimui. Amžinasis gyvenimo ratas sukasi nepaliaujamai ir visa kas gimė turi mirti. Tai Aukščiausio valia, mūsų Alfa ir Omega, tai

pradžią ir pabaigą. Kur. dr. J. Mikelėnas, jam skirtą gyvenimo ke-
lionę, baigė sulaukęs 80 metų. To-
kia jau žmogaus dalia, kad gyve-
nimo taurė kiekvienam į galą nė-
ra saldi. Taip ir dr. J. M., pagau-
tas ligos, kurią laiką pasirgęs, am-
žiams užmerkė akis.

Jo tauraus gyvenimo pavyzdis
tebūnie mums paskatinimu ištvėr-

mingai kovai ir ryžtui ateities
darbams.

Ev. Reformatų Bažnyčios Ko-
legijos ir buvusių kolegijų presi-
dentų vardu reiškiu gilią užuojau-
tą jo sūnui Jonui su šeima, sesu-
tei kur. K. Mikelėnaitei, visiems
giminėms ir artimiesiems.

Ramybėje ilsėkis, nors ir sve-
timoje, bet svetingoje žemelėje".

M. PLEPYS

BIRŽŲ MIESTO MOKYKLA

Kadangi tas buvo labai seniai,
tai dabar sunku tiksliau kas nors
atsiminti. Dėliai to ir čia paduo-
damos žinios yra anaipol nepil-
nos.

Pirm, negu prieisime prie šio
straipsnio temos, dėl nuoseklumo
pravartu pakalbėti apie pradžios
mokyklą. Tais atsimenamais se-
nais prieškariniais laikais Bir-
žuose tebuvo tik viena skurdi pra-
džios mokykla, kurią lankė vaikai
kaip iš Biržų miesto, taip ir iš jo
apylinkės ir kurią vieni baigdavę
kiti ne. Toji mokykla buvo tame
pačiame name, kuris ir nepriklaus-
omybės laikais tebestovėjo Vy-
tauto gatvės ir Nepriklausomybės
aikštės kampe ir kuriame laisvės
periode benebuvo įsitaisiusi val-
sčiaus valdyba.

Tais laikais prie šios pradžios
mokyklos buvusioje aikštėje tvyk-
sojo purvina bala. Vasaros
metu ten priželdavo įvairių žolių
ir veisdavos bei kurkdavo varlės,
o žiemomis, pertraukų metu, ten
čiuoždavome, sniegu mėtydavomės.
Kuriais metais aš ten mokiausi ir
kuriais tą mokyklą baigiau - nebeat-
simenu, bet žinau, kad 1905 metų

bruzdėjimo metu aš jau toje mo-
kykloje nebebuvo. Mokykloje buvo
tik rusų kalba, o tikybos pamokas,
mums reformatams, ten dėstė lie-
tuviškai vargonininkas Mikelėnas,
kuris po kelių metų daugelį mūsų
ruošė ir konfirmacijai. Konfirman-
tai turėjo specialią klasę prie baž-
nyčios. Ten mokslas tęsdavosi per
visą gavėnią. Mokslui vadovavo
kun. V. Meškauskas. Pats palaimi-
nimas ir Šv. Vakarienė mums įvy-
ko 1908 metų Didžiajame Ketvir-
tadienį.

Pradžios mokykloje pirmasis
mano mokytojas ten buvo Sreten-
ski ir jo duktė Zoja. Jiedu mums
visiems buvo labai geri. Po Sre-
tenskių mokyklos vedėju buvo Pro-
tas, labai energingas, gyvas ir mėg-
stąs juokų pakrėsti. Pavardė labai
jau lietuviška, bet mūsų kalbos ne-
mokėjo - jis sakydavo esąs baltgu-
dis. Galima todėl prileisti, kad jo
protėviai, Vytauto ar Radvilų lai-
kais, tikrai galėjo būti lietuviai, nes
juk Baltgudija ne kartą priklausė
Lietuvai. Tasai Protas mums sa-
kydavo, kad kas jo vedamą mokyk-
lą baigs, tas savo išsilavinimu ir
velniui sprandą nusuks! Taigi tą

mokyklą baigus, ir Biržams esant užkampio miesteliu, netaip jau daug kas galėjo siekti aukštesnio mokslo. Ypač vargdienių vaikai išeidavo piemenauti arba paūgėję tapdavo ūkininkų pusberniais. Negi be to, kad vienas-kitas vėliau tapdavo kurios nors įstaigos raštininkėliu (o tatai daugiausia tekdavo reformatams, kurių teisės mažiau buvo suvaržytos, negu katalikų).

O, staigmena! Nugi, 1908 metų rudenį plačiai nuaidėjo gandas, kad Biržuose atsidaro keturklasė miesto mokykla. Ir tuoj atsidarė. Kas tik galėjo, puolė į tą mokyklą, nežiūrint į tai, kad dauguma tų pretendentų buvome jau geri tineidžeriai. O čia reikia sėstis į pirmos klasės suolus. Sėdom ir visą kursą išėjom per keturis metus. Mokinių sudėtis buvo mišri-berniukai ir mergaitės. Mišri ir tautybių atžvilgiu lietuviukų, suprantama, buvo absoliutinė dauguma, paskui - rusai, žydai, lenkai, latviai ir net karaimai. Mokslas buvo dėstomas rusų kalba, nors mokyklos pobūdis savo stiprioje programoje turėjo dar ir vokiečių bei prancūzų kalbas. Teisybė, pradžioje buvo privaloma ir pravoslavų bažnyčiose

tebevartojama (net ir dabar) kalba: bažnytiniai slaviška (rusiškai-cerkovno slavianskij jazyk). Bet rodos šios kalbos dėstymas buvo nutrauktas, kadangi vis daugiau ir daugiau iš mokinių tarpo buvo duodama vadovybei suprasti, kad mes popais nesirengiame būti ir todėl tosios kalbos mokymasis tik be reikalo gaišina laiką. Žinoma, kad su tuo mūsų pageidavimu nebūtų buvę skaitytasi, jei to nebūtų padarę mūsų autoritetai.

Pirmas šios mokyklos inspektorius buvo Žeranin. Jis buvo labai geras pedagogas ir tvarkingas administratorius. Artimai globojo mokinius. Iš mokytojų prisimena Drožio, Matiušenko, labai elegantiška panelė Lipnickaja, kuri dėstė gamtos istoriją ir prancūzų kalbą. Sako vėliau buvo kalbų mokytoja Čeraško-mūsų gerb. ponios H. Dilienės giminaitė. Vokiečių kalbą mokino mūsų kun. P. Jakubėnas, kuris tada dar neprofesoravo, jis pats ir tikyba. Katalikus tikybos mokino kun. K. Rimkevičius. Rodos abiejų šių kunigų rūpesčiu ilgainiui buvo įvestos ir lietuvių kalbos pamokos, kurias vedė taip pat kun. P. Jakubėnas.

BIRŽAI — 1906 m.

Biržų Miesto Mokyklos mokytojai, 1908-9 m. Priešaky sėdi mok. Drožiov

Mokinių chorą mokino mūsų vargonininkas Sprindys. Choro buvo dainuojamos tiek rusiškos, tiek ir lietuviškos dainos. Kiek vėliau inspektorius Žeranin buvo kažkur kitur iškeltas ir jo vietą užėmė Zditovecki. Šis jau buvo daug riestesnis ir oficialesnis. Tačiau nė vienam, nė kitam nieko prikišti negalima. Nebuvo pastebimas joks šovinizmas: visus traktavo lygiai lojališkai. Per tą eilę metų atitinkamais sezonais būdavo daromos visai mokyklai ekskursijos į gražesnius Biržų apylinkes. Kasmet mokykla viena klase padidėdavo. Atsirasdavo vis mažesnių vaikų.

Mokestis už mokslą buvo nedidelis. Už svetimias kalbas reikėdavo mokėti atskirai. Neturtinųjų tėvų vaikai, jei jų elgesys buvo geras ir labai gerai mokėsi, mokyklos vadovybės būdavo at-

leidžiami nuo mokesčio, išskyrus mokestį už svetimias kalbas. Mes, vargingesnieji reformatai, tą kalbų mokestį gaudavome iš mūsų Bažnyčios pašalpos pavydale.

Tokiu būdu mokslas visiems buvo prieinamas.

Leidus mokytis lietuvių kalbą, mes net galėjome leisti lietuvišką laikraštuką "Mokinys". Laikraštukas išeidavo tik viename egzemplioriuje, nes jį reikėdavo rašyti ranka. O parašius, jis ėjo iš rankų į rankas. Bendradarbiavo tie, kurie jau tada turėjo patraukimą kurti. Vieni rašė prozą, kiti eilėraščius (Binkis, Janonis ir kiti). Žodžiu, turėjom pirmąją galimybę mėginti savo plunksnos sugebėjimus. Į moksleivių leidžiamą laikraštuką mokyklos vadovybė žiūrėjo pro pirštus, kaip į moksleivių išdaigą. Mes vyresnieji mėgdavome savo artimesnių draugų ratelyje suruošti už mokyklos sienų ir vakaruškas... su šokiais ir dainomis. Tas vakaruškas kažkodėl vadindavome robaksais. Robaksuose, kaip ir kitur, mūsų tarpe vyravo patriotinė dvasia.

Pirmoji šios mokyklos laida išėjo 1912 metais. Dėl amžiaus ir kariuomenės gal mažai kas iš šios laidos begalėjo tęsti mokslą toliau, juo labiau, kad gi 1914 metais prasidėjo didysis karas. Karui pasibaigus, kas gyvas išliko, skubėjo iš Rusijos namo. Grįžusių tarpe nemažai teko susitikti čia aprašomos mokyklos auklėtinių Lietuvos jaunutėje armijoje, nes tik ką buvo pradėta kariauti dėl mūsų Tėvynės laisvės. Beveik visi (bent dauguma) iš caro armijos atsivežė ten užsitarnautus kariškus laipsnius, kurie labai pra-

vertė savajai kariuomenei, o nepriklausomybę išsikovojo, daugelis jų buvo geri įvairių žinybų valdininkai. Tad ir toki mokykla davė daug daugiau mūsų kraštui naudos, negu buvo galvota joje besimokinant.

Pirmąją laidą baigusių sąrašo niekas dabar nebegalėtų sudaryti, bet kai kurias pavardes prisime nu, būtent: M. Kutraitė, J. Šarkanas, abu iš Medeikių, Tatoris (rodos iš ten pat), J. Kuginys iš Druseikių, M. Tamulėnas iš Gajūnų, A. Klybas, M. Šepetytė iš Pladiškių vnk., O. Podžiūnaitė - Legailių, Rūtaitė, Dorfanaitė, Beriozovas...

Mokiniai buvo kukliai uniformuoti, tačiau uniformą aprašyti dabar nebesugebėčiau.

Miesto keturklasė mokykla talpinosi tuose pačiuose pramo-

nininko Jansono mūriniuose namuose, užimdama visą antrąją aukštą, kuriuose vėliau tilpo Saulės gimnazija, išsivysčiusi, pagaliau, į Biržų valstybinę gimnaziją.

Pagaliau, reikia pasakyti, kad tokiame caro laikais užkampėly, kaip Biržai, negi niekam nesirūpinant, dėjo ir savaimė įsisteigė aprašomas šviesos židiny. Ne. Tais laikais mes turėjome didelį diplomata Martyną Yčą, carinio parlamento (Dūmos) narį, kuris buvo labai įtakingas caro valdžios sluoksniuose. Tad ir yra žinoma, kad tik jam ir kunigams P. Jakubėnui, K. Rimkevičiui ir poetui S. Dagiliui, - jų rūpesčių ir nemažų pastangų dėka buvo įsteigta Biržuose 4 klasių vidurinė mokykla, - už tokią didelę dovaną reikia dėkoti.

Jurgis JAŠINSKAS

MOKYTOJAS

II-ji dalis

"... Mokslo skelbimas ir į visuomenę įtakos darantis veikimas jo asmeny jungėsi nuostabiu suderinimu. Jis savo žmonėms neskelbė Šveicarijoj ar Anglijoj daug įtakos turėjusias reformas, bet ką skelbė iš didžiųjų reformatorių idėjų, tai buvo pasakyta lietuviu jausmu ir lietuviu lūpomis".

Doc. kun. J. Pauperas ("M. Sparnai" Nr. 5, 1954 m.)

Prieš I-į pasaulinį karą, kai Lietuva buvo ją užgrobios carinės Rusijos iš žemėlapių išbraukta ir vadinama Rusijos Šiaurės Vakarų Kraštu, Biržai tuo laiku priklausė Kauno gubernijos, Panevėžio apskričiai ir buvo visitėliai nežymiu, nuošaliu miesteliu, kuriame, vis dėlto, spaudą atgavus, veikė, nors ir skurdi, pradinė mokykla, o nuo 1908 metų čia įsikūrė

ir keturklasė miesto mokykla - "gorodskoje". Kada nors ir kas nors, tikėkime, surašys, kiek ir kokių lietuvių inteligentų iš tos miesto mokyklos išėjo ir kiek jie pasitarnavo Lietuvai nepriklausomybę atsikovojant ir jai laisvą gyvenimą tęsiant. Čia tebūnie leista pažymėti, jog iš tos miesto mokyklos išėjo varguolių likimo dainius Julius Janonis (St. Dagi-

lio, kun. Povilo Jakubėno, vaistininko A. Puodžiūno ir kitų tada žymesniųjų ev. reformatų globojamas ir Ev. Reformatų Bažnyčios Sinodo remiamas); vienas žymiausių Lietuvos poetų ir dramaturgų - Kazys Binkis, Biržų gimnazijos paišybos mokytojas Vilius Šlekys iš Dirvonakių kaimo, M. Tamulėnas senj., M. Plepys ir kt. Tie ir kiti, šiuos žodžius rašančiam, nežinomi lietuviai inteligentai pirmąjį mokslinį subrendimą ir tolimesnėms studijoms pagrindą įgyjo toje Biržų miesto mokykloje, arba "gorodskoje", kuri Biržuose atsirado ne kieno kito, bet to mokytojo, apie kurį čia rašoma, pastangomis ir rūpesčiu.

I-jam pasauliniam karui užgulus ir mūsų gimtąjį kraštą, ir vokiečiams okupuojant Lietuvą, jis kartu su daugeliu kitų lietuvių pabėgėlių, rusų valdžios įsakymu, turėjo pasitraukti į Rusijos gilumą. Čia nesėdėjo sudėjęs rankas: jį matome besidarbuojantį Petrapilyje centriniame komitete nuo karo nukentėjusiems šelpti, dėstantį lietuvių kalbą bendrojo lavinimosi kursuose; paskiau jį sutinkame bemokytojaujantį Voroneže M. Yčo gimnazijoje su visomis valstybinės gimnazijos teisėmis.

Karui pasibaigus, 1918 m. grįžta į Lietuvą, į savo numylėtuosius Biržus ir čia visais sugebėjimais, visa savo energija, pasineria į ką tik atsikuriančios ir laisvą gyvenimą išsikovojančios Lietuvos atstatymo darbą. Vienas svarbiausių ir reikšmingiausių darbų buvo pilnos gimnazijos Biržuose išsirūpinimas ir įsteigimas.

Šios mokslo įstaigos įsteigime Biržuose daugiausia pasidarbavo du dvasiškiai: katalikų kun. K. Rimkevičius ir ev. reformatų dvasios vadovas - jis, - jų išsirūpintoje ir įsteigtoje gimnazijoje iš pradžių dėstęs ne tik tikybos, bet ir vokiečių bei lotynų kalbų pamokas.

Biržų gimnazija atidaryta 1917 metais "Saulės" dr-jos vardu, 1919 metais perimta Biržų savivaldybės, o 1924 metais toji gimnazija tampa valstybine gimnazija. Nuo tų metų Biržų gimnazija veikia pilnu sąstatu - visos klasės: nuo parengiamosios iki pat VIII-sios, kasmet išleidama vis naujus abiturientų kadrus, kurie vėliau, Biržų gimnazijoje įgytas mokslo žinias tobulina ir gilina Lietuvos universitetuose ir kitose aukštosiose mokyklose.

Daugiausia jo pastangų dėka įsteigtoje Biržų gimnazijoje jis lieka aktyviu dalyviu iki tų dienų, kai jo, kaip mokytojo, pareigas gali perimti kiti - jaunesni ir jo rūpesčių pasekoje įgyję atitinkamoje aukštosiose mokyklose reikalingą patyrimą ir išsilavinimą. Jis gi tuo laiku pereina dirbti į aukštąją Lietuvos mokyklą - universitetą Kaune, kur buvo įsteigtas Evangelikų Teologijos fakultetas lietuviams dvasiškiams evangelikams ruošti.

Biržų gimnazija, galima sakyti, buvo vienintelė tokio pobūdžio mokykla visoje Lietuvoje. Biržuos ir jo artimesnėse bei tolimesnėse apylinkėse buvo gausios skirtingų religijų kolonijos: katalikų ir ev. reformatų. Kiek mažesnės buvo ev. liuteronų, stačiatikių ir žydų kolonijos. Nežiūrint tų skir-

Šiuose pram. Jansono rūmuose buvo įsteigta Biržų Miesto Mokykla, vėliau — Biržų „SAULĖS“ gimnazija, o dar vėliau — Biržų Valstybinė gimnazija

Nuotrauka P. Ločerio

tingų religijų, Biržų gimnazijoje geriausiai sutilpo ir vienu ir kitų religinių pažiūrų išpažinėjai. Ir kiek žinoma, niekada nebūta čia kokių nors nesusipratimų ir kivirčų dėl tų skirtingų dvasinių pažiūrų. Ne veltui yra sakoma, jog Biržų ir jo apylinkių gyventojai yra tolerantiškiausi kitų pažiūrų asmenims. Šiame reikale, be abejonės, didžiulis nuopelnas priklausau tam ev. reformatų dvasios vadovui, išsirūpinusiam iš pradžių miesto mokyklą, vėliau-gimnaziją Biržuose ir tose mokyklose dėščiusiam, bet savo pamokose niekad nebandžiusiam skelbti kokias nors priešingas skirtingos religijos išpažinėjams idėjas ar mintis.

Biržų gimnaziją įsteigus jai nebūta nuosavų patalpų. Teko tenkintis nuomininkų dalia. Prieš I-jį karą ir po jo, Lietuvai atsikū-

rus, keletą metų Biržai augo, palyginti, lėtai. Tik išparceliavus Biržų dvarą, kurio žemės klostėsi į pietus ir pietų vakarus nuo miesto centro, jų augimas kito pastebimai ir netrukus išaugo naujas šio miesto kvartalas - Biržų naujamiestis aplink geležinkelio stotį, vėliau išaugusius gimnazijos, pradinės mokyklos ir miesto savivaldybės moderniškus rūmus.

O senuosiuose Biržuose-senamiestyje buvo dvi centrinės gatvės: Vilniaus ir Dirvono. Ši, pastaroji, vėliau perkrikštyta į Vytauto g-vę, tapo visų Biržų centrine, arba pagrindine, gatve, besiklojanti iš šiaurės į pietus, ir pietiniame gale išleidžiančią atžalą - Kęstučio gatvę, nuo Jansono namų bėgančią per Agluonos upę link buv. Muravankos ir geležinkelio stoties.

Užsiminus apie Biržų gimna-

zija, niekaip negalima apeiti A. Jansono namų. Jansonas kadaise yra buvęs stambus Biržų miesto pramonininkas. Jis čia turėjo didelę vilnų karšyklą ir malūną. Tų būta šiaurinėje Biržų dalyje - netoli Širvėnos ežero, o gyvenamuosius namus tas pramoninkas buvo įsitaisęs centrinės gatvės pietiniame gale. Tai buvo mūrinis trijų aukštų pastatas, su nemažu sodu prie rytinės tų rūmų pusės.

Tai šiuose rūmuose ir buvo įsikūrusi Biržų gimnazija savo gyvavimo pirmaisiais metais. Savininkai gimnazijai išnuomojo antrąjį ir tretįjį aukštą, o pirmajame gyveno jie patys arba jų palikuonys.

Ankštos tai buvo patalpos gimnazijai. Ir nepatogios: nepritaikintos mokslo įstaigai. Tačiau geresnių tuo laiku Biržuose nė bute nebuvo. Gimnazijai plečiantis ir mokinių skaičiui nuolat didėjant, bu-

vo išnuomoti antroje tos pačios gatvės pusėje buvę prėkybininko Šolimo Kaco mediniai pastatai, arba, kaip tada juos vadinta, "vištinyčia". Ir tai tik antrasis aukštas, nes pirmasis, matyt, buvo reikalingas savininkui. Taip ir vargo Biržų gimnazija iki to laiko, kai buvo pasistatyti moderniškai, mokslo reikalams pritaikyti, gimnazijos rūmai buv. Biržų dvaro žemėje 1934 met.

* * *

Kai Biržų gimnazija vargo Jansono namuose ir Kaco "vištinyčioje", beveik kiekvieną šiokiadienių rytmetį galima būdavo matyti Vytauto gatvės kairiaja puse iš šiaurės į pietus skubantį vyrą. Jis buvo daugiau negu vidutinio ūgio, dukslus, tvirtos sudėties. Atrodydavo apie 40 metų amžiaus, nors turėjo virš 50-ties. Jo stambūs, pusiau trumpai kirpti, balti, stačiai į viršų šukuojami plaukai

Biržų „SAULĖS“ Gimnazijos mokinių grupė Biržų piliakalnyje 1918-19 m. su gimnazijos insp. kun. JANULIONIŲ

ir tokie pat balti, kirpti ūsai iš tolo švietė, kaip pakloti balti aštuonyčiai audiniai. Rusvas, sveikata žėruojąs apvalus veidas, apskritas nosis, mėlynos akys, stambūs antakiai ir aukšta, plati kaktą žymėjo gilų mokslingumą ir nuoširdų atvirumą. O taip pat tvirtą valią ir platų veiksmingumą. Ir tuo laiku jį stebinčiam jis galėdavo atrodyti didelės pažangos, gamtoje sveiku ir ištvermingu išaugusiu ūkininku ir kartu giliu mokslininku-filosofu.

Nežiūrint kokių metų laiku: rudenį, žiemą ar pavasarį, lyjant, sniego pūgai siautojantis ar pavasario žavinčiai saulutei besišypsant, jis beveik visada eidavo vienplaukis. Tik retkarčiais galima būdavo pastebėti tamsokos spalvos skrybele apsidengusį. Kurios, tačiau, nemėgdavo. Ne veltui tada buvo kalbama, jog jis ir žiemos šalčiausiu metu kasdien maudosi Širvėnos ežere iškirstoje eketėje; užsigrūdinti ir puikų sveikatos stovį išlaikyti norėdamas. O sveikatingumo jam netruko: visada atrodydavo tvirtas, sveikas, geros nuotaikos.

Jeigu rytą, eidamas į gimnaziją, jis paprastai skubėdavo, tai grįždamas po pamokų į savo kuklius, bet nepaprastai jaukius, Širvėnos ežero pakrantėje įrengtus, tarytum lėlių namelis, pastatėlius neskubėdavo. Eidavo lėtai, žingsnis į žingsnį, po pažaste portfelį nešinas, o laisvoje rankoje obuolį, kurį gatvėje nesivaržydamas griauždavo, laikydamas. Kai kada dar lėčiau žingsniuodamas, intymiai kalbėdavosi su jį palydinčiu katalikų klebonu. Kas galėtų pasakyti dabar, apie ką jiedu

šnekučiuodavosi? Gal būt religinius klausimus diskutuodavo, gal šiaip bendraisiais klausimais šnekėdavosi, o, gal būt, ir tai patikimiausia, jų pastangomis ir rūpesčiu įsteigtos Biržuose gimnazijos reikalus svarstydavo?

O tų reikalų turėjo būti daug ir svarbių: mokslo programa, kasmet didėjantis mokinių skaičius gimnazijoje ir esamų patalpų ankštumas, tinkamų mokytojų suradimas ir daugybė kitų. Ir visa tai didžiaja dalimi tie rūpesčiai slėgė jo, mokytojo, ir tos mokyklos steigėjo pečius. Juk jis, susitaręs su gimnazijos direktorium, ir turėjo sukomplektuoti mokomąją gimnazijos personalą. Ir jis, draugiškai sugyvendamas su ki to s konfesijos, taip pat tos gimnazijos steigėju, sutarė ir, nerasdami tos kitos religijos išpažinėjų tarpe tinkamų kandidatų į mokytojus, pirmaisiais Biržų gimnazijos gyvavimo metais (1918-1927-28 m.) sukomplektavo mokytojų kadrą, kurių dauguma buvo ev. reformatai. Iš 16 tuo laiku gimnazijoje dirbusių mokytojų 12 buvo reformatai. Ir niekas nei tada, nei vėliau negalėjo tarti ir šiandien negali sakyti, kad tie mokytojai būtų buvę netinkami ar vedę vienašališką mokymo ir auklėjimo liniją.

Ir jis, kuris anksčiau beveik vienas pats buvo pradėjęs didžiosios piūties-savo draugbrolių atsąmonėjimo ir švieson skatinimo darbą, dabar galėjo būti patenkintas ir savo širdį džiaugsmo jausmais perpildyti: jo darbas, jo sugebėjimai, jo atsidavimas savo parapijonims ir jų vaikams, jo troškulys matyti vyndaržį, kuria-

1928 m. Biržų Valst. Gimnazijos abiturientų VI-ji laida su savo mokytojais prie gimnazijos rūmų. Tarpe abiturientų matosi gim. direk. M. KRIKŠČIUNAS ir mok.: M. BERNŠTEINAITĖ, V. PETRAITIS, V. ŠLEKYS, H. LUKOŠEVIČIUS, ŠVAMBARYTĖ ir J. DILYS

me buvo lemta dirbti, šviesa ir kultūringu išsiauklėjimu bei vaisingu darbu žydinti, pildėsi. Aiškiausiai tatau buvo galima pastebėti jo sumanytoje ir gyveniman iššauktoje švietimo ir auklėjimo įstaigoje - Biržų gimnazijoje. Jeigu tos gimnazijos pirmoji abiturientų laida 1923 m. buvo labai liesa, tesiekusi apie 7 absolventus, tad metais prieš tai atsidariusi pirmoji klasė buvo trigubai: Ia, Ib ir Ic klasė. Ir kiekvienoje jų buvo apie 40 mokinių. Pastangos, rūpesčiai, veikla ir klebenimas į aukštesnes valdžios įstaigas duoti Biržams ir jo apylinkei švietimo židinių apsilvainikavo neginčijamu laimėjimu. Ir iš vynadaržio, kuriame buvo dirbama ir kuris prieš tai tebuvo paties Dievo, tarytum, užmirštu, tamsoje ir neveikloje tūnančiu užkampiu, pa-

sipylė šviesos, mokslo, išsiauklėjimo ir pažangaus gyvenimo geidžiančių ir jo siekiančių mažaturčių tėvų vaikai.

Ėjo jie, rinkosi iš Nemunėlio Radviliškio, Papilio, Suostų, Vabalninko, Pabiržės ir kitų didesniųjų miestelių ir apylinkių; būriavosi jie iš pačių Biržų, o taip pat iš artimesniųjų ir tolimesniųjų kaimų, vienkiemių. Jie, tie jaunuoliai - lės, kurių tėvelius - motinėles iš nedrąsos ir neryžto buvo pažadinęs, paraginęs jis - gimnazijos sumanytojas ir steigėjas beigi tų tėvelių - motinėlių sielų ganytojas, rinkosi į ankštas tos švietimo įstaigos patalpas iš kaimų ir vienkiemių: Braškių, Buožiškių, Druseikių, Jokūbiškių, Kadarų, Kaušiškių, Kilučių, Klausučių, Medeikių, Melaišių, Mikeliškių, Rinkuškių, Skratiškių, Šim-

pelikių, Štakirių, Šlepščių, Zastaučių, Stačkūnų, Kviriškio, Lyglaukių, Marmakiškių, Yčų ir daugelio kitų (čia išvardyti, ir, toli gražu, ne visi kaimai ir vienkiamiai, iš kurių Biržų gimnazijoje mokėsi ir toliau kitose mokyklose tą mokslą gilino bei plėtė ev. reformatų tėvų vaikai).

Ir tie švietimo židinin sugužėje, dažniausia, neturtėlių tėvų vaikai išsimokslino, išsiauklėjo ir įsigyjo įvairių specialybių laipsnius ir sudarė gražų, dar naują laisvos Lietuvos inteligentijos-šviesuomenės gėlyną. Ir dabar, kai iš okupuotos Lietuvos valdovų lūpų atplaukia į šią laisvės šalį tvirtinimai, kuriuos su pasigerėjimu pakartoja čia leidžiama dabartinį Lietuvos okupantą garbinanti spauda, jog nepriklausomoje Lietuvoje mokslus tegalėjo eiti ir juos baigti tik tai turčių-buožių vaikai, mes, neturtėlių tėvų vaikai, laisvoje Lietuvoje baigę mokslus, galime būti liūdininkais tokio begėdiško melo. Ir mes galime tokiems

(Bus daugiau)

netiesos skleidėjams mesti kaltinimą: "Esate melagiai ir tiesos klastotojai! Nepriklausomoje Lietuvoje mokslas niekam nebuvo draudžiamas ir kiekvienas, turčio ar beturčio vaikas, galėjo jį įsigyti, jeigu tik turėjo pakankamai noro bei pasiryžimo".

Tiesa, tas kelias į mokslą nebuvo rožėmis barstytas. Tačiau ir pati tuolaikinė švietimo vadovybė, ir kai kurios privačios organizacijos mokslus einančiai jaunuomenei visaip stengdavosi padėti ir palengvinti tą kelią į mokslo viršūnes. Specialinėse ir aukštosiose mokyklose mokiniams būdavo duodamos stipendijos, o gimnazijose besimokantiems buvo teikiamos lengvatos neturtėlių tėvų vaikams: jie būdavo atleidžiami nuo mokesčio už mokslą. Biržų gimnazijoje besimokantiems ev. reformatų neturtingų tėvų vaikams duodavo pašalpas (piniginė formoje) Ev. Reformatų Bažnyčios Kolegija, kurioje, reikia manyti, sveriantį žodį turėjo tas, apie kurį šiame rašinėlyje pasakojama.

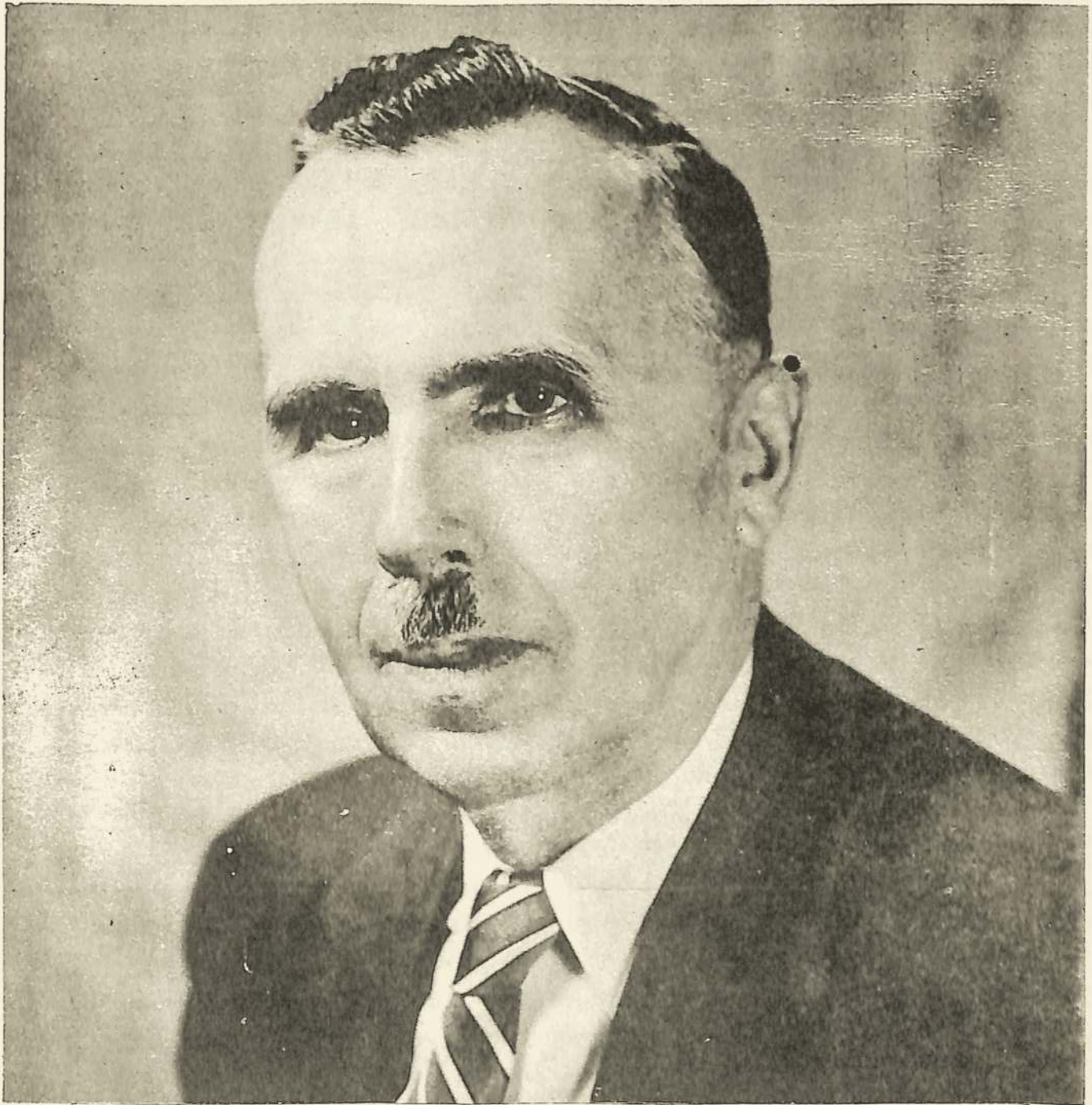
KURATORIUS DR. MYKOLAS DEVENIS

75 METŲ AMŽIAUS SUKAKTIES PROGA

Lietuvių Enciklopedijos IV-me tome skaitome: "Devenis Mykolas (gimęs 1891 m. gegužės mėn. 1 d. Biržų valsč. ir apskr. Klausučių km.) gydytojas, visuomenininkas. Išėjęs Biržų pradžios mokyklą, stojo į Pernavos (Estijoje) gimnaziją. . . "

Jei Lietuva prisikėlė, -kėlėsi ji iš kaimo gryčios ir seklyčios.

Artojo rankos ir jo sūnų ryžtas išnešė ją iš sutemų į platų pasaulio tautų vieškelį. Dvaras anais laikais buvo pergiliai pasinėres į kasdienybę: kaip gražiau ir prabangiau pasirodyti savųjų tarpe. Lietuvos ateities reikalai jam buvo svetimi (daugelis savininkų buvo ne mūsų tautos sūnūs). Dalis jų, anais nepriklausomybės kovų me-

Gydytojas, visuomenininkas, Sibiro kankinys, kuratorius dr. Mykolas DEVENIS

tais, tūnojo kur nors užsieny, ar užsidarę dvaro rūmuose.

Sodžiaus sūnūs, gavę mokslo šviesos, stūmė viens kitą į mokyklos suolą. Štai kad ir čia: prof. dr. kun. P. Jakubėnas, pats iš sodžiaus, prikalba ir Devenius leisti Mykolą į mokslus. Negana to, jis suranda jam ir gerą mokytoją p. Jakimavičių, kuris per vieneris metus sugebėjo paruošti šį gabų ir ypatingai darbštų jaunuolį net iš keturių klasių kurso. Mokyt. Jakimavičius buvo gana griežtas, geras matematikas ir sugebėjo duoti gerą

pamatą, kuris pasiliko visam jaunuolio gyvenimui, nors kartais ir tekdavo pajusti mokytojo ranką prie ausies už padarytą klaidą.

Nėra eilinis atsitikimas, kad per tokį trumpą laiką būtų galima išeiti keturių klasių kursą ir įstoti į 5-ją gimnazijos klasę. Rusų kalba Mykolui nebuvo gimtoji, kas irgi sudarė nemenką kliūtį šiam ryžtingam jaunuoliui.

Dr. M. Devenio jaunystė irgi daug kuo skyrėsi nuo kitų jo amžiaus vaikų - jaunuolių. Dar jam vaikui būnant tėvas emigruoja į

Angliją, vėliau iš ten atvyksta į Ameriką. Keturi Devenio vaikai (Mykolas buvo jauniausias) lieka ūky su motina. Po kurio laiko, Mykolui esant 10 metų amžiaus, išvyksta į Ameriką motina su sūnumi ir viena dukra. Mykolas su vyriausia seserimi lieka ūky. Vėliau, seseriai ištekėjus, 14 metų Mykolas, baigęs Biržų miesto pradžios mokyklą ir pasiruošęs įstoja į 5-ją Pernavos gimnazijos klasę, kur mokėsi ir daugiau ano meto lietuvių. Jų tarpe buvo ir reformatų - Jonas Variakojis (pulk.), jo brolis Petras ir k. Vasaros atostogų metu vykdavo į tėviškę-Klausučius ir padėdavo seseriai prie ūkio darbų. Ukis, nors jis buvo nemažas, nedaug kuo galėjo Mykolui padėti, tekdavo verstis iš pamokų ir tuo užsidirbti pragyvenimą.

Anais laikais rusų armijojei reikėdavo tarnauti 3-4 metus, o kartais ir ilgiau. Išimtis būdavo savanoriams. Norėdamas išlošti laiko, 1912 m. Mykolas, nebaigęs gimnazijos, stoja savanoriu į rusų armiją. Atlikęs karinę prievolę 1914 m. išlaiko eksternu egzaminus iš gimnazijos kurso ir įstoja į Maskvos universiteto medicinos fakultetą. Vasaros metu sumano aplankyti savuosius Amerikoje. Vos jam atvykus į Ameriką, - prasideda pirmas pasaul. karas. Jis nepaklauso rusų atstovybės įsakymo grįžti atgal ir stoti į rusų kariuomenę, bet tais pačiais metais įstoja į Ann Arbor, Mich. universiteto technikos fakultetą. Po metų laiko pakeičia nusistatymą ir įstoja į Yale universiteto medicinos fakultetą, kurį baigia 1920 m. maximum cum laude. Tais pat metais pradeda

gydytojo praktiką Waterbury, Con. Čia su pertraukomis išbūna gydytoju ligi pasitraukimo į pensiją (1960 m.).

DR. M. DEVENIO RELIGINĖ BRANDA IR VEIKLA

Dr. M. Devenis kilęs iš giliai religingos šeimos. Motina Barbora Naktinytė iš Kubilių km. (Papilio valsč.), pasiturinčio ir pažangaus ūkininko duktė, laikėsi visų gražių šeimos tradicijų. Tikybos vaikus mokė pati, o Mykoliuką, kaip jauniausią, mokė jo vyriausioji sesuo Katriutė.

Devenių namuose Klausučiuose kiekvieną sekmadienį, anksti rytą, buvo laikomi "poteriai" (pamaldos). Čia sueidavo viso sodžiaus reformatai ir giedodavo religines giesmes, paskaitydami atatinkamas maldas iš maldų knygų. Vienas aktyviausių šiose pamaldose buvo Krisius Bružas, kuratoriaus P. Bružo tėvas. Klausučiai buvo gana didelis kaimas, kur be kelių katalikų šeimų, gyveno vien reformatai. Taigi ir Mykolas iš pat mažens brendo religinėje aplinkoje ir nuotaikoje.

Tikybos pagrindą jis gavo, kaip ir kiti ano meto reformatai, pas prof.dr.kun.P. Jakubėną, lankydamas jo vedamas parapijos religines pamokas Biržuose. Vėliau, jau lankydamas Pernavos gimnaziją jis, kaip ir kiti reformatai (Jonas ir Petras Variakojai), turėjo gauti tikybos pažymį, kurį duodavo prof. dr. kun. P. Jakubėnas.

Dr. M. Devenis mylėjo savo gimtinę-Klausučius. Nepraleisdavo progos juos aplankyti. Kaip reformatas, jis visą laiką palaikė

ryšį su savo Bažnyčia. 1923 m. sinodas jį išrinko kuratorium už jo nuolatinį rūpinimąsi ir šelpimą savos Bažnyčios. Jis daug prisidėjo tuoj po pirmojo pasaul. karo sušelpdamas nuo karo nukentėjusią Biržų Bažnyčią. Jo lėšomis buvo apdengtas bažnyčios stogas ir atlikti kiti remontai. 1923 m., kad palengvinus kun. Jakubėnui lankyti parapijonus, kartu su broliu Petru nupirko ir padovanėjo jam forduką.

Nuo 1928 m., jam sugrįžus ir apsigyvenus Lietuvoje, jis dalyvavo beveik kiekviename sinode. 1939 m. jis dalyvavo ir Vilniaus sinode, kur pirmą kartą susipažino su jaunu kunigu P. Diliu.

Jausdamas, kad JAV protestantai lietuviai gyvena be ryšio, jis įkuria čia Liet. Protestantų Draugiją ir ilgą laiką jai vadovauja. Per šią draugiją jis labai daug atsiekė DP įstatymo pravedime per J.F. Dulles, kuris palaikė ryšius su šia draugija. Turbūt dar daugelis prisimena anuos metus, kada pradėjo veikti tas DP įstatymas. Protestantai lietuviai Vokietijoje ir kitur pajuto lyg ir diskriminaciją, - jų bylos būdavo kažkur užmetamos. Buvo susirīsta su dr. M. Deveniu ir paprašyta jo pagalbos. Visi gerai prisimename viešą lietuvių spaudoje (Vokietijoje) pranešimą, kad visi protestantai kreiptųsi į minėtą Draugiją ir tuojau būsią aprūpinti išvykimui reikalingais dokumentais. Po tuo pranešimu pasirašė dr. M. Devenis.

Malonu prisiminti p. p. Devenių ūkį prie Watertown, Conn. Ten labai gražus būrys reformatų ir kitų intelektualų lietuvių rado pir-

mą pastogę šiame žemyne. Čia jie pajuto artimo teikiamą paramą, brolišką šilumą ir meilę. Jie juos maitino, rengė ir guodė kaip ir kuo galėdami. O kiek su p. p. Devenių pagalba atvyko į šią šalį, vargu ir ar jie patys žino. Išgirdo kur nors dar užsilikusį reformatą, tuojau-duokite apie jį reikiamus davinius: - štampuoja affidavitą ir siunčia jam. Tas rodo dr. Devenio ir jo visos šeimos, pilnai subrendusio žmogaus žmoniškumą, tautinio jausmo pilnumą ir sąžinės jautrumą. Tai ne deklaruoto altruizmo pavyzdys. Dieve duok daugiau tokių reformatų.

Štai, kad ir jų kelionė apie pasaulį, atlikta 1965 metais. Jie specialiai nuvyko į Haagą, susitiko su prof. Emmen ir apie tris valandas kalbėjosi ir diskutavo mūsų Bažnyčios dabartinę padėtį. Prof. Emmen pažadėjo p. p. Deveniams ištirti Fondo padėtį ir apie tai pranešti į Chicagą.

Jų buvojimo Romoje metu vyko ekumeninis kongresas. Vyskupo Brizgio pakviesti p. p. Deveniai, kaip mūsų Bažnyčios kuratoriai, dalyvavo kongreso sesijoje. Nors tas dalyvavimas buvo neoficialus, bet jau vien buvimas mūsų kuratorių tame kongrese yra neeilinis įvykis.

DR. M. DEVENIS - VISUOMENININKAS

Vos baigęs studijas ir pradėjęs verstis gydytojo praktika, dr. M. Devenis neužsidarė savo kabinete, kaip kad daugelis gydytojų tą padaro, bet jo buvo visur pilna. Jis jautė, kad jo pagalba visur reikalinga. Jo namų durys buvo visiems atdaros. Pas jį Mikas Pet-

Iš kairės į dešinę : krt. K. DEVENIS su žmona, dr. K. BOBELIS su žmona Dalia (Devenytė), krt. dr. A. DEVENIS su žmona (kairėje jo pusėje), krt. Alena DEVENIENĖ ir jubiliatas krt. dr. Mykolas DEVENIS. Tarpe jų — anūikai

rauskas rašė operą "Eglė-žalčių karalienė". Ji dr. Deveniui ir dedikuota. Jis savo lėšomis išleido M. Petrausko "Dainos", kurių 2500 egz. padovanojo per B. Žygelių Spaudos Fondui Lietuvoje. Gastro-lėms atvykę į JAV mūsų menininkai apsistodavo dr. Devenio namuose (Vanagaitis, Vaičkus ir kiti). Pas jį sustodavo ir jo globojami buvo iš Lietuvos atvykę visuomenininkai: J. Makauskis, L. Natkevičius, Marčiulionis, Banaitis ir kiti. Kur tik jis matė lietuviško darbo barą, -stojo greta ir dirbo, dažnai neįgalvodamas apie naudą. Atsikūrusioje Lietuvoje daug ko trūko. Kiekvieną atliekamą centą dr. Devenis investuoja, ar tai į "Laisvės" bonus, Lietuvos laivyną, "Maistą", ar į "Varpo" bendrovę. Jis siunčia knygų ir mokslo priemonių Lietuvos universiteto medicinos fakultetui. Jis išgyvena atgimstančios tautos rūpesčius, ilgisijos ir kuo tik galėdamas remia ją.

1924 m. dr. Devenis grįžta į Lietuvą. Čia jis pamato ir pajunta tautos gaivališką norą ir ryžtą kelti ekonominių ir kultūrinių lygių. Jis tvirtai apsisprendžia įsijungti į jos gyvenimą. Tų pačių metų rudenį - spalio mėn. veda Kauno miesto burmistro Jono Vileišio dukterį Aleną Vileišytę. Abiejų nežavi Kauno gyvenimas. Pasidairę kurį laiką, 1926 m. nusiperka gražų, nors ir labai apleistą, kunigaikščių Radvilų ūkį ant Šventosios upės kranto, Ukmergės apskr. Norėdamas laisvesniu laiku būti daugiau naudingas krašto žmonėms kaip gydytojas, jis porai metų grįžta į JAV ir po to gauna Lietuvoje teisę praktikuoti kaip gydytojas.

Į aktyvią gydytojo praktiką jis įsijungė tik dalinai, -turėjo gydytojo kabinetą savo ūky, -daugiausia energijos jis pašventė ūkio reikalingų tvarkymui. Savo ūkiška prigimtimi ir darbštumu jis, jaunos žmonos padedamas, buvo gražiai sutvarkęs visą gana didelį ūkį. Gyvendamas ūky sukūrė gražią šeimą: turėjo du sūnus ir vieną dukterį.

SUGRIAUTO GYVENIMO ATSTATYMAS

Kada atrodė bus galima gyvenimu ir darbo vaisiais pasidžiaugti, užėjo II pasaul. karas ir viską staiga sugriovė. Užplūdusios bolshevikų ordos ir vietos agentai nepaliko ramybės dr. Devenio ir jo šeimos. Žmonai su vaikais laimingu būdu pavyko iš Lietuvos pasprukti ir, po vargingos ir ilgos kelionės, pasiekti JAV. Dr. M. Devenis 1940 m. liepos mėn., areštų bangai siaučiant, buvo areštuotas ir pasodintas į Ukmergės, vėliau Vilniuje į Lukiškių kalėjimą. Šeimos netekimas ir nežinia apie jos likimą labai iškankino ir išsėmė jo jėgas, bet gavęs žinią, kad šeima laimingai išsigelbėjo, savo valios tvirtumu tuoj vėl atgavo jėgas ir ryžosi nugalėti visus sunkumus, -pajuto prasmę gyventi.

1941 m. birželio mėn. 16 d. buvo išvežtas į Sibirą ir patalpintas Vorkutos stovyklon, kur išbuvo ligi 1942 m. balandžio mėn. 13 d. Žmonos sumanumu, kantrybe, rūpesčiu ir JAV State Departamento pagalba 1942 m. rudenį per Aziją grįžo į Ameriką.

Nežmoniškos Sibiro sąlygos, badas ir fizinės kančios nepalaužė jo valios, nepakeitė jo būdo. Vos

Pasaulio Presbyterionų Sąjungos 1954 m. Kongrese, Princeton, New Jersey (iš kairės į dešinę): kun. P. DILYS, krt. H. DILIENĖ, krt. dr. M. DEVENIS ir Evel. YČAITĖ-LESSMAN

grižęs į šią šalį, susijungęs su miela šeima, atgavęs fizines jėgas, jis vėl visa energija įsijungia į visuomeninį, profesinį ir ekonominį gyvenimą. Ir vėl visur jo pilna, visiems tiesia pagalbos ranka, visais ir viskuo vėl įdomaujasi.

Vaikus randa jau gerokai pažgterėjusius. Atidaręs gydytojo kabinetą senoje vietoje - Waterbury, vaikus išsiunčia mokyti. Visi trys yra gavę akademinį išsilavinimą. Vyriausias sūnus Algirdas yra medicinos gydytojas, Kęstutis - inžinierius, o duktė Dalia Bobelienė (daktaro K. Bobelio žmona, gyv. Elgin, Ill.) baigusi žurnalistiką. Abu sūnūs yra mūsų Bažnyčios kuratoriai.

Gydytojo kabineto sienos ir vėl jam perankštos. Jį traukia gamta, laukai. Perka vieno turtuolio buvusią vietovę - didelį ūkį. Čia jis jaučiasi savo vietoje ir valandėlei ištrūkęs iš kabineto, kasdien vyksta į ūkį (9 mylios nuo Waterbury) ir čia tuoj kimba prie ūkio darbų.

Priėmus DP įstatymą, po 1948 m. šiame p. p. Devenių ūkyje vyksta gana gyvas judėjimas, - nauji

svečiai, dalis jų visai nematyti. Tai buvo lyg ir "karantinas". Per šį p. p. Devenių "karantiną" praėjo ir visi trys broliai profesoriai Biržiškos.

MEILĖ MŪSŲ SPAUDAI IR KNYGAI

Dr. M. Devenio mėgiamiausia pramoga - knygos ir keliavimas. Jis su ponia Deveniene yra senų ir retų lietuviškų knygų kolekcionieriai. Be kitų, jie turi surinkę šimtus senų, retų leidinių. Turi didelį komplektą senų žemėlapių, jų tarpe retą 1512 m. K. Radvilo žemėlapi, seną Europos žemėlapi, kur Lietuva parodyta nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų.

1965 metais Deveniai padarė įdomią kelionę aplink pasaulį. Šioje kelionėje jie aplankė daug kraštų ir išžymybų. Ir čia jie sugebėjo rasti laiko papildyti savo lituanistinę kolekciją: parsivežė įvairių lietuviškų medalių, senų knygų, žemėlapių ir kitų vertingų Lietuvos istorijai dalykų. Visa tai būsią, atsikūrus Lietuvai, didelis įnašas atstatant Lietuvos muziejų.

Jie yra jautrūs kiekvienam

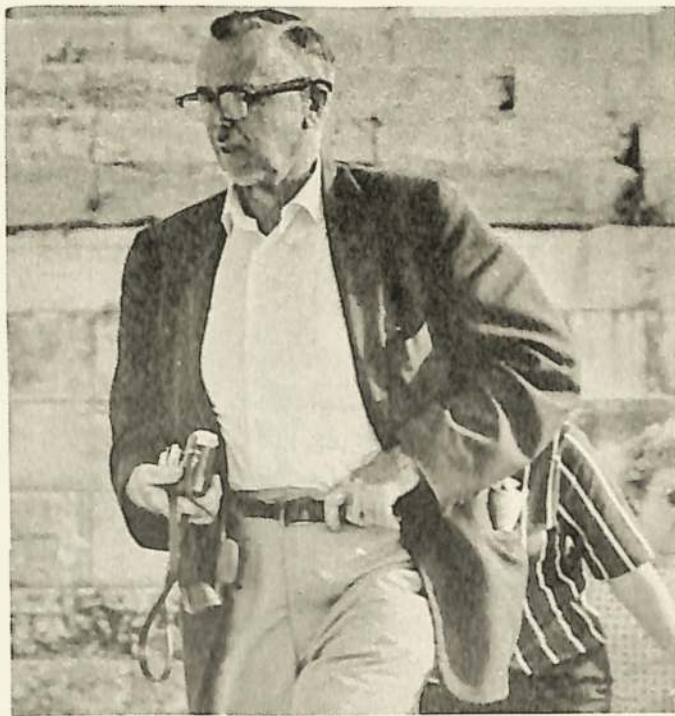
naujam sumanymui, kuris tik prisideda prie lietuviškų reikalų pagerinimo ir tam negaili lėšų. Beveik jo vieno lėšomis buvo leidžiamas savaitraštis "Lietuvių Kelias", Protestantų Sąjungos organas "Tėviškės Garsai". Jie savo ūky prie Watertown buvo net įrengę mažą spaustuve, kurioje rinko "Lietuvių Kelias" savaitraštį. Ir čia p. p. Deveniai buvo stambiausi rėmėjai. Visą laiką stambesnėmis aukomis remia ir reformatų žurnalą "Mūsų Sparnai". Čia jų raginti nereikia, jie visada suranda ir laiką ir progą savo paramai.

Įdomu, kad abu kuratoriai Deveniai sugeba sujungti savo poilsį su darbu. Jiems lietuviškas darbas yra didelis dvasinis poilsis - pasitenkinimas. Šiuo atveju, jei jiems pavyksta ką atsiekti, jie, kad ir pavargę, jaučiasi pailsėję.

Rodos, sulaukus tokio gražaus amžiaus, reikėtų ilsėtis, bet kur tau. Palikę prieš penkeris metus

Krt. dr. M. DEVENIS kalba SLA seime, 1964 m.

Krt. dr. M. DEVENIS Graikijos Akropolyje

Waterbury (daktaro sveikatai kiek sušlubavus) persikėlė "ramiai" gyventi prie Ramiojo vandenyno krantų-Santa Monica kurortiniame mieste. Dr. Devenis, kad jam nebūtų "nuobodu", nusipirko vieną namą, po to kitą, trečią ir šandie jis jau "ramiai" leidžia dienas prižiūradamas gal kelias dešimtis butų. Pirtus gerokai apleistus namus jie abu taip gražiai sutvarko, kad jų kaina bematant pašoka aukštyn. Apie jų namus gražiai žaliuoja pievelės, darželiai, gėlynai. Abu jie mėgsta "knystis" žemėje. Šandie jie Santa Monicoje, tarp daugelio lietuvių, ar tik nebus gražiausiai ir geriausiai įsikūrę.

Nebus perdėta, jei dabar, žiūrint į šio žmogaus trijų ketvirčių šimtmečio nueitą kelią, pasakysime: jis su kaupu atliko savo pareigą kaip žmogus, kaip lietuvis ir kaip savo Bažnyčios sūnus-reformatas.

Linkime mielam Daktarui, jo garbingo amžiaus ir našios veiklos sukakties progą, giedriausių metų ir geros sveikatos. P. B.

PAGERBTAS ŽYMUS JUBILIATAS

VICE SENJORO KUN. A. TRAKIO 25 METŲ KUNIGYSTĖS SUKAKTUVĖS

1965 m. gruodžio mėn. 4 ir 5 d. d. "Tėviškės" parapija suruošė gražų ir išpūdingą minėjimą savo mielam, darbščiam klebonui kun. Ansui Trakiui pagerbti. Jame dalyvavo ne tik jubilato bendratikiai, bet ir daugelis kitų ištikinimų bei pažiūrų žmonių, lietuviškų organizacijų vadovų, muzikų ir visuomenės veikėjų. Pagerbimo vakarienė pradėta lic. kun. J. Paupero invokacija. Iš Kanados su žmona atvykęs dr. Martynas Anysas savo plačiu pranešimu supažindino susirinkusius su jubilato gyvenimu ir veikla. Senjoro kun. A. Kelerio ir Lietuvos atstovo Washingtono P. Kajeckio sveikinimo raštai išryškino kun. A. Trakio nuopelnus.

Į sukaktuvių minėjimą buvo atsilankęs Lietuvos Generalinis Konsulas dr. Petras Daužvardis su Ponia. Savo sveikinimo kalboje jis iškėlė tą naudingą tautinį

darbą, kuris reiškiasi "Tėviškės" parapijos aplinkumoje. Žodžiu sveikino dar: kun. K. Burbulys - Lietuvos Ev. Tarybos vardu, superintendentas kun. St. Neimanas - Ev. Reformatų Bažnyčios ir Kolegijos vardu, kun. P. Dilys - "Mūsų Sparnų" redakcinės komisijos ir Chicagos Ev. Reformatų parapijos vardu.

Sveikinimo žodžius taip pat tarė: Liet. Bendruomenės Chicagos apygardos pirmininkas Bronius Nainys ir kun. A. Trakio buvęs mokytojas Jonas Valaitis. Po to buvo perskaityta eilė sveikinimų, gautų iš tolimesnių vietų.

Minėjimą tvarkė ir sveikinimus skaitė P. Bendikas ir p-lė Irena Laisvėnaitė. Jubilatui su Ponia ta gruodžio 4-ji buvo tuo reikšminga, kad 1949 m. Vokietijoje, stovykloje, tą dieną jie atšventė savo vestuves, kuriose ir tuomet nemažiau dalyvių būta. Ta

1965.XII.4 „Tėviškės“ p-jos salėje dalyvavusių iškilmėje dalyvių dalis

Jubiliato vicesenjoro kun. A. TRAKIO iškilmės „Tėviškės“ p-jos salėje (iš kairės į dešinę): dr. M. ANYSAS, Lietuvos gen. konsulas dr. P. DAUŽVARDIS, vicesenj. kun. A. TRAKIS, kun. K. BURBULYS, supert. kun. S. NEIMANAS (kalba), K. SRUGYTĖ, Z. JUŠKĖNIENĖ, o prieš jas — V. BENDIKAS ir A. JANKUS Nuotr. M. Nagio

proga jubiliatams buvo palinkėta ilgiausių ir sėkmingiausių metų.

Sekančią dieną, sekmadienį, kartu su kun. A. Trakiu "Tėviškės" bažnyčioje pamaldas atlikė kuni-

gai K. Burbulys, P. Dilys, S. Neimanas ir iš Toronto atvykęs kun. A. Žilinskas. Giedojo Jurgio Lampsačio diriguojamas parapijinis choras. Kun. S. N.

* * *

MARTYNAS LACYTIS — 80 METŲ

Nors jis pats ir nelabai nori tai pripažinti, bet kalendorius aiškiai rodo, Martynas Lacytis jau 80 metų amžiaus. O Vydūno - dr. Gaigalaičio - Jankaus laikais mokydavome jį dar jaunimo tarpe. 1966. I. 23 d. draugai ir atstovai platesnės visuomenės nuoširdžiai jubiliatą sveikino ir jį pagerbė. Likimas Martyną L. statė į eilę tu Maž. Lietuvos veikėjų, kurie savo krašte, po šimtmetinių nustelbimų iš vokiečių pusės, tvirtai siekė užimti aktyvią rolę lietuv-

ninkų istorinio likimo formavime, pasiekė politinių permainų, ir jų pastangų sėkmėje Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Lietuvos. Todėl jo gyvenimo kelias ir jo veikla artimai surišti su tais iškiliais istoriniais įvykiais naujai atsistačiusioje valstybėje.

Gimęs ir augeęs prie pat Klaipėdos, taigi daugiau miestiškoje vokiečių dominuojančioje apylinkėje, vis tik jau pačioje jaunystėje veikiamai patyrė mažlietuvių atgimstančio judėjimo įtaką. Toji

kultūrinė ir politinė veikla tuomet plito daugiausia iš Tilžės irėjo per visą kraštą. To dėka, lietuvininkų atstovai tvirtos daugumos buvo išrinkti į Vokiečių Reichstagą (Smalakys, Mačiulis), o kiek vėliau krašto gyventojai pakartotinai išrinko savo 'deputiertus' į Prūsijos seimą (dr. Gaigalaitį ir dr. Steputaitį). Vydūnas žodžiu ir raštu skleidė kilnias mintis apie savo prigimties vertę, įgimto žmoniškumo moralės pajėgas. O jaunimas, susibūręs Santaros draugijose, gražiai veikė; parengimai bei sąskrydžiai Rambyne arba Juodkrantėje buvo remiami plačios visuomenės. Iškalbingi sakytojai kaimuose plėtė ir palaikė tikybinį gyvumą liet. kalba.

Tokioje pagyvėjimo aplinkoje ir Martynas Lacytis įsisąmonino savo kilmės vertingą savybingumą, juto džiaugsmą dirbdamas saviškių tarpe savo krašto ateičiai ir jis prisidėjo. Jis ypač pasireiškė dirbdamas choro dirigento darbą.

Pirmojo pasaulinio karo metu mažlietuvių judėjimas aptilo. Už tai Martynui L. pavyko laimėti kitoje srityje: jis pirmas susipratus lietuvis vokiečių kariuomenėje buvo pakeltas į karininkus ir pasižymėjo kaip kuopos vadas. Taigi, pirmą kartą pralaužė Prūsijos socialinio sugrupavimo sustingusias užtvaras. Po to dar keletas mažiau ar daugiau susipratusių lietuvių buvo pakelti į karininkus.

Čia tenka paminėti, kad ordinas, užkariavęs krašto lietuvininkus, nustumė juos į žemiausią feodalinės santvarkos sluoksnį. Dar Donelaičio laikais jie ponų

laikomi 'drimelais', ir po baudžiavos panaikinimo liko, su labai mažomis išimtimis, lyg ir uždara žemininkų kategorija. Kariuomenėje buvo, berods, keli ir lietuvių pulkai, bet lietuvis ten tarnavo tik eiliniu kareiviu. Retas kas galėjo pakilti į puskarininkius, ir tai tik visiškai atsisakęs lietuviybės. O jeigu drįso vadintis lietuviu, greit buvo perkeliamas į vak. Vokietijos dalinius. Pav. 'calmeisteris' Jokūbas Stiklorius pateko net į Elzaso Lotaringiją, kadangi drįso dėtis prie lietuvininkų judėjimo. Šen ar ten aukštesnių pareigūnų tarpe aptinkame pavardežių ir lietuvių kilmės, tačiau tokie skaitėsi save 100% vokiečiais bent jau antroj kartoj.

1923 metais politinė padėtis Klaipėdos krašte taip susiklostė, kad aktyvus vietinių gyventojų veikimas pasidarė neišvengiamas. Mąstantis žmogus, prisirišęs prie savo kilmės ir aplinkos, instinktyviai žino, kas darytina kritiškoje padėtyje. Tai ir Martynas L. drąsiai stėjo vadovauti, pasiimdamas Klaipėdos miesto komendantų pareigas. Bruzdėjimo ir permainų metu jis puikiai išlaikė tvarką miesto visuomenėje. Tačiau padėtis pasidarė kritiška, kai dėl ūkiško sutrukdyto grėsė stoka maisto, o gyventojų aprūpinimo trūkumai skaudžiai palietė miesto biednuomenę. Plintanti bruzdėjimai gatvėse būtų statę pavojun visus sukilimo laimėjimus derybų metu su aliantų atstovais. Svetimi karo laivai telkėsi aplink uostą, laukdami progos įsiterpti karo jėga, lemtingai pasukti reikalus savo pusėn. Įžvalgūs draugai, jų tarpe ir amerikiečiai

Gertrudė LACYTIENĖ (mirė 1966.IV.30) ir Martynas LACYTIS

lietuviai, gelbsti padėtį skubiai privežtu maistu ir pašalpomis. Minios nurimo, nuotaikos pasikeitė. Bet teko komendantui griežtai atsistoti prieš karštus užsimojimus iš sukilėlių tarpo, eventualiai sušaudyti keletas triukšmadarių. Dėka jo taktingos laikyenos išvengta tokių išsišokimų, sukilimo idėja liko nesuteršta. Kada gatvėse vėl linksmi veidai, pasikeitė ir svetimųjų atstovų šaltoka laikysena. Nors derybos užsitęsė, Lietuvai buvo pripažinta suverenitetas krašte.

Pakitusios nuotaikos padėjo gyvenimą pasukti į normalias vėžes, ir kai litai pašalino infliacijos į niekus nuvertintas vokiečių markes, komentarai pasidarė prielankūs. Štai, kad ir tokia dainelė kursavo vokiečių tarpe:

Der Kommandant Lacytis
gibt jedermann fuenf Litas
und jeder braven Seele
zehn Pfund vom guten Mehle.

Čia, berods, reiškiasi ir tų laikų vokiečių išdidumas, kurie iš

seno buvo įpratę pašiepti, kas lietuvių daroma. Tačiau turi vis tik pripažinti, komendanto daroma kas nors programatiška naujam gyvenimui. Visa tai atrodo lyg tik epizodas, bet tam tikroje padėtyje epizodas irgi ne be reikšmės. Kada žygiai sujungti abu kraštu garbingai baigti, kilo dar didesni uždaviniai - laimėti gyventojus naujos valstybės gyvenimui, dar gi krašto autonomijos ribose. Žinoma, tam priešinosi per šimtm. išsigalėjusios germanizacijos jėgos. Bet kasdienis gyvenimas greit parodė ir skirtumus savųjų tarpe. Pav. į kraštą ką tik atvykę aukštieji pareigūnai su šeimomis lietuviai, savo galvoje daugiau ar mažiau vis dar negalėjo nusikratyti rytinių formų, slaviškai-prancūziškų pseudofeodalinių likučių plonybių. O tai jokių būdu nesiderino su vietiniu iš vokiečių pusės iškiepytu racionaliai praktišku bei paprastu gyvenimo supratimu. Skirtinga praeitis labai ryškiai buvo uždėjusi skirtingus

savo antspaudus. Tas vėliau taisėsi, bet galutinai galėjo būti nugabėta tik sistematingu auklėjimu. Berods, tai ilgas kelias. Pedagogų darbo vaisiai darosi efektingi tik po maždaug 15 metų. Bet tada jie gali iš pagrindų pakeisti visą gyvenimo raidą.

Prasidėjo plati veikla švietimo srityje. Pagal statutą krašto mokyklose turėjo būti mokoma lietuvių ir vokiečių k. k. Tai teko sukurti programas dvikalbiam mokymui, išvystyti utrakvistinę metodologiją, paruošti naujus vadovėlius ir tt., kurti net naujas mokyklas. Mūsų jubilatas čia pirmose darbo eilėse. Jis, kaip mokytojas, jau turėjo ilgą patirtį, tad nesiribojo vien formaliu pedagoginiu darbu. Jam ir buvo pavestos atsakingos vietos švietimo administracijoje. Kaip apskrities mokyklų patarėjas, jis sėkmingai vykdė planus krašto jaunimo mokymą pritaikinti naujo gyvenimo reikalams. Vizituodamas mokyk-

las, jis nevisur sutikdavo palankias darbo sąlygas. Mokytojai, daugiausiai vokiečiai, dažnai jau nacizmo užkrėsti, o tėvai kartais sukiršinti dėl centro valdininkų daromų arba jiems primetamų klaidų, kliudė normalų darbą. Tačiau tvirta savo asmenybe ir įgimtu taktu jis su laiku ir priešų pusėje įgijo pasitikėjimo, buvo pripažintas autoritetu. Moksleivija noriai pasiduodavo jo vadovavimui. Po 17 metų jo ir kitų bendradarbių bei organizatorių dėtu pastangų dėka didesnis skaičius priaugančio jaunimo jau laikėsi lietuvių pusėje; germanizmo įtaka krašto mokyklose buvo palaužta. Kai 1939. III. 23 Hitlerio kariuomenė staiga užplūdo kraštą, visos lietuvių mokyklos buvo uždarytos. Vietos naciai pasiskubėjo eilę mokytojų uždaryti kalėjime. Martynas L. irgi buvo areštuotas, tardomas ir po kelių mėnesių ištremtas į Lietuvą. Taigi, jau tada prasidėjo jo tremties gyvenimas.

1938 m. Šilutėje buvo atidaryti nauji gimnazijos rūmai. Tuometiniai gimnazijos mokytojai (iš kairės į dešinę):

a) pirmoje eilėje: B. GAURIENĖ, JUODAKIENĖ, dir. V. BAJORAS, SVETLAUSKIENĖ, P. GAURYS, PETERAITYTĖ;

b) antroje eilėje: J. LAMPSATIS, J. MIKĖNAS, A. SVETLAUSKAS, O. KYZELBAKAS-DIRVELIS, P. KUTRAITĖ-LAMPSATIENĖ, J. KLUSIS, J. JANUŽYS, MATUSEVIČIUS, RINKEVIČIUS

Trumpą laiką buvo Šiaulių aps. pr. m-lų inspektorius, vėliau Tauragės mokytojų seminarijos V.-direktorius. Po karo 1945-49 dėstė Wuerzburgo Liet. Gimnazijoje muziką ir anglų kalbą, be to, buvo Maž. Liet. Tarybos narys ir patikėtinis to krašto lietuvių DP-statuso reikalams amerikiečių zonoje. 1949 atvykęs Čikagon, sekmingai dirigavo bažn. chorus ZIONO ir TĖVIŠKĖS evang. bažnyčiose. Įprasta energija rūpinosi pragyvenimo ištekliais, ir tik keletas savaičių prieš savo 80 metų amžiaus sukaktį išėjo į pensiją.

Jubiliatas pilnai ir su kaupu atliko jam laiko ir likimo statutus uždavinius, ypač mokyklų srityje. Darbo vaisiai ryškūs ir tremtyje, kai matome, kad paruoštas, dabar jau suaugęs jaunimas užima vis tvirtesnius pozicijas įvairiuose kraštuose. - Jo obalsis: Kas reikalinga-reikia įvykdyti, kuo tikima-reikia paliudyti. Jeigu buvo kas pasiekta, M. laiko tai natūraliu savaimė suprantamu įvykiu. Tai ir nemėgsta pagyrimų, o paminėjimų tiesiog vengia.

M. Nb.

* * *

Kun. St. NEIMANAS

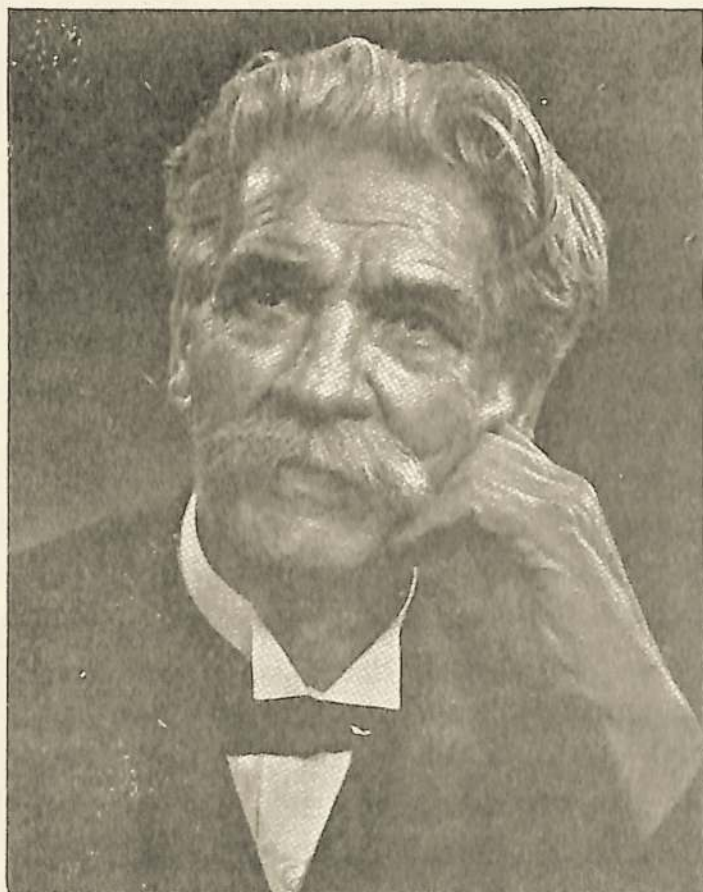
Dr. ALBERT SCHWEITZER

Praėjusią vasarą pasaulis neteko Dr. Albert Schweitzer. Šis kilnus evangelikų teologas, filosofas, muzikas, pacifistas, medicinos gydytojas ir misijonierius didžiausią savo gyvenimo dalį praleido ten, kur paprastai žmogus tik būtiniausio reikalo verčiamas teapsigyvena. Tačiau jo darbus ir laimėjimus visa žmonija su atsidėjimu sekė. Jis buvo gausiai apdovanotas garbės titulais, laipsniais, ordiniais ir Nobelio premija.

Albert Schweitzer gimė 1875 metais Kaizerburge, Elzase. Mokslus ėjo Strasburge, Paryžiuje ir Berlyne. Nuo 1899 iki 1913 metų profesoriavo, vargoninkavo ir kunigavo Strasburge. Teologus nustebino savo knyga "Jėzaus Dievo Karalystės misterija" (1901). Pagarsėjo kaip vargonininkas, ypač garsiai Bachą, apie kurį parašė veikalą, pavadintą "J. S. Bach

-muzikos poetas". 1913 metais, atsisakęs teologo, mokslininko ir muziko karjeros, kaip gydytojas - misijonierius išvyko į Lambarenę, prancūzų valdomos Afrikos dalį, kur įkūrė ligoninę ir pastoviai apsigyveno. Išskyrus 1917 - 1925 metų laikotarpį, ten praleido likusias savo gyvenimo dienas ir baigė šią žemišką kelionę sulaukęs 90 metų amžiaus.

Jo galvoje, pasisekimu ir laime apdovanotas žmogus turi tuo labiau stengtis dirbti kitų labui ir padėti vargstantiesiems. Kas nori būti didžiausiu, turi būti visų tarnu; kas tik savo gyvenimą tenori išlaikyti, tas jį praras; bet kas gyvenimą Viešpačiui pašvenčia, tas jį suras. Šie Viešpaties paslaptiniai pasakymai jį paveikė ir buvo jo ilgo amžiaus kelrodžiu. Kaip Antonius pirmaisiais amžiais paveiktas Švento Rašto aprašymo apie "Turtingąjį jaunikaitį"

Dr. Albert SCHWEITZER

savo turtus palikęs pasitraukė į vienumą, taip ir dr. Schweitzer pasitraukė į neižengiamus tropinius miškus ir pelkes, kad padėti ten sunkiai vargstantiems ir mažai gyvenimo džiaugsmo matantiems gyventojams. Po trijų metų veikimo Afrikoje savo laiške Gustavui Liupke jis taip rašė: "Štai mes sėdime, studijuojame teologiją, ginčijamės vėliau, dėl geresnės vietos, rašome moksliskas knygas, kad gauti teologijos daktaro laipsnį. O kas ten lauke darosi, kur dėl Kristaus garbės ir vardo kovojama, mus visai nejaudina. Ar aš turėčiau visą laiką vis panašiai kritiškas pastabas daryti, kad tapti garsiu teologu ir išmokslinti jaunos kunigus, kurie ir vėl čia pasiliks, o aš neturėsiu teisės juos siųsti ten, kur taip labai reikia tokių darbuotojų. Aš apsisprendžiau, ir man aišku, kad mano gyvenimo paskirtis - ne mokslas arba

menas, bet būti žmogumi ir Kristaus dvasioje ką nors nuveikti. "Ką jūs vienami iš mano mažiausių brolių padarėte, tą jūs man padarėte". Kaip oras veržiasi į tuštumą, taip ir žmonės, kurie tuos dvasios dėsnius pažįsta, turi veržtis ten, kur jie yra reikalingi. Tie trys pirmieji metai, kurie jau yra praėityje, buvo žiaurūs. Bet vidujiniai aš esu ramus ir laimingas, kad galiu būti žmogumi. Mano gyvenimas sunkus, bet ir gražus. Nepalaikykite manęs svajotoju! Aš esu blaivus ir šaltas žmogus, bet aš jau nuo jaunystės siekiu pažinti, kas glūdi toje religijoje ir krikščionybėje, kurioje minimi "Jėzaus mokiniai".

Viename dar Strasburge pasakytame pamoksle jis pareiškė: "Mes esame žmonės, kurie vaikštomė jūros pakraščiu, ir laiks nuo laiko mus pasiekia bangos. Tuomet skubiai traukiamės į šalį ir išsigandę galvojame, kas atsitiktų, jei pakilęs vanduo mus nusineštų. Taip panašiai žmogus jaučia Kristaus meilės jėgą, kuri mus traukia, bet mes bijome, kad ji mūsų nepagautų ir nenusineštų".

Schweitzer, kaip filosofas, gilinosi į pagrindinius dorovės principus. Kodėl pasaulis yra toks, koks jis yra, ir kaip tokiame vargo ir skurdo pasaulyje vis dėlto galima būti linksmam ir turėti optimistinę pasaulėžiūrą. Schweitzer nemato prieštaravimo tarp filosofijos mąstymo, reikšdamas pagarbą gyvybei, ir tarp Kristaus Evangelijos. Jis jaučiasi surištas su Kristumi, tarnaujant kenčiančiai žmonijai. Jis pripažįsta, kad modernus žmogus gyvena kitokiame pasaulyje, negu Kristus, kuris veikė žydų viešpatavimo aplinkoje. Bet

virš visų tų, -laiko, vietos bei padėties skirtumų, -Viešpaties valia ir norai pirmauja. Jam buvo galimybė tuo keliu eiti. Jo stipri sveikata padėjo jam sunkiose sąlygose išsilaikyti ir dirbti. Tas išsipildymas jo troškimų padėti atsilikusiems, vargstantiems ir sergantiems, pripildė jį vidujiniu pasitenkinimu. Jo aplinkumoje jau-tėsi ir švietė Dievo ramybė, kuri yra aukštesnė už išmintį. Kai daugelis žmonių senatvėje paprastai būna slegiami sunkių minčių, jis paskutiniu laiku sakydavo apie sa-

ve, kad jis vidujiniai girdįs gražias melodijas. Mirė ramiai, be ligos, lyg Senojo Testamento patriarchas, kuris palaimintai sugrižo pas savo Tėvą. Skirdamasis nuo savo pirmosios parapijos Strasburge, savo atsisveikinimo pamoksle jis pacitavo Jono apreiškimo žodžius: "Būk ištikimas iki mirties, ir aš tau duosiu gyvenimo vainiką". Taip, jis buvo ištikimas Viešpačiui iki mirties, ir mes su dėkingumu stengsimės jį dvasioje sekti.

* * *

P. GUDELIS

UPSALOS ARKIVYSKUPAS

ŠIMTAS METŲ NUO EKUMENINĖS BAŽNYČIŲ TARYBOS TĖVO GIMIMO

(Laisvai versta iš vokiečių kalbos)

Vokietijoje neseniai pasirodė pridedamas pašto ženklas Natani Soederblomui paminėti. Pasaulio bažnyčių leksikone (1960 Stuttgart) šitaip aprašomas jo gyvenimas:

"Soederblomas Natanas (1866-1931), liuteronas, žinomas Švedijos religijų istorikas ir vienas svarbiausių modernaus ekumeninio sąjūdžio steigėjų. 1894-1901 m. buvo pasiuntinybės kunigu Paryžiuje. 1901 m. gavo Sorbonoje teologijos daktaro laipsnį. 1901 - 1914 m. religijų istorijos profesorius Upsaloje ir tos pačios mokslo šakos profesorius Leipcige (1912-1914). Nuo 1914 m. Upsalos arkivyskupas.

Jau studentaudamas S. dalyvavo krikščionių studentų sąjūdyje ir susižavėjo Bažnyčių vie-

Upsalos arkivyskupas N. SOEDERBLOM nybės idėja. Apie 1890 m. išleistame kelionės į Ameriką dienoraštyje yra įrašyta ši jo malda: "Viešpate, suteik man nusižeminimo ir išminties tarnauti Tavo Bažnyčios laisvos vienybės reikalui".

Paryžiuje pragyventi septyneri metai padarė iš jo europietį

ir kosmopolitą. Ten jis turėjo progos geriausiai išmokti prancūzų kalbą, suprasti prancūzų būdą ir jų galvosena, taip pat susipažinti su jų kultūra. Prancūzų kalbos mokėjimas pagelbėjo jam vėliau užimti vadovo vietą ekumeniniame sąjūdyje.

Į priešakines tuometinių religijos istorikų eiles S. prasiūšė savo pirmaisiais raštais iš esatologijos, mokslo apie galutinąją žmonijos ir pasaulio likimą. Jis pasižymėjo dideliu gabumu labai gyvai apibūdinti įvairius dievobaimingumo pavyzdžius ir parašyti religijų istorinio vystymosi puikią apžvalgą.

Savo moksliniais darbais S. įgyjo plačias asmenines pažintis ir tarptautinį garsą. Tas turėjo didelės reikšmės jo vėlyvesnei ekumeninei veiklai. Profesoriaudamas S. ne tik palaikė savo senuosius ryšius, bet juos dar labiau išplėtė. Jis buvo varomoji jėga švedų sąjūdyje dėl glaudesnio bendradarbiavimo su anglikonų Bažnyčia ir labai aktyviai dalyvavo derybose, kurios vėliau (1922) pasibaigė abiejų Bažnyčių Šventos Vakarienes bendrumu. Dalyvaudamas 1909 m. Kálvino sukaktuvėse Ženevoje S. užmezgė artimesnius ryšius su reformatų Bažnyčiomis. 1911 m. jis buvo pakviestas prelegentu į tarptautinę krikščionių studentų konferenciją Konstantinopolyje ir ta proga suėjo į artimesnius ryšius su stačiatikių Bažnyčios vadovais. Profesoriaudamas Leipcige S. betarpiškai pažino Vokietijos dvasinį gyvenimą.

Tuo būdu S. buvo pasiekęs aukščiausio laipsnio kvalifikacijų už-

imti vadovaujamą vietą švedų Bažnyčioje, kai 1914 m. gegužės mėn. buvo paskirtas Upsalos arkivyskupu. Jo vyskupavimas turėjo lemiamos reikšmės ne tik švedų Bažnyčiai, bet ir visai krikščionijai.

Soederblomas labai sunkiai pergyveno pirmojo karo metu įvykusį ryšių nutraukimą. Drauge su keletu neutralių valstybių Bažnyčių vadais 1914 m. lapkričio mėn. išleistame atsišaukime S. pasisakė už taiką ir krikščionių bendravimo reikalingumą. Jo nepailstama veikla padėti belaisviams ir kitoms karo aukoms dar labiau sustiprino jo tarptautinę padėtį.

Dar karo metu S. dėjo visas pastangas sušaukti tarptautinę Bažnyčių konferenciją, kad ji paliūdytų visų krikščionių vienybę ir dar labiau sustiprintų ją. 1917-1918 m. drauge su Danijos ir Norvegijos primais S. buvo net tris kartus paskelbęs kvietimą į tokį suvažiavimą, bet nesekmingai. 1917 m. gruodžio mėn. Upsaloje įvyko tik vienų neutralių šalių Bažnyčių konferencija. Jai buvo patiekti svarstyti šie dėsniai: krikščionių vienybė, krikščionys ir visuomeninis gyvenimas (veikla), krikščionys ir teisinė tvarka, misijų tarptautiškumas. Šie dėsniai buvo lyg pirmieji metmenys visuotino krikščionių pasisakymo vėlesnio "Veikliosios krikščionijos" (praktisches Christentum) sąjūdžio reikalui.

Karo laikų patyrimai vis labiau brendino švedų arkivyskupo ekumeninius planus. Jo pareiškimuose vis aiškiau pirmavo motyvas: visų Bažnyčių pareiga, neatsižvelgiant į jų konfesinius ir dogmati-

nius skirtumus, yra bendradarbiauti, kad įgyvendinus krikščionybės pradus socialiniame ir tarptautiniame gyvenime.

1919 m. S. patiekė sumanytą įsteigti "Ekumeninę Bažnyčių Tarybą", kuri galėtų kalbėti visos krikščionijos vardu visoms tautoms bendrais religijos ir moralės klausimais. Šis pasiūlymas atrodė tuomet fantastiškas ir perdrąsus, tačiau per sekančius dešimtmečius buvo Bažnyčių bendruomenės žingsnis po žingsnio įgyvendintas. 1925 m. rugpiūčio mėn. Švedijos sostinėje įvyko tarptautinė konferencija veikliosios krikščionijos (fuer praktisches Christentum) reikalui, pirmoji tarptautinė konferencija po didžiųjų santarybų (concilijų). Tai buvo S. veiklos vainikas.

Kun. St. NEIMANAS

ŠIMTMETIS IŠGANYMO ARMIJAI

Prieš 100 metų William Booth (1829-1912), anglų visuomenininkas, moralistas, metodistų kunigas, su savo žmona Catherine įsteigė "Rytų Londono Atgimimo Bendruomenę", vėliau "Rytų Londono Krikščionių Misiją", kuri greit išaugo ir išsivystė į tarptautinę organizaciją, šiandien žinoma kaip Išganymo Armija-Salvation Army.

W. Booth, sulaukęs 15 metų amžiaus, pradėjo skelbti Dievo Žodį ir pagarsėjo kaip evangelistas. Rytų Londono beturčių kvartaluose jis matė ir pažino suaugusių ir vaikų vargą bei skurdą. Jo pasiūlymai ir sumanymai tokiems vargšams padėti buvo jo Bažnyčios atmesti. Dėl tos priežasties

Konferencija sulaužė pokariniu metu vyravusią Bažnyčių izoliaciją ir padėjo pamatą jų plačiam, pasitikėjimo pilnam bendradarbiavimui.

1930 m. S. gavo Nobelio taikos premiją. Tuo būdu jo ekumeninė veikla buvo įvertinta ir pasaulinės taikos atžvilgiu".

Red. priedas: N. Soederblom¹ 1927 m. neoficialiai buvo pasiuntęs Lietuvon savo specialų atstovą lietuvių ir vokiečių grupėms sutaisyti ginčą dėl Lietuvos Ev. Liut. Konsistorijos sudarymo teisėtumo. Prof. dr. kun. V. Gaigalaitis ir teis. prok. kun. M. Kavolis, kaip Lietuvos Ev. Liuteronų Bažnyčios atstovai, jį buvo applankę Upsaloj.

* * *

jis atsiskyrė nuo Metodistų Bažnyčios ir pradėjo ieškoti naujų kelių ir būdų padėti tiems skurstantiems beteisiam ir atstumtiesiems.

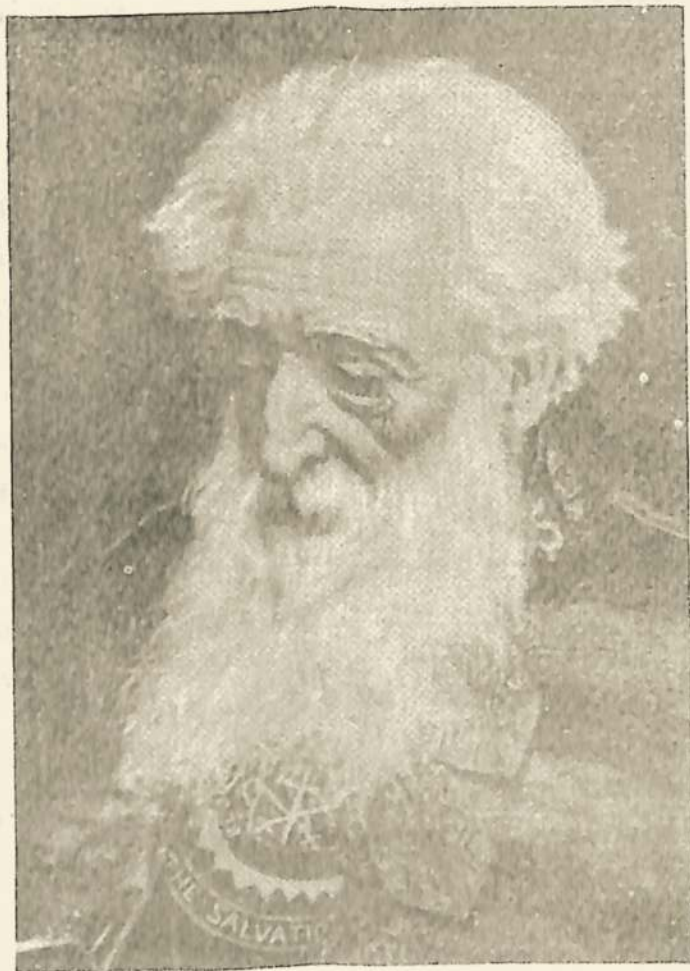
Kadangi jo susirinkimams bažnyčios durys buvo uždarytos, tai jis savo veikimą pradėjo šaukdamas susirinkimus palapinėse, cirkuose, teatruose, koncertų salėse, daržinėse bei po atviru dangumi. Pats pavadinimas "Išganymo Armija" pasako, kad jo organizacijoje buvo įvesta kariška drausmė ir tvarka. Jos dvasinis vadovas buvo vadinamas generolu, dvasininkai-evangelijos skelbėjai - karininkais, o savanoriai bendradarbiai - kareiviais.

Išganymo Armija, nuo jos iš-

teigimo 1878 metais, turi savo raudoną-geltoną-mėlyną vėliavą. Jos tikslas - labdara ir religinis apaštalavimas. Savo veikloje daug reikšmės skiria giesmėms, orkestrams. W. Booth ir jo žmona buvo įsitikinę, kad dvasiniai palaužti ir puolę žmonės gali būti tik tada išgelbėti, jei jie bus sotūs ir aprengti. Tam reikalui buvo steigiamos valgyklos, mergaičių ir moterų gelbėjimo namai-bendrabučiai, kad apsaugojus jas nuo išnaudotojų ir ištvirkavimo. Pradėta kova prieš alkoholizmą ir pradėta rūpintis iš kalėjimų paleistais kalintais, stengiantis juos įstatyti į teisingo ir sąžiningo gyvenimo vėžes. Išganyimo Armijos siekius ir laimėjimus aprašo pats jos steigėjas savo knygoje: "Tamsiausioje Anglijoje ir kelias iš jos".

Jo tikėjimo dėsniai išdėstyti 11 straipsnių ir surašyti 1878 metais. Jo mokslas apie išganyimą sutinka su Metodistų Bažnyčios steigėjo Jono Wesley mokslu. Išganymas yra visiems prieinamas. Žmogus gali tą malonę priimti arba atmesti. Dievas nori žmogų gelbėti ir gydyti. Išganymas yra nuodėmių atleidimas, ramybė su Dievu, naujas gyvenimas, jėga vykdyti Dievo valią ir atsilaikyti prieš pikta ir gundymus. Būti išganytam, reiškia būti nesuteptam, o tai pasiekti galima per atgailą.

Šiuo laiku Išganyimo Armija veikia 70 valstybių skelbdama savo generolo žinią apie Dievo meilę, kuri nei vieno neišsižada ir kiekvienam teikia viltį. Ji ypatin-gai yra paplitusi anglosaksų ir jų įtakos kraštuose. J. A. V. ji veikia

William BOOTH, D.C.L. — Išganyimo Armijos steigėjas

nuo 1880 metų. Tarptautinio centro būstinė yra Londone. Jos oficialus organas yra War Cry.

Išganyimo Armija dabar turinti du milijonus karių ir 25000 leitenantų. Ši armija per metus išdalinama apie 23 milijonus maisto porcijų, laiko 11 milijonų lovų benamiams ir platina 131 laikraštį, 140 kalbų, kurių bendras skaitytojų skaičius siekia 2 milijonus.

Prūsijoje ji pradėjo veikti 1886 metais ir iš čia skleidė savo mokslą ir Klaipėdos krašte, kur buvo įsteigusi savo skyrių, turėjusi apie 500 narių, dūdų orkestrą ir chorą. Šis skyrius rinkdavo aukas ir vykdydavo šalpos darbą. 1893 metais buvo išleistas vienas "Karo Szauksmo" numeris, tačiau lietuvių tarpe Išganyimo Armija nebuvo išvysčiusi platesnės veiklos.

Be komentarų aišku, kad nusileidus geležinei uždangai buvusi veikla buvo iš šaknų sunaikinta.

Iš Išganymo Armijos narių nereikalaujama jokio formalaus tikėjimo tiesų išpažinimo; pabrėžiamas tik išganymo ir iš nuodėmės išsilaisvinimo reikalas.

Išganymo Armijos nario priesaika ši: "Aš prižadu Dievą mylėti, Jam tarnauti, Jo klausyti ir be baimės, kaip Jėzaus Kristaus kareivis, pasireikšti, nors ir turėčiau dėl to kentėti, dirbti arba nuostolį turėti. Dievui padedant, noriu iki mirties ištikimu Išganymo Armijos kareiviu būti". Ši priesaika yra turininga ir

mums daug pasako. Savo veikimo pradžioje W. Booth sakęs: "Aš numatau savo nepasisekimą, jei man nepavyks į žmonių širdžių tvirtovę įsiskverbti". Tačiau tai jam pavyko. Tie laikai jau seniai užmiršti, kai Išganymo Armijos narius nenuoramomis ir valstybei pavojingais pakrikėliais laikė ir jų susirinkimo namų langus daužė. Šiuo metu Išganymo Armija yra lygiateisis Pasaulinės Bažnyčios Tarybos narys.

Ar nebūtų mums šiandien verta stabtelėti ir pamąstyti apie šią puikią organizaciją ir jos kilnius siekimus bei išganytingą veiklą?

Kun. Povilas DILYS
Perredagavo ir papildė

ROMOS KATALIKŲ IR EVANGELIKŲ TIKYBŲ PALYGINIMAS

(Tąsa iš Nr. 19)

18. SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAS

K a t a l i k ų a i š k i n i m a s

Sutvirtinimas yra sakramentas, kuriuo žmogus per Šventąją Dvasią gauna tikėjimo ir krikščioniško tobulumo užtikrinimą. Sutvirtinimo sakramentą suteikia vyskupas per patepimą, kalbėdamas atitinkamą maldą. Romos katalikų Bažnyčia remiasi Šv. Raštu, Apaštalų Darbai, 8 perskyrimas, 17 skirsnelis: "Tada jis uždėjo ant jų rankas, ir jie gavo Šventąją Dvasią", ir Laiškas Hebrajams, 6 persk., 2 sk.: "... nebedėdami dar kartą pamato, susidarancio iš atgailos nuo negyvų darbų ir tikėjimo Dievu, mokslo apie krikštus, rankų uždėjimą,

mirusųjų prisikėlimą ir amžinąją teismą".

E v a n g e l i k ų a i š k i n i m a s

Evangelikų Bažnyčioje nėra sutvirtinimo sakramento todėl, kad Šventasis Raštas apie tai tiesioginiai nekalba. Nėra įrodymų, kad per sutvirtinimą žmogus gauna Šventos Dvasios dovanas. Evangelikų Bažnyčia kitaip aiškina tas vietas iš Šv. Rašto, kuriomis remiasi katalikai (Ap. Darbai 8, 17; Laiškas Hebrajams 6, 2). Evangelikų nuomone neturiame įrodymų, kad apaštalai Bažnyčios vyskupams perleido galią apdovanoti tikinčiuosius Šventos Dvasios dovanomis.

Šventąją Dvasią suteikia tik

Viešpats Dievas ir Jėzus Kristus.

19. KONFIRMACIJA

Romos katalikų Bažnyčioje nėra konfirmacijos; pirmoji išpažintis ir pirmoji komunija yra kaip ir konfirmacijai analogiškas aktas, tačiau neišėjo iš jos komunija. Kandidatai prieš pirmąją išpažintį ir pirmąją komuniją eina į religijos pamokas.

Konfirmacija evangelikų Bažnyčioje neabejotinai kilo iš katalikų sutvirtinimo sakramento, tačiau yra ne sakramentas, bet tik svarbus religinis aktas. Tai yra vieša priesaika, kad konfirmuotą asmuo nori palikti ištikimas evangelikų tikėjimui. Prieš konfirmacijos aktą kandidatai ilgėnį laiką lanko religijos pamokas; jie yra plačiai supažindinami su Šventuoju Raštu, jo istorija, su Bažnyčios istorija ir Romos katalikų, o ypačingai evangelikų tikybos pagrindais. Evangelikų Baž-

nyčia žiūri į konfirmaciją kaip į labai rimtą aktą, kuriame jaunuoliai patys kartoja savo laiku jų vietoje krikšto tėvų duotą priesaiką.

Konfirmacijos metu dvasininkas laimina konfirmantus, uždėdamas rankas, bet tai nėra Šventos Dvasios suteikimas, o tik apaštalu papročio kartojimas. Apaštalu laikų palaimintieji pagal Ap. Darbus 8, 17 gaudavo Šv. Dvasią, dabar tai nebeatsitinka. Tik Viešpats Dievas ir Jėzus Kristus, kaip jau minėjome, suteikia Šv. Dvasią parinktiesiems.

Konfirmuojami jauni žmonės tarp 13-16 m. amžiaus. Paprastai su konfirmacija jungiasi ir Šv. komunijos išdalinimas konfirmantams, bet tai neprivalo visada jungtis kartu. Kai kuriose bažnyčiose konfirmuoti jaunuoliai prieina prie Dievo Stalo savaitę po konfirmacijos.

(Bus daugiau)

J. TREČIOKAS

„STEBUKLINGAS AKMUO”

Tas liečia Papilio ev. reformatų bažnyčią. Nebūtų jokio reikalo apie tai kalbėti, jeigu:

a) Lietuvių Enciklopedija neteigtų: "Bžn. yra įmūrytas stebuklingu laikomas akmuo" (XXI t., 511 p.);

b) "Mūsų Lietuva" nerašytų: "Šioje bažnyčioje yra įmūrytas akmuo, tikinčiųjų laikomas turįs stebuklingos galios" (II t., 738 p.). Pirmą, kad panašūs teigimai ne visiškai atitinka tikrovei, o antra, kad tas gali suteikti kai kam pagrindo susidaryti klaidingai pažiūrai apie Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčią.

Akmuo, kaip į jį nežiūrėsi, kaip jo nevertysi, kaip apie jį nekalbėsi, kokios fantazijos nesukursi, kaip buvo taip ir lieka tik paprastu, natūraliu, gamtiniu akmeniu. Šis tariamas "stebuklingas" akmuo nebuvo kurioj nors bažnyčios sienoj, ar kur nors kitur, įmūrytas, o gulėjo bažnyčios grindyse. Šio akmens paviršius buvo lygus, plokščias, taisyklingos, stačiakampės formos, apie pusantro metro ilgio ir apie vieną metrą pločio. Šis uolinės klinčių rūšies akmuo buvo balsganos spalvos, jo paviršius derinosi prie tamsios raudonai rusvos spalvos plytomis

išgrįstų bažnyčios grindų. Jis gulėjo grindyse tarp Dievo stalo grotelių ir lonkų. Žmonės gi, vaikiščiodami po bažnyčią, ne kartą per šį akmenį pereidavo, arba ant jo pastovėdavo. Dėl to jiems nei geriau, nei blogiau nepasidarydavo ir nieko neatsitikdavo.

Padavimas apie šį akmenį tarpe papiliečių skambėjo sekančiais: Reformacijos pradžioje ev. reformatų bažnyčia buvusi pastatyta ne nūdienės bažnyčios vietovėje, o kur taikitoje vietoje. Po kai kurio laiko dabartinės bažnyčios vietoje atsiradęs akmuo su užrašu, kad ev. reformatų bažnyčia, idant būtų tvirta, turinti būti pastatyta šioje vietoje. Nors tas akmuo ir buvęs pašalintas, bet jis ir vėl greit stebuklingu būdu toje pačioje vietoje atsiradęs. Dėl to ten ir buvusi pastatyta dabartinė bažnyčia, o pats akmuo paliktas toje pačioje vietoje ir toje pačioje pozicijoje, kokioj stebuklingu būdu buvo atsiradęs.

Nūdienė ev. reformatų bažnyčia stovi pačiame Papilio miestelio centre, pačioj iškiliausioj vietoj ir dominuoja plačiajai jo apylinkei.

Carinės Rusijos valdomoje prieškarinėje Lietuvoje švietimas buvo suvaržytas. Kad greičiau surusinti kraštą, buvo uždrausta turėti lietuvių kalba spauda, o mokyklų buvo laikoma kuo mažiau, kad kraštą būtų "tamsus ir juodas". Todėl kaimiečiai buvo prietaringi ir linke tikėti ne tik į velnius, bet ir į visokius apsireiškimus, pranašystes, aitvarus, laumes, raganas, užkerėjimus, burtus ir t. t. . .

Tad ir apie "stebuklingąjį" akmenį padavimas, iš lūpų į lūpas

perduodamas, tamsiausių gyventojų sluogsnių ir lakios fantazijos dėka, galų gale buvo paverstas į "gyduolę". Žmonės šnekėdavo, kad tie, kurie pasižada kiekvienais metais prie jo lankytis ir pasimelsti, niekados neserga, o sergantieji pasveiksta. Pasižadėjimai turėdavo būti duodami Šv. Trejybės ar šv. Petro dienose.

Teigiama, kad gilus tikėjimas stebuklus daro. Prieškariniais laikais, minėtomis dienomis prie šio vad. "gyduolės" akmens apsilankydavo gana nemažas skaičius žmonių, ne tik iš fanatiškesnių reformatų, bet ir iš plačiosios apylinkės katalikų ir kitų tikėjamų. Rimtesni, protingiau galvoją reformatai, padavimą laikė padavimu ir į skleidžiamus gandus žiūrėjo su pašaipą.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pradžioje, šis "stebuklingu" laikomas vėliau į "gyduolę" paverstas akmuo, kun. J. Šepečiui kunigaujant, buvo iš grindų išimtas ir neva "paslėptas" po Dievo stalu tam, kad atpratinti fanatiškesnius maldininkus nuo tikėjimo į stabus bei burtus. . . .

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia nekreipia jokio dėmesio į tikinčiųjų sukuriamus "apsireiškimus", "stebuklus", prietarus bei skleidžiamus gandus, nestato šiems "stebuklams" koplyčių ar panašių įrengimų ir žmonių tamsumo nepanaudoja pasipelnymo tikslams, o deda pastangas tokius tamsuolius apšviesti ir atpratinti nuo tikėjimo į bet kokias nesveikos fantazijos kuriamas pasakas. Ev. Reformatų Bažnyčia stengiasi tiesti kelią į susipratimą bei pažangą ir atvesti tikinčiuosius į

tikrąjį tikėjimą ir tikrosios Tiesos pažinimą.

Jeigu anksčiau paminėtų rimtų knygų autoriai būtų pasiteiravę pas lietuvius reformatus, tai būtų

sužinoję, kad tariamasis "stebuklingas" akmuo buvo laikomas legendariniu ir nebuvo įmūrytas, o gulėjo grindyse. Tuo atveju nebūtų buvę reikalo apie jį čia rašyti.

* * *

Poetė Lois Grant PALCHES

Š. m. kovo mėn. 12-13 d. d. Chicagoje lankėsi biržiečio kun. Petro PALCHES, kilusio iš Medeikių km., žmona Lois. Poetė Lois Grant Palches, išleidusi trečiąjį eilėraščių rinkinį, savo ilgoje kelionėje, davė poezijos rečitalį.

Ponia Lois G. Palches, būdama Chicagoje, aplankė ir savo vyro pusbrolių J. Kregždę. Svečių tarpe be čikagiškių - Jono, Emilijos ir Lilijos Palšių - buvo ir Juozas Ribokas su žmona, iš Bellwood, Costel Palches (kun. brolis) su žmona iš Rockfordo. Viešnia, poetė, pradžiūgino susirinkusius savo eilėraščių posmais iš naujojo leidinio, juos paskaitydama bei padeklamuodama. Poetė taipgi apdovanojo susirinkusiuosius savo poezijos nauja laida "Double Delight".

MARY IR POVILAS KUTROS, ankstyvesniosios lietuvių tvirtos kartos ateiviai, gyveną šimtmečiais apaugusiame medžiais miestelyje Cheltenham, Pa., 1966 m. sausio mėn. 23 d. atšventė auksines vestuves.

Šios garbingos sukakties proga susilaukė daug malonių sveikinimų nuo giminų, draugų ir kaimynų, kuriems jaučia gilų dėkingumą. Mary Kutra yra Palmyros Lampsatienės pusseserė, o Povilas Kutra - Halinos Dilienės pusbrolis. Sulaukę gražaus amžiaus - Mary 76 metų, Povilas 83 metų, - tebesijaučia tvirtai ir sveikai.

Šia proga mielus "M. Sp." skaitytojus sveikindami, linkime sveikiems sulaukti deimantinių.

JAUNOS PIANISTĖS REČITALIS

Jauna pianistė Raminta LAMPSATYTĖ atlieka rečitalio programą Nuotrauka M. Nagio

Š.m. balandžio mėn. 23 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje, nežiūrint kitų tuo pačiu laiku ruošimų parengimų, prisirinko beveik pilna salė žmonių pasiklausyti, pamatyti ir įvertinti jauną jėgą muzikos srityje. Tai buvo pirmas didesnis viešas Ramintos Lampsatytes pasirodymas, baigusios muziko Antano Nako studijos kursą. Muzikų įvertinimu jos skambinime atsiektas lygis gali prilygti Lietuvos Konservatorijos 6-tam kursui. Tai atsiekta jos di-

delio darbštumo, įgimto talento, gero mokytojo ir rūpestingų tėvų dėka. Pianistė tebelanko aukštesniąją mokyklą ir šiuo metu ruošiasi baigiamiems egzaminams. Be to, ji dar skambina kanklėmis ir lanko tapybos pamokas pas dail. A. Rūkštelę. Gražiai išpildžius koncerto nemažą programą, kukli pianistė buvo nuoširdžiai susirinkusiųjų pagerbta-apdovanojama gėlėmis ir generalinio Lietuvos konsulo dr. Petro Daužvardžio raštu pasveikinta.

Nidos svetainėje buvo gražiai atžymėta ponų Lampsacių reikšmingoji diena. Vardinių proga buvo pasveikintas Ramintos tėvas Jurgis, dukters pasirodymu sulaukęs gražios dovanos, ir motina Palmyra, gim. Kutraitė, kuriems rūpestingai auklėjama vienturtė tiek džiaugsmo suteikė. Ta proga žodį tarė muzikas A. Nakas, B. Variakojienė, kun. A. Trakis ir kun. S. Neimanas. Visi su džiaugsmu linkėjo jaunai pianistei geriausios sėkmės kopti į meno dausas.

Kun. S. N.

Fortepijono rečitalio klausytojai (iš kairės į dešinę): kun. B. SUGINTAS, kun. K. TRIMAKAS, kun. P. DILYS, kun. A. TRAKIS, prof. J. ŽILEVIČIUS, p. ARMONIENĖ, p. O. MAKIENĖ, tėvai Palmyra ir Jurgis LAMPSAČIAI. Stovi fotografas V. NOREIKA
Nuotrauka M. NAGIO

Kun. S. NEIMANAS

JAUNIMO METŲ PROGA

Įvairūs subuvimai padeda jų dalyviams susipažinti ar vėl atnaujinti pažintis, pasidalinti idėjomis, pasidžiaugti pasisekimais ir pasisemti drąsos naujiems siekiams, darbams. Tai ypač svarbu mūsų tremtinių gyvenime. Išblokšti iš pavergtos Lietuvos, išsinešę vis tebedegančią viltį pamatyti laisvą tėvynę, senesnieji palengva išmirštame; kartu su tuo retėja ir kovotojų eilės.

Su džiaugsmu tad tenka sveikinti pasaulio jaunimą, per jų atstovus, dalyvaujantį pasauliniame jaunimo kongrese. Su džiaugsmu tenka sveikinti pačius jaunimo atstovus, nepabugusius ilgų kelionių ir didelių išlaidų. Kartu džiaugiamės, kad lietuvybės ir visa tai,

ką jų tėvai brangina, išlaikymą perims jaunos, ryžtingos ir stiprios jėgos.

Gyvename dabartimi. Rytojus nežinomas, praeitis-negrąžinama. Todėl yra būtina dabar padaryti kiek galima daugiau, kad galėtume būti ramesni sunkių tėvynės bandymų metu tolimesnėje ateityje.

"Ką žmogus sėja, tą ir piaus" posakis ne tik ramina, skatina ir žada, bet ir pabrėžia, jog norint gyventi ir išsilaikyti-reikia dirbti, ir kad dabartis yra pats svarbiausias momentas.

Mūsų bažnyčiose confirmuojami jauni parapijiečiai. Po confirmacijos tėvai jau toliau stovime nuo savo vaikų, negu po krikšto, ir mažiau įtakos į juos beturime. Po

konfirmacijos jaunuoliai-ės priimami į suaugusių tarpą tikint, jog jie, laikui atėjus, užims vyresniųjų vietas ir dirbs jų darbą toliau. Į juos žiūrime, kaip į mūsų Bažnyčios prieauglį.

Dėja, labai dažnai jaunuolio ryšys su Bažnyčia baigiasi konfirmacijos dienoje. Jis jaučiasi ne įpareigotas didesniems darbams, bet atpalaiduotas nuo viso parapijinio gyvenimo. Tatai tereiškia vieną: vyresnieji "dabar" nebūvo patrauklus pavyzdys jaunuoliui-ei.

Jaunimas greičiau ir geriau įsilieja į pasaulietinį vietinį gyvenimą. Jis visada ieško naujų kelių savo siekiams įvykdyti. Tačiau jis, kaip ir senimas, kartu esame mūsų protėvių ainiai ir pas mus visus rusena ta pati tautinė dvasia.

Ji reiškiasi mūsų mąstyme, darbe, meilėje ir rūpesčiuose, nors, kartais, mes jos dar ir neatpažįstame mūsų jaunimo veikloje.

Mums senstant, mumyse vis stipriau pasireiškia protėvių dvasia. Praeitį vis daugiau ryškėja savo stiprybe. Jaunimas šito dar nepastebi, tačiau ir jis, senėdamas, savo troškimais darysis panašus į savo tėvus.

Prašykime Dievą, kad jis sustvirtintų jaunimo dvasią, širdis ir vestų jį tikroju keliu: tėvynės, savo kalbos ir savo religijos meilės keliu.

Jaunimo ruošiamas kongresas kaip tik sukelia mumyse džiaugsmingas viltis ir sužadina pasitikėjimą jaunimu.

* * *

MŪSŲ JĖGOS, MŪSŲ ŽINIOS LAISVAI LIETUVAI TĖVYNEI

Trečdalis „TĖVIŠKĖS“ p-jos 1953-65 m. laikotarpyje buvusių konfirmantų, susirinkusių paminėti istorinę Reformacijos dieną, 1965.X.31. Nuotrauka V. Noreikos

AKADEMINIS JAUNIMAS

Daina VARIAKOJYTĖ-FRICKE, g. Biržuose. Baigė Elmhurst College bakalauro laipsniu. 1963 m. Bazelyje baigė mediciną ir gavo diplomą. Išlaikiusi Illinois Valst. egzaminus specializuojasi patalogijai Chicagos Univ. ligoninėje. 1964 m. ištekėjo už kun. E. Fricke

Alma VAITAITYTĖ, g. Wetzlar, Vok. 1965 m. baigė Sterling Morton H. School, Cicero. Studijuoja mediciną Univ. of Illinois. Devynis metus mokėsi muzikos pas muz. A. Kučiūną. Už baletą yra laimėjusi II-ąją prem. ir už muziką — I-ąją prem. Skautė

Jonas VARIAKOJIS, g. 1932 m. Lietuvoje. Baigė Lindblom H. School, Chicago ir Univ. of Illinois Urbanoje inžinerijoj bakalauro laipsniu. Gilina mokslą Illinois Technologijos Inst. Už akademinį pasizymėjimą priimtas į Tau Beta Pi ir Chi Epsilon garbės brolijas. Ev. ref. bažnyčios kuratorius. Veiklus įvairių lietuviškų org. narys. Dirba kaip projektų inžinierius Sanitarijos District of Greater Chicago

Danga VARIAKOJYTĖ, g. 1933 m. Biržuose. 1956 m. baigė Chicago Musical College bakalauro ir magistro laipsniais. Taip pat baigė antropologiją ir rengiasi doktoratui. Dirba Department of Anthropology kaip Ass. professor California State College. Priklauso skautams ir Santarai. Šią vasarą, gavusi stipendiją, vyksta į Indiją antropologijos studijoms

*Irena-Morta JURGAITYTĖ, g. Tauragėje. 1959 m. baigė Wells H. School, Chicago. Studijavo sąskaitybą Univ. of Illinois ir Roosevelt Univ. Lan-
kė Chicago Art Inst. ir gavo stipendiją. Dirba sekretore I.B.M. Corp. Parapijos orkestro trombonistė ir p-jos vargonininkė.*

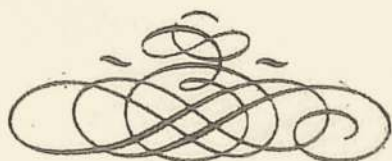
Rymas MANOMAITIS, g. 1943 m. Kaune. 1960 m. baigė Technical H. School Bostone ir Boston Museum of fine arts Art School. 1963 m. baigė Wentworth Technological Inst. su Ass. degree of Structural Engineering. Nuo 1964 m. studijuoja architektūrą Providence, Rhode Island School of Design. Jūrų skautas

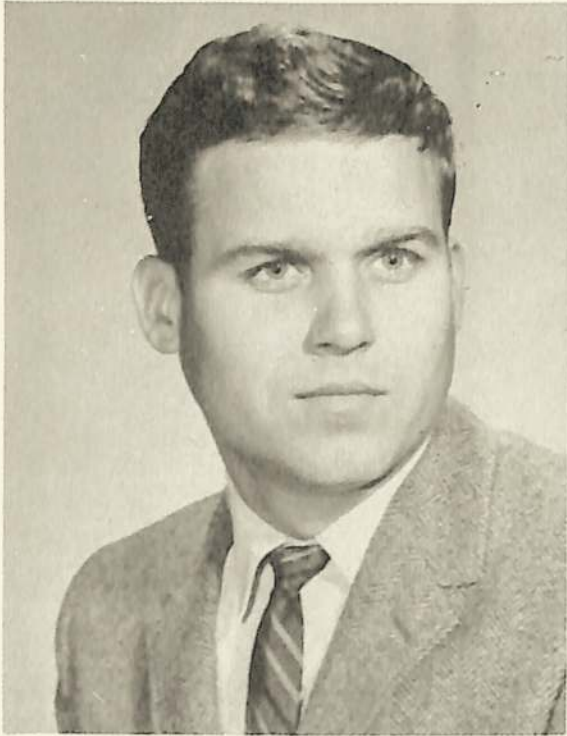

Povilas MANOMAITIS, g. 1948 m. Bostone. 1966 m. baigė Boston English H. School. Studijuos biologiją. Tris metus groja smuikųsymphony orkestre. Jūrų skautas

Augiras MANOMAITIS, g. 1940 m. Panevėžyje. 1959 m. baigė Technical H. School Bostone. 1960-62 m. studijavo Mechanical Engineering Wentworth Inst. Nuo 1963 m. studijuoja Industrial Technology Northwestern Univ. Dirba kaip production supervisor Barnstead Still-Sterilizer Co. 1963 m. buvo Bostono ev. ref. jaunimo ratelio pirm. ir suorganizavo Cape Cod, Mass. ev. jaunimo ratelių suvažiavimą. Jūrų skautas

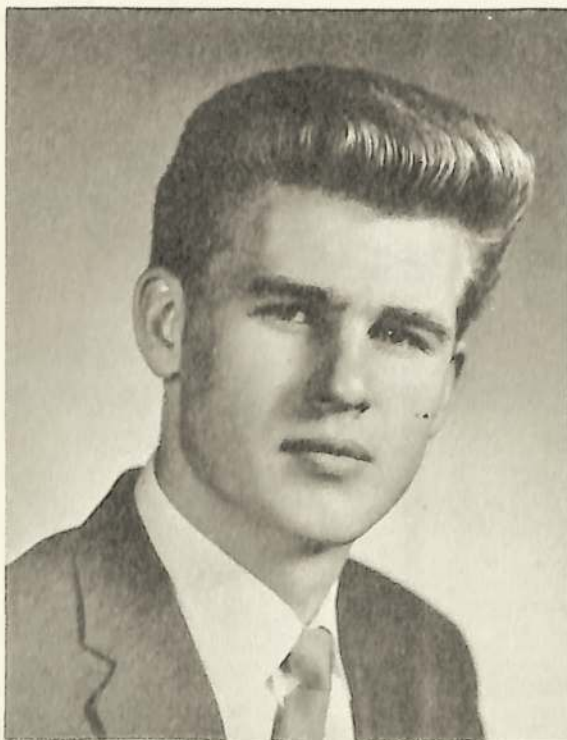

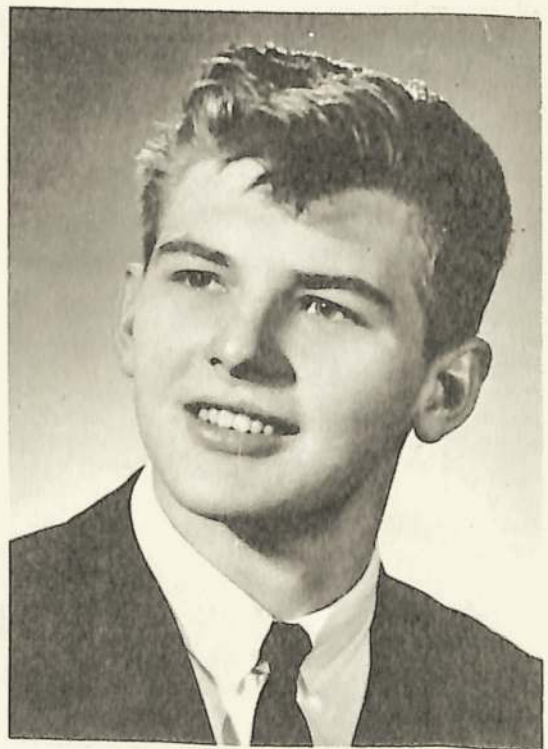
Alfredas KLEINAITIS, g. Rostock, Vok. Baigė 4 klases Vasario 16 gimn. 1960 m. baigė Kelly H. School. Lankė Wilson Junior College. Įsigijo iš kūno kultūros bakalauro ir magistro laipsnius. Tešia studijas Urbanos Univ. Mokytojauja Howard City, Michigan

Rūta PUODŽIŪTĖ, g. Bamberg, Vok. 1963 m. baigė Kelly H. School. Studijuoja Illinois Teachers College North. 1962 m. baigė 8 sk. K. Donelaičio Lítuan. m-klą, P-jos jaunimo ratelio vice pirmininkė. Mokytojauja sekmad. p-jos mokykloje

Algimantas KLEINAITIS, g. Tauragėje. Baigė 6 klases Vasario 16 gimn. Lankė Concordia College, Milwaukee, ir Teachers College Chicago ir 1965 m. baigė bakalauro laipsniu. 1960-62 m. tarnavo U.S.A. kariuomenėje. Mokytojauja Cyrus, McCormick School ir K. Donelaičio Lítuan. m-je. Buvęs jaunimo ratelio pirm.

Algimantas PUODŽIUS, g. Bamberg, Vok. 1966 m. baigė Kelly H. School. Buv. p-jos jaunimo ratelio valdybos narys

Karina SRUGYTĖ, g. Klaipėdoje. 1960 m. baigė Harper H. School. Lankė Univ. of Illinois ir Univ. School of Medical Technology. Baigė 1964 m. Dirba Little Co. of Mary ligoninėje. Buv. p-jos jaunimo ratelio pirmininkė

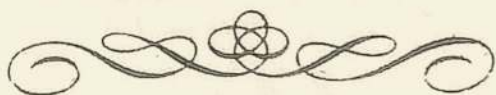
Rūta SRUGYTĖ, g. Lohfelden Vok. 1965 m. baigė Harper H. School antrąją mokines klasėje ir gavo stipendiją. Apdovanota National Honor Society. Studijuoja Univ. of Illinois. 1962 m. baigė 8 sk. K. Donelaičio Lituan. m-klą. Mokytojauja sek. p-jos mokykloje

Ervynas NAUJOKAS, g. Libensteadt, Vok. 1965 m. baigė Kelly H. School. Studijuoja liberal arts Wright Junior College

Irena SRUGYTĖ, g. Elsterberg, Vok. 1963 m. baigė Harper H. School. Buvo National Honor Society prezidentė. Gavo mayor Daley Youth Foundation stipendiją. Studijuoja matematiką Univ. of Illinois. 1962 m. baigė 8 sk. K. Donelaičio Lituan. m-klą. Mokytojauja sek. p-jos mokykloje

Anė MIKAITYTĖ, g. Neustadt, Vok. 1964 m. baigė Gage Park H. School. Lankė Junior College Chicago. 1962 m. baigė 8 sk. K. Donelaičio Lituan. mokyklą

Ingrida GIBIŠAITĖ, g. Turingen, Vok. 1963 m. baigė Gage Park H. School. 1966 m. baigs Rawenswood ligoninėje gailestingųjų seselių mokslus

Vilius MIKAITIS, g. Neustadt, Vok. 1961 m. baigė Tilden Technical H. School. Lankė Purdue univ. ir vėliau Illinois Institute of Technology. Studijavo elektro-mechanikos inžineriją. Buvęs bažn. jaunimo ratelio pirm. Atlieka karinę prievolę Vietname

Hermanas MIKAITIS, g. Neustadt, Vok. 1963 m. baigė Tilden Technical H. School. 1966 m. baigė elektro-mechanikos mokslą De Vry Technical Institute. Atlieka karinę prievolę USA

* * *

Loreta JABLONSKYTĖ, g. Kaune. 1959 m. baigė Harrison Technical H. School. Studijuoja psichologiją Univ. of Illinois

Edvardas DARGELIS, g. Wattenstadt, Vok. 1966 m. baigė Harrison H. School. Studijuoja muziką Roosevelt Univ. Triūbų orkestro ratelio vadovas

Monika SIMAITYTĖ, g. Rendsburg, Vok. 1964 m. baigė Kelly H. School. Buv. Honor Society. Studijuoja Illinois Teachers Coll. Mokytojauja sekm. p-jos mokykloje

Juozas JAKOVIČIUS, g. Lebensteadt, Vok. 1965 m. baigė Kelly H. School. Studijuoja matematiką Univ. of Illinois. Priklauso triūbininkų jaunimo rateliui

* * *

* * *

Ronaldas SLAVĖNAS, baigė Arizonos State University archeologijos fakultetą BS laipsniu. Dirba Cook County socialinio aprūpinimo d-tė

Erika M. DILYTĖ, studijuoja pedagogiką Illinois u-te Urbanoje. Veikli skautė

Julius SLAVĖNAS. Baigęs Illinois universiteto istorijos fakultetą Urbanoje BS ir Master of History laipsniais. Dirba kaip assist. prof. New Yorko State University, Buffalo. Ruošiasi doktoratui

Aldona-Ona KREGŽDAITĖ, g. 1947 m. Hanau, Vok. 1965 m. baigė Aiken H. School, Cincinnati. Honor Society narė. Gavo stipendiją. Studijuoja Fine Arts at U. C.

Erika IDZELYTĖ, g. Klaipėdoje. 1961 m. baigė Kelly H. School. 1965 m. baigė Univ. of Illinois. Dėsto Thornridge H. School fizinę kultūrą

Zigfridas-Evaldas GENUTIS, g. 1947 m. Hof-Fornsdorf, Vok. 1966 m. baigė Gage Park H. School. Studijuoja inžineriją Univ. of Illinois. Priklauso parapijos triūbininkų rateliui

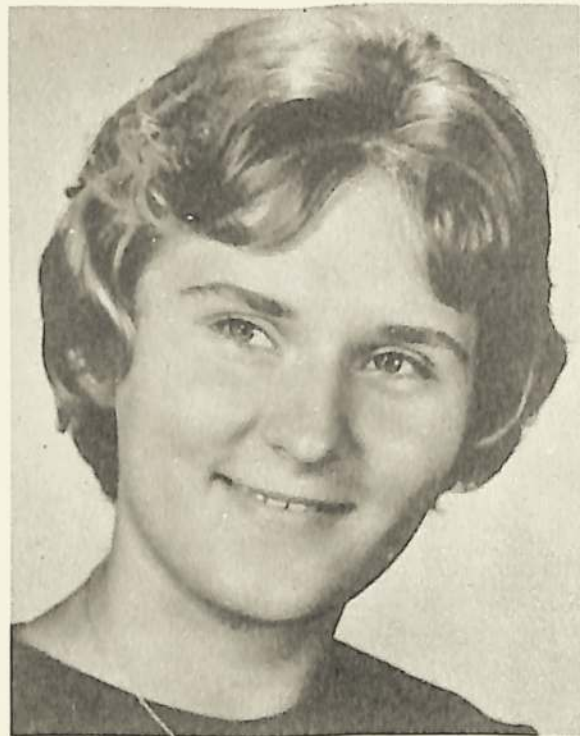
Otonas ŠREDERIS, g. Koeslin, Vok. 1961 m. baigė Kelly H. School. Studijuoja istoriją ir vokiečių kalbą Roosevelt Univ. Mokytojauja sekm. p-jos mokykloje

Otonas-Manfredas GENUTIS, g. 1943 m. Rostock, Vok. 1961 m. baigė Gage Park H. School. 1964 m. baigė De Vry technikos institutą. Studijuoja inžineriją Bogan Junior College. Priklauso parapijos triūbininkų rateliui

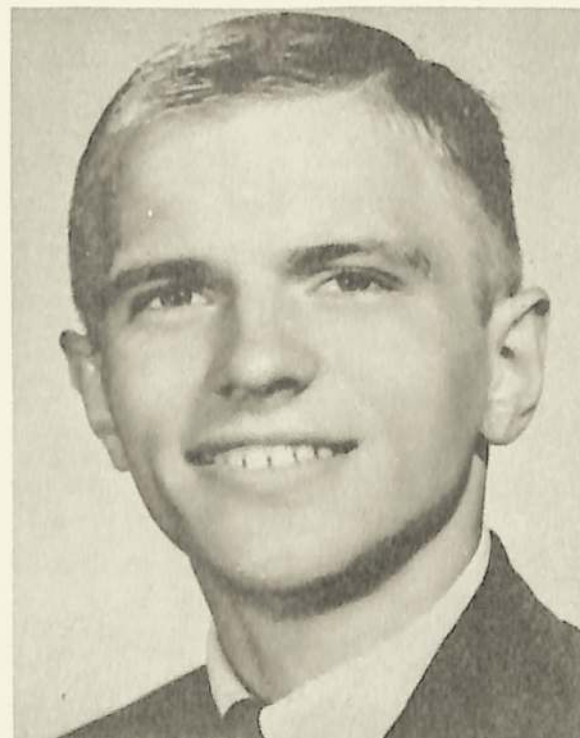
Astrida DREJERYTĖ 1964 m. baigė Roosevelt Univ. bakalauro laipsniu. Mokėsi Medical Technology. Dirba Children's Memorial Hospital of Chicago. Mokytojauja sekm. p-jos mokykloje

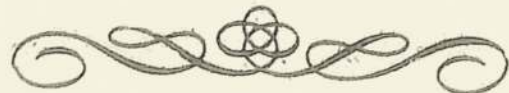
Marie - Birutė DAGYTĖ, g. 1945 m. Vok. 1963 m. baigė McCinlėy H. School, Lankė Junior College. 1964 m. ištekėjo už anglų kalbos mok. Henry CRIC. Gyvena Davenport, Iowa. Dalyvauja bažnyčios chore

Liūtas GRINIUS, g. 1927 m. Kaune. 1946 m. baigė Eichstaeto liet. gimnaziją ir 1953 m. Illinois technologijos inst. bakalauro laipsniu. 1953-54 m. studijavo Notre Dame Univ. Dirba kaip inžinierius-administratorius The Aerospace Corp.—San Bernardino Operations. Priklauso įv. lietuviškoms organizacijoms. Lietuvių Studentų dr-jos Chicagoje steigėjas. Bendradarbiauja lietuvių ir anglų spaudoje

Paul - Romualdas DAGYS, g. 1947 m. Flensburg, Vok. Baigė Roosevelt H. School. Dalyvavo ev. ref. chore. Skautų org. buvo šachmatų ir prancūzų kalbos klubo prezidentu. Studijavo chemiją. Studijuoja žurnalistiką Missouri Univ., Columbia, Mo. Dirba univ. bibliotekoje

ADOLFAS MEKAS GARSEJA FILMŲ PASAULY

Čikagos vidurmiestyje, Naujųjų Metų išvakarėse, įvyko premjera filmo "The Double-Barrelled Detective Story". Tekstą pagal Mark Twain novelę parašė ir filmą režisavo Adolfas Mekas. Trumpam net pats pasirodo filme kaip aktorius. Panaudodamas savo režisieriškus gabumus, randa būdą ir vietą įsprausti lietuviškai "Linkėjimų visiems Semeniškiuose". Taip pat buvo sudainuota viena lietuviška dainelė. Filmo žiūrovą lietuvių tas maloniai pradžiūgina.

Adolfas Mekas neslepia savo tautybės: nepakeitė ir neiškraipė savo gražios lietuviškos pavardės, kas malonu matyti amerikiečių laikraščių reklamose. Didžiuosiuose amerikiečių laikraščiuose filmų meno kritikai, vertindami jo režisuotus filmus, prideda, kad Adolfas Mekas gimęs Lietuvoje.

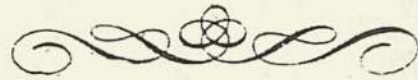
Jis filmų pasauly jau žinomas ir už Amerikos ribų. Jo režisuotas filmas "Goldstein" 1964 m. laimėjo tarptautinį pripažinimą tradiciniame filmų festivaly Cannes, Prancūzijoje. Gal būt daugelis iš mūsų matė filmą "Hallelujah the Hills" taip pat režisuotą mūsų Meko. Žurnalą Film Culture pradėjo leisti 1954 m.

Adolfo Meko didelis talkininkas yra jo brolis Jonas. Abu linkę į žurnalistiką, beletristai, rašytojai. Jonas taip gi žinomas jo poezijos rinkiniais. Adolfas ir Jonas Mekai gimę Semeniškių kaime netoli Papilio. Mokėsi Biržų gimnazijoje. Akademines ir meno studijas Vokietijoje.

Tai tiek labai suglaustai apie

Mekus naujojo filmo "The Double-Barrelled Detective Story" proga. Šis Adolfo Meko surežisuotas filmas yra nebe pirmas ir stipriai tikime, kad ir ne paskutinis.

M. B.

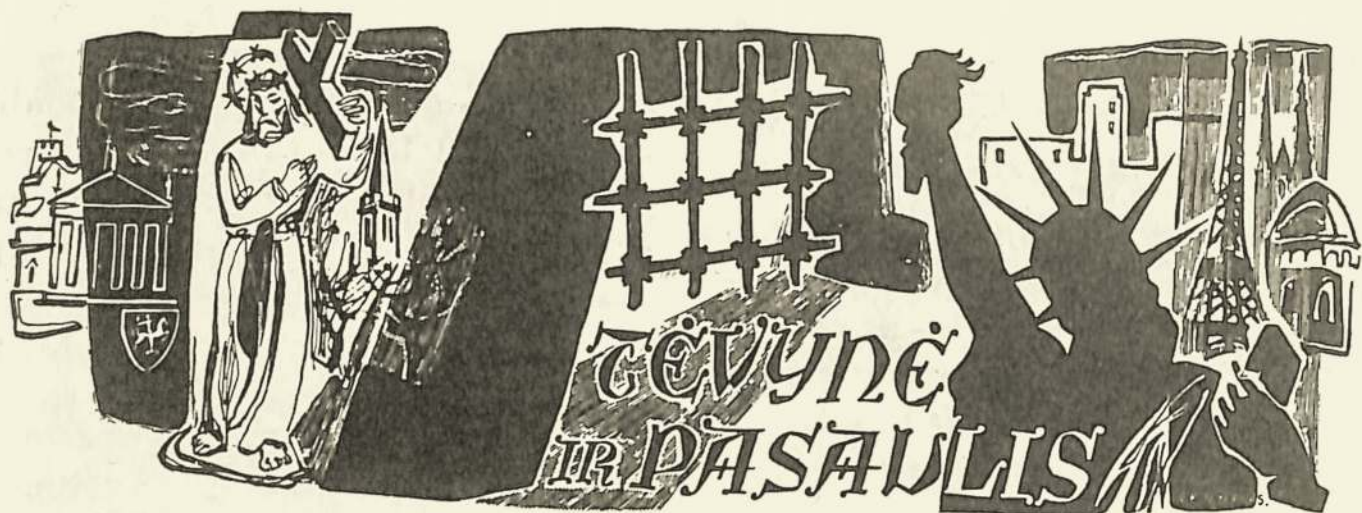
Sąmoningas jaunimas, neatlaidžiai siekiąs mokslo viršūnių, vienaip ar kitaip yra prisidėjęs prie garbingo lietuvių vardo iškelimo, lietuvių tautos populiarinimo ir yra aktyviai įsijungęs į kovą už Lietuvos laisvę.

Jaunimo Metų proga "Mūsų Sparnų" redakcija (džiaugdamosi jaunimo nemažų pastangų, jaunatviško ryžto ir neišsenkamos energijos dėka pasiektais laimėjimais mokslo, kultūros ir visuomeninės veiklos srityse) visą šaunuųjų lietuvių jaunimą nuoširdžiai sveikina. Akademinių jaunimo pasiekti laimėjimai tebūnie skatinimas visam lietuvių jaunimui, mūsų džiaugsmui, tautos garbei bei pasididžiavimui! Linkime ir toliau ryžtingai dirbti tą neįkainojamą kultūrinį darbą, kuris lietuvių tautai ir visai žmonijai taip labai reikalingas.

Todėl "Mūsų Sparnų" redakcija, įvertindama iškyliosios jaunomenės pasiektus laimėjimus, tuo pačiu nori pasidžiaugti ir atžymėti juos kartu su skaitytojais.

Šiame numeryje randame nežymią dalį evangeliškosios akademinės jaunomenės.

Redakcija, neturėdama galimybės kreiptis į kiekvieną atskirai, maloniai prašo be paraginimo jausti pareigą ir ateiti į pagalbą: suteikti gyvenimo, mokslo, kūrybos, veiklos žinias ir nuotraukas. "M. Sp." Redakcija

KEISTI LAIKAI

Tie žmonės, kurie tebėra gyvi ir dabar ir kurie gerai dar prisimena kaip atrodė pasaulis jiems vaikais bebūnant, per mažiau ar daugiau savo gyvenimo dešimtmečių, negalėjo nepastebėti, kad visoje srityse vyksta jau toli gražu nebe evoliucinės permainos, pasikeitimai. Tas, kiek kas nori praeities šimtmečių istoriją suprasti ir ją ją supranta, gerai žino, kad ir ten be, taip pasakius, zig-zagų taip pat nebūta. Buvo, praėjo ir pasinėre amžių ūkanose. Tas ir nestebėtina ir yra normalu. Ir norėtusi, kad mūsų būsimosios kartos taip pat pamirštų tuos absurdus, kurių proceso vyksmo liūdininkais mes esame priversti būti dabar.

Jei praeityje taip pat netrūko išsigimėlių, despotų ir masinių žmogžudysčių nežinia už ką, tai buvo tik atskirose pasaulio dalyse ir atskiruose kraštuose. Bet dabar, jau beveik prieš pusę amžiaus, žmonės jėga pradėjo praktikoje vykdyti beprotiškas teorijas. Ir juo toliau, tuo labiau niekam dėtas ir niekuo nenusikaltęs tų vykdytojų draugbrolis kaustomas dvasi niais ir fiziniiais vergo retežiais bei milijonais žudomas, nors patys despotai gerai žino ir mato,

kad tos teorijos nieko bendra neturi su žmogaus gyvenimo logika bei iš viso su žmogaus buitimi.

Nelaimė yra žmogaus protui tiesiog nebepasiekiamo. Tuo tarpu tuos baisių bandymų košmarus išgyvena tik dalis žmonijos. Tačiau iš ten atvirai grumojama, kad taip turi gyventi visas pasaulis, o kas to nenorės, bus sunaikintas atominiais ginklais. Visi žinome, kad tokių ginklų turi ir laisvasis pasaulis. Tai kur gi prasmė? Išsižudymas iki paskutinio žmogaus? Sunaikinimas civilizacijos? Nors, suprantama, naujajam Adomui ir Jievai toji civilizacija nebebūs reikalinga, nes jie turės iš naujo pradėti, kurdami naują žmoniją-primityvų ir žmogaus gyvenimą.

Mūsų, dabar jau senstančių, seneliai, mums mažiems esant, savitarpy kalbėdavo ir jaunesniesiems pasakodavo, kad į pasaulį turi ateiti antikristas, kurio tikslas būsiąs kankinti žmones, juos naikinti. Ir naikinti tuos, kurie jam neįtikės. Argi tai nebuvo pranašiški nujautimai? Juk antikristas jau yra. Jis kovoja su viskuom, kas jam yra priešinga. Kaip jau ir jo vardas pasako, jis kovoja su Dievu ir, ką jau bekalbėti apie tikinčius į Dievą žmones. Naikina

bažnyčias ir jose antikristo bajorija įsirengia sau teatrus, sandėlius, dirbtuves. Dievo jis nenugalės, bet Jo vaikus, kur tik antikristas užviešpatauja, naikina, tyčiojasi, žudo.

Ot, gal dėl šios priežasties paskutiniaisiais laikais visų konfesijų krikščionys pradėjo galvoti, kad visoms Kristaus Bažnyčioms reiktų nors šiek-tiek tarpusavius santykius sušvelninti ir būti vieningesnėms. Tačiau, kaip matosi, iš to nieko pozityvaus neišeis. O antikristas ir šitai turi savo galvoje ir kiek tik įstengia tąją norimą "Vienybėje galybė" ardo.

Neišeinant iš temos, reikia priminti dar vienas keistas reiškinys. Nugy, pastarųjų dienų spaudoj randame dar vieną nesąmonę. Gi atsiranda ir lietuvių tarpe nieko negalvojančių, arba gali iš viso galvoti nesugebančių žmonių, kurie veda "diskusijas" su bolševikų apmokamais agentais. Ką jie ten sprendžia, matyt, ir patys nežino.

Jau iš šių trumpų pastabėlių aiškėja šių laikų keistumas. Viskas sukta, falšyva, nežmoniška.

M. P.

AR MES VIS DAR KLADATIKIAI?

Tenka pasidžiaugti, kad pagaliau sulaukėme ir paskutiniojo-34-jo Lietuvių Enciklopedijos tomo. Kada bus atspausdintas 15-sis tomas apie Lietuvą, galėsime tikrai pasididžiuoti šiuo dideliu kultūrinu laimėjimu.

Padėka priklauso leidėjui, pirmajam redaktoriui prof. V. Biržiškai ir kitiems redaktoriams, straipsnių autoriams ir pagaliau visiems LE prenumeratoriams, be kurių finansinės pagalbos šie

Pilviškių mieste, Vilkaviškio apskr., liet. ev. liuteronų bažnyčia statybos metu 1928 m. Lietuvos okupantai šioje bažnyčioje įrengė kino teatrą

34 tomai nebūtų galėję pasirodyti.

Mes, protestantai, deja, vis dėlto turime pasiskusti, kad LE straipsniuose nebuvo išlaikytas reikiamas objektyvumas, kai kurie dalykai aprašyti šališkai, mus įžeidžia, o daugelis mūsų veikėjų visai nutylėti ir pan.

Štai kad ir paskutiniame LE tome, rašant apie "Vienuoliją", randame straipsnio gale tokius sakinius: "Sunkiuose Bažnyčios gyvenimo laikotarpiuose, ypač protestantizmo įsigalėjimo metu, vienuolių pagalba popiežiams turėjo pirmąją reikšmę. Tuomet čia sunkioje Bažnyčios kovoje su k l a i d a t i k i a i s (mūsų pabraukta) šalia kitų vienuolių daug pasidarbavo tuo metu įsikūrę jėzuitai".

Skaitai žmogus šias eilutes ir nenori tikėti, kad tai galėtų būti parašyta Liet. Enciklopedijoje ir šiuo metu, kada ir Romos Katalikų Bažnyčios vadovybė pripažino savo klaidas, nebevadina kitų tikėjimo brolių klaidatikiais ir siekia visų krikščioniškųjų Bažnyčių

vienybės. Pagaliau, ar šiuo straipsniu nėra sumažinta ir pačių katalikų vienuolių reikšmė, kurie vien gelbėjo tik popiežius, o ne krikščionybę?!

J. KTR.

ŠALTAS DUŠAS EKUMENINIAM SAJUDŽIUI

DRAUGAS, 1966-IV-15, Nr. 18:

"Kai kurie religiniai vadai prašo popiežių Paulių VI-jį padaryti doktrinalinių ir konstitucinių nuolaidų krikščionybės vienybės vardan".

"Popiežius Paulius VI-sis pareiškė, kad Romos Katalikų Bažnyčia nedarys doktrininę ar konstitucinę aukų dėl krikščionybės vienybės".

NAUJIENOS, 1966-IV-18, Nr. 91, komentaru skyriuje "Bažnyčios dogmos nekeičiamos", konkrečiai nurodo, kad: 1) "Tarp svarbiųjų dogmų, kurių atsižadėti katalikai negali, popiežius suminėjo Mergelės Marijos fizišką paėmimą į dangų".

Šiuo reikalu L. E. rašo: "Dievas ją prikėlė iš numirusiųjų ir paėmė ją garbėje į dangų su kūnu ir siela. Ši tiesa, Kat. Bažnyčioje visais amžiais gyva ir išpažinta, paskelbta dogma tik 1950. XI. 1 pop. Pijaus XII apaštaline konstitucija *Munificentissimus Deus*" (XVII t., 324 p.).

2) Kita tokios pat svarbos dogma, anot popiežiaus Pauliaus, liečia bažnyčios konstitucinę santvarką. Ji buvo paskelbta pirmame Vatikano konsiliume (1870-71 m.), kurį sušaukė popiežius Pijus IX. Ji sako, kad šv. Tėvas esąs NEKLADINGAS, kada jisai kalba "ex cathedra" (oficialiai) tikėjimo arba dorovės klausimais. To-

kių popiežiaus pareiškimų teisingumu joks tikras katalikas negali netikėti arba net abejoti". J. K.

BAŽNYTINĖS IŠKILMĖS PAVERGTOJE LIETUVOJE

Šioje Šilutės ev. liuteronų bažnyčioje, kurios kunigu yra M. PREIKŠAITIS, 1965 m. gale įvyko ekumeninės pamaldos

Lietuvių Ev. Liuteronų Konsistorijos pirmininko Burkevičiaus 80 metų amžiaus sukakties proga, 1965 m. gruodžio mėn. 5 d., įvyko iškilmingos ekumeninės pamaldos Šilutės evangelikų liuteronų bažnyčioje, kuri esanti didžiausia iš išsilikusių, ir kurios kunigu šiuo metu yra Mikas Preikšaitis. Pamaldose dalyvavo: Estijos Ev. Liuteronų Bažnyčios arkivyskupas Kyvits, Latvijos Ev. Liuteronų

Čia rasit visko, ko tik jums reikia vestuvėms, sukaktuvėms, mokslo baigimo, gimtadienių ar bet kuriai kitai progai. Ir viskas geriausios kokybės, išieškotų formų, nepraeinančio grožio. Terra, 3237 West 63rd Street, Chicago, Illinois. Telefonas — 434-4660.

Bažnyčios arkivyskupas Turs, Lietuvos Ev.Reformatų Bažnyčios atstovas kun. Povilas Jašinskas, Katalikų Bažnyčios atstovas prelatas Kuodis ir Stačiatikių Bažnyčios atstovas protojerejus Semionovas.

Lietuvoje tai bene bus įvykęs pirmas įvykis, kad keturių tikybų dvasiškiai kartu atlaikytų pamaldas. Taip pavergtoje tėvynėje ir Pabaltijo kraštuose įvairių tikybų žmonės bendradarbiauja ir kartu meldžiasi. Šios iškilmingos pamaldos padariusios visiems gerą įspūdį. Kun.S.N.

IŠ EKUMENINIO JUDĖJIMO

Mažas būrelis lietuvių, katalikų ir evangelikų, sueina karts nuo karto Čikagoje ekumeninių religinių pokalbių. Tai yra privatūs pasikalbėjimai, kurie siekia tikslo

geriau vieni kitus pažinti ir suprasti. Šiame lemiančiame laike gerai, kad atsiranda ir lietuvių tarpe žmonės, kuriems gyvai rūpi religiniai klausimai. Tas būrelis bendromis pastangomis prisiartina prie religijos tiesos ne polemikos, bet meilės keliu.

Dalyviai pilnai supranta tų pokalbių sunkumus ir net paslėptus pavojingumus. Tuo tarpu pokalbiai įvyko ev. reformatų, katalikų ir liuteronų namuose. Studijų būrelis pranešė, kad birž. 4 d. ruošia pirmą viešą susirinkimą, kur kalbės tema: "Šventas Raštas ir modernus žmogus" kun. V. Bagdonavičius, MIC iš Čikagos ir prof. A. Jurėnas iš Mercer University Macon, Georgia.

--o--

Į atsakingas Pasaulio Ekumeninės Tarybos generalinio sekre-

toriaus pareigas buvo išrinktas United Presbyterian Church in the USA stated clerk dr. Eugene Blake. Jis tas pareigas perims 1967 m. Dabartinis, labai pagarsėjęs savo ekumeninėje veikloje, generalinis sekretorius dr. W. A. Visser't Hooft išeina į pensiją. Lietuvos Ev. Reformatų Kolegija širdingai pasveikino dr. E. Blake specialiu raštu.

--o--

Anglų žurnale "Sunday Telegraph" buvo atspausdintas straipsnis "Primaso nauja kelionė į Romą". Tame straipsnyje buvo pabrėžta, kad Anglikonų arkivyskupo dr. Ramsey'o vizitas pas popiežių Povilą VI-jį yra kas daugiau, negu tik to popiežiaus aplankymas. Tai yra pirmas žingsnis geresnio savitarpio supratimo ir pradžia pokalbių apie susijungimą.

--o--

Š. m. sausio mėn. 21 d. pirmą kartą po Reformacijos laikotarpio Romos katalikų kun. T. Carbishley, S. J. aktyviai dalyvavo evangelikų pamaldose Westminster Abbey. Jis pasakė pamokslą. Be to, sausio 23 d. Trafalger Squ-

are susirinko Pasaulio Bažnyčių Tarybos atstovai, kurie kartu su katalikų atstovais meldėsi, kad krikščionių Bažnyčios save geriau suprastų ir susivienytų. Abu kartu I. C. C. C. (Tarppasaulinė Krikščionių Bažnyčių Taryba) atstovai griežtai protestavo prieš sujungimą.

--o--

1965 m. rugsėjo mėn. pabaigoje Eisiedelne (Šveicarija) susirinko apie 400 studentų evangelikų ir katalikų. Bendra tema buvo: "Biblija šiandien". Tai jau trečias panašus susirinkimas. Pirmas buvo sukviestas 1962-tema: "Pasauliečių vieta Bažnyčioje ir pasaulyje", antras 1964-tema: "Tolerancija kaip ekumeninė problema". Tarp kalbėtojų buvo žymūs teologai - prof. R. Lenerberger (evangelikas) ir dr. H. Urs von Balthasar (katalikas). Katalikai ir evangelikai atskirai rinkosi pamaldoms. Vienos pamaldos buvo bendros. Visi dalyviai pabrėžė pozityvius vaisius, kuriuos atneša tokie susirinkimai. Numatyta susirinkti ir ateityje.

Kun. P. D.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — MAISTAS IR MĖSOS PRODUKTAI
licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2609 W. 69th St., Chicago 29, Ill. — Tel. WA 5-2787

2501 W. 67 St., Chicago 29, Ill. — Tel. WA 5-2737

1212 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Tel. CA 5-1864

DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir visu kitų Lietuvoje pageldaujamų prekių žymiai PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, sluvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliniai, pianiniai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIPLOMUOTAS EKONOMISTAS

Juozas Audėnas

Registruotas MUTUAL FONDU ATSTOVAS, prie New Yorko universiteto išlaikęs atitinkamus egzaminus ir turįs leidimą:

- 1) padeda nusipirkti MUTUAL FONDU ŠĖRUS;
- 2) padeda sudaryti planus pensininkams ir kitiems, santaupų turintiems, daugiau pajamų gauti;
- 3) padeda sudaryti planus jaunesniems žmonėms sistematišiam taupymui, kad galėtų išugdyti didesnius kapitalus ateičiai.

109 WARWICK STREET
BROOKLYN, N. Y. 11207

Tel. (212)-TA-7-9518, arba 752-0099

KAS YRA MUTUAL FOND?

MF kol kas lietuviams nelabai įprastas vardas, o tuo labiau pati institucija. Tik tie, kurie domisi pinigų investavimais į vertybės popierius (stockus, šėrus, bonus ir kt.), seka didesniųjų dienraščių puslapiuose kasdieną skelbiamas vertybės popierių ir pinigų kainas biržose (stock exchange). Ten visuomet yra ir MF šėrų kainų lentelės.

MF yra pinigų investavimo institucijos. Jos, per savo agentus, pardavinėja žmonėms savo šėrus, o už tai gautuosius pinigus investuoja į įvairias jų pačių pasirinktas pelningiausias įmones: pramonės, prekybos, apdraudos, susisiekimo ir kt. Lėšos išskirstomos per daug įmonių, todėl jei iš jų viena-kita ekonomiškai ir sušlubuotų, toks sušlubavimas ar net bankrotas MF mažai tepaliestų. MF lėšos laikomos bankų apsau-

goje-custodian.

Neteko patirti, kad per 30 metų veiklą nors bent vienas MF būtų subankrutavęs. Dabar yra per 300 MF, kuriuose sudėta daugiau kaip 35 bilijonai dolerių. Vien tik šiemet sausio mėn. į MF buvo investuota daugiau pusės bilijono dolerių.

Netermininius (open end) MF šėrus galima laisvai pirkti ir parduoti kada tik nori. Nereikia vaikščioti į jokias biržas. MF atstovai patys ateina arba visai lengvai galima ir laiškais su jais susisiekti ir visas investavimo transakcijas padaryti.

Investavus į MF tik per ilgesnį laiką (8-12 m.) sulaukiama gerų rezultatų. Pvz. bet kuriame laikotarpyje, kad ir neilgame MF institucijų amžiuje, per bet kurių metų dešimtmetį ligi pat 1966 metų pradžios, idėtasis kapitalas, kad ir nevisuose fonduose, užaugdavo

3-5 kartus. Kaip tai įvyksta? Ogi augimas vyksta trimis keliais: a) dividendas, kurį MF gauna iš įmonių, į kurias jis įdėjo pinigus, surinktus už savo parduotus šėrus; b) pelnas, kurį MF pasidaro nuolatos biržoje (stock exchange) pirkdamas ir parduodamas įvairių įmonių vertybės popierius; c) šėrų kainų kilimas, Amerikos ūkiui milžinišku greičiu kylant ir plečiantis.

Bendrai paėmus, pagrindiniais faktoriais, dėl kurių į MF įdėti pinigai davė gerus prieauglius, galima surikiuoti šitaip: a) MF dirba gerai kvalifikuoti specialistai; b) aiškūs ir griežti valstybės įstatymai; c) kietai disciplinuota bendradarbių organizacija; d) kapitalas išdėstomas į daug, geros atrankos pelningų įmonių; e) gera vieša kontrolė ir f) neaprežtas ilgas terminas.

Juozas AUDĖNAS

Sonės TOMARIENĖS "SENO-
LĖS PASAKOS" - pirmoji šių metų knyga vaikams. Dedikacijoje autorė sakosi, kad senolės pasakai pridėjusi "savo žodį" - taip atsiradusi ši knyga. Vadinasi, knygos pagrindan paimta liaudies pasakos. Jų yra čia visas būrys, ir jos surištos senolės pasakojimais. Tai pasakų sekėja, nors pati stovėdama lyg ir nuošaliau, yra tas ratukas, kuris suka visą knygą. Ji, lyg pasakų karalaitė, rodosi sapne, jai pamojus, atgyja visa gamta: žiogai smuikuoja, pelės šoka, žvaigždės su mėnesiu kalbasi, o lakštingalos pranašauja, kad:

"... ant kelio akmenėlis
Deimantu žėrės,
Medis, paukštis ir žvėrelis
Žodžiais prakalbės".

Taip, jie knygoje ir kalbasi: ir mėnulis su kometa, ir uodas su kipšu, ir katės su šunimis, ir ežys su lokiu, ir gaidys su žmonėmis... Net birbynės žmogaus balsu gieda, ir ežerai ūkdami atsakinėja...

Tas senolės sekamas pasakas labai mėgsta vaikai, kurių knygoje yra trys: dvi mergaitės ir berniukas, gyveną su tėvais ir senole, prie kurių prisideda iš kaimo atvažiuoją giminės su savo vaikais. Vaikų gyvenimas paprastas: mažo miestelio ramybė, aplinkinis gamtos grožis, mokykla, šeimos maži darbeliai. Tėvai ir vaikai glaudžiai sugyvena paprastoje aplinkoje, kur vaikai tėvams padeda: bulves skuta, indus mazgoja, puodą maišo, malkų atneša, grindis šluoja (aišku, neturi kilimų nuo sienos lig sienos, nei dujinės plytos, nei televizijos...).

Šitie vaikai dar tebėra gyvi ir jautrūs pasakų sugestijai: jiems ne gana pasakos išklaudyti, jie patys nori būti pasakos veikėjais, ją vaidinti, savaip perkurti, pamėgdžiodami pasakos veikėjus. Pamėgę senolės pasakas, jie ir į knygą guviau žiūri: bene ir ten pasakų užtiks. Tėvai skatina pasakų ir knygos meilę, ir senolę pagerbdami, ir knygai gero žodžio nepagalėdami. Visą knygą lyg ir suriša per ją besitęsiąs mažosios mergaitės Aldutės noras išmokti skaityti ir lankyti kartu su kitais mokyklą, kur jos, kaip mažos, dar neleidžia.

Ir vaikų gyvenimas, ir pasakos perpintos dainelėmis ir eilėraš-

tukais. Pav., dédé, atvežęs kiškio pyragų, apie kiškį kepėją dainuoja: "Įkrosnį pašovė pats Piškis greitulis - Laikepa, lai kvepia pyragas gardulis"!

Aišku, toks "kiškio pyragas" dabar jau bus gardesnis už visus žmonių keptuosius... Aldutė moka išjuokti tinginį katinėlį, kuriam snaudžiant vorai nuausia "Tinklus nuo ausų iki debesų", ir paskaityti, kaip:

"Šarkelės, varnelės plušėjo savaitę - Daugybę tešlainių, riestainių priraitė..."

Matyt, kad ir autorė plušėjusi ne vieną savaitę, kol visas tas pasakas ir pasakojimus dailiai "suraitytė...". Gražiai padirbėta ir dailininkės Vlado Stančikaitės Abraitienės, kuri yra viena iš mėgiamiausių vaikiškų knygų iliustratorių. Čia jos pripiešta virš tuzino spalvotų piešinių ir daug mažesnių nespalvotų, kurie gerai atitinka knygos turinį ir dvasią, yra pilni fantazijos ir linksmos nuotaikos. Šviesiam knygos turiniui derinasi gražus lietuvių saleziečių (Italijoje) spaudos darbas. Knyga gražiai išleista, geras popierius, blizgūs spalvomis viršelis,

192 p. Gale knygos dar pridėtas žodynėlis, kur paaiškinta kai kurie retesni žodžiai, mažiau suprantami svetur augančiam lietuviukui. "Senolės pasakos" - geras "kiškio pyragas" pradžios mokyklos mokiniam. Knygos kaina 3,5 dol. Išleido Henrikas Tomaras, 1945 Maple Ave., Evanston, Ill. 60201.

* * *

Ziono Parapijos Taryba išleido choro giesmių leidinį "Pranaše Didis", kuriame atspausdinta 41 chorui giedoti paruošta giesmė. Pačios choro giesmės yra daugumoje atspausdintos iš 1938 m. Šiauliuose išleisto choro giesmių rinkinio "Evangeliškos Giesmės". Dabar išleistą leidinį spaudai paruošė Povilas Mieliulis, Ziono parapijos choro dirigentas. Jo yra sukurta ir pradžioje įdėta giesmė "Tau, protėvių Dieve". Leidinys kaštuoja 1 dolerį.

* * *

Leopoldvileje, Afrikoje, atidarytas tarpkonfesinis Biblijos institutas. Šiame institute bendradarbiauja protestantai, anglikonai ir katalikai, kartu versdami šv. raštą į Afrikos kalbas.

GAPS PETROLEUM CO.

6641 S. Western Ave.

Tel. PROspect 6-6677

- Petroleum
- Oil & Gas Burners
- Bolders, Furnaces & Stokers
- Hot Water Heaters
- Air Conditioners
- Coal

DAY — GIVING ALWAYS PERFECT SERVICE — NIGHT

Gužauskas Beverly Hills Floral Co.

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų,
laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd Street

PRospect 8-0833 — 8-0834

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

* CHICAGO. "Mūsų Sparnai" per mažai parenka žinučių apie mus pačius. Juk mes nesame tokie menki, tik parodykime mūsų "turta" nors žurnalo kronikoje, nors trumpai paminėdami. Parodykime mūsų gydytojus, inžinierius, mūsų jaunosius akademikus. Parodykime ir tuos, kurių nebėra gyvųjų tarpe, bet kurie reiškėsi ne tik ev. reformatų gyvenime, bet dalyvavo ir atidavė savo duoklę ir Lietuvos valstybės atkurime ir jai gyvuojant. Pamažu, pasiklausinėdami, pasidairydami surinkime tuos žmones-veikėjus nors į "M. Sp." kronikos skyrių, kol dar yra kas apie juos prisimena. Nors yra žmonių ir straipsnių primygtinai verčiančių užmiršti praeitį, bet istorija turi likti, nes kitaip būsim niekas.

M. B.

* So BOSTON. "Mūsų Sparnai" daro, man asmeniškai, labai rimto ir patrauklaus žurnalo išpūdį. Sveikinu vyr. redaktorių ir visą redakcinę komisiją ir dėkoju visiems, jog ir mane priėmėte į bendradarbių tarpą.

J. Jašinskas

* TORONTO. Gavome, tikriau pasakius, sulaukėme "Mūsų Sparnų" Nr. 19. Įdomus ir įvairus. Daug drąsių minčių pasakyta ir praei-

ties faktų teisingai interpretuota. Jei priešingoji pusė būtų linkusi į tiesos objektyvų ieškojimą, būtų daug pagalbos tiesos nušvietimui. Manding jie, kaip ir anksčiau, bandys tylos sąmokslu ignoruoti.

Redaktoriai ir bendradarbiai įdėjo nemažai darbo ir to rezultatas imponuojantis. Nesarmata tokių žurnalą parodyti bet kam. Už ką visiems prisidėjusiems priklausio didelė pagarba ir padėka.

P. Jaunius

* URUQUAY. Man labai ir labai patinka "Mūsų Sparnai". Skaitome juos visi. Aš skaitydama juos lyg atsigaunu dvasioje. Jie tokie artimi man. Visus juos turiu nuo pat pirmojo numerio. Dėkoju už tai. Atsilyginti negaliu. Esu bedarbė ir mano kišeniuje pinigėlis neskamba. Dėkinga esu ir džiaugiuos kad kas pagalvoja apie mane toli nuo visų atsiskyrusių ir vienišą dvasios reikaluose.

E. Stanevičienė

* CAPE COD. Daug skaičiau pasakutinės laidos "Mūsų Sparnus" ir džiaugiaus jų gera literatūra. Mielos žinios iš mano giminės ir tai buvo man ne tik kaip pamokos, kad aš nepamiršau savo motinos kalbos. Lois taipgi džiaugėsi kartu su manimi ir jautė žurnalo iliustracijų dominavimą.

Rev. Petras Palches

* NEW YORKAS. Linkiu "Mūsų Sparnams" ir tolimesnio sekmingo gyvavimo. V.V.

* * *

* CINCINNATY. Mums toli gyventiems nuo lietuvių centrų ir toli nuo reformatų, kiekviena žinutė ypatingai įdomi. D. J. K.

* * *

* TORONTO. "Paskutinis "Mūsų Sparnų" Nr. 19 yra geras-kaip ir visada būdavo geri. Ypatingai yra geras dail. V. IGNO viršelis-geriausias iš visų iki šiol buvusių. Garbė jam!"

Skulpt. Dagys

* BREMEN. "Jums nuoširdžiai dėkoju už "Mūsų Sparnus". Tai tikrai savo turiniu vertingas ir techniškai gražus leidinys".

Fr. Šlenteris

* BUENOS AIRES. Argentinos lietuvių BALSAS: "Mums reikalinga bent antra tiek egzempliorių, kad pasiųsti ten, kur "Mūsų Sparnai" labai laukiami ir branginami, kaip gražiai vedamas, rimtas žurnalas. Atsiųskite, jei atlieka, kad ir senesnių numerių".

Pranas Ožinskas, ALB leid

* HUETTENFELD. Vasario 16 Gimnazija. "Ypatingai paskutinis numeris yra puikiai išleistas ir iliustruotas. Nuotraukos ir straipsniai apima visų lietuvių evangelikų gyvenimą tremtyje. Tai yra puikus ekumeninis bendradarbiavimas iš Jūsų pusės. Man sąžinė tik nerami, kai gaunu tiek daug "Mūsų Sparnų" ir negaliu Tamsatom atsilyginti. Mūsų mokiniai yra neturtingi ir negali už spaudą mokėti. Gal būtų turtingų mecenatų, kurie tuos 30 egz. užmokėtų?"

Fr. Skėrys.

* WATERBURY. Nežinau kieno iniciatyva siunčiamas man žurnalas "Mūsų Sparnai" ir kam aš už tai turiu būti dėkingas? Jau esu gavęs 3 egz. Juose aš randu daug įdomios medžiagos, tuo labiau, kad aš ilgą laiką esu gyvenęs Lietuvoje, Biržų mieste. Pageidauju ir ateityje gauti minėtą žurnalą.

J. G.

* BOSTON. Deja, turiu atsisakyti nuo tolimesnio prenumeravimo ir prašau žurnalo man nesiuntinėti. Jis man yra gerokai svetimmas savo turiniu.

J. G.

* AUSTRALIJA. Prašau "Mūsų Sparnų" nesiųsti-esu R. katalikas.

B. S.

DAUG BERAŠČIŲ PASAULYJE

Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija paskelbė statistikos knygą konstatuodama, jog apie 45% pasaulio žmonių vis dar nemoka skaityti ir rašyti. Daugelyje kraštų mažiau negu pusė vaikų tarp 5 ir 19 metų eina į mokyklas.

Mažiausiai beraščių turi vakarų Europa-apie 2%. Šiaurės Amerikoje beraščių yra iki 4%. Pietų Europoje-20%. Didžiausias beraščių procentas randasi Šiaurės Afrikoj - nuo 85% iki 90%. Pietinėj Afrikoj ir Azijos kraštuose - apie 80%. Iš viso pasaulyje yra nuo 690 iki 720 milijonų gyventojų nemokančių skaityti ir rašyti.

* * *

Biržuose, po kelių metų kng. Radvilų piliakalnio kasinėjimo ir pilies dalinio restauravimo darbų, pradedamas pagrindinių pilies vartų ir tilto atstatymas ties Radvilos gatve.

* DETROITAS. 1965 m. gruodžio mėn. 19 d., per adventą, ir š. m. balandžio mėn. 14 d., per atvelyki, pamaldas lietuviams evangelikams atlaikė kun. St. Neimanas.

Viktoras JODINSKAS

Detroit, 1966 m.

Malonu, kad ryšium su Jaunimo metais reiškiasi ir jaunos jėgos. Viktoras Jodinskas, sūnus Aleksandro ir Elzbietos Stragy-tės Jodinskų, tebelanko Cass gimnaziją ir yra labai pamėgęs meną. Jis laimėjo už paveikslą pirmą premiją iš Strafford Co. 1965-66 m., o taip pat pateko į penketuką iš 5000 mokinių.

* * *

* EGLUTĖ. Pagal išivyravusią tradiciją, Chicagos Liet. Ev. Reformatų parapijos valdybą buvo suruošusi per praeitas Kalėdų šventes vaikams eglutę. Įgudęs Kalėdų senelis krt. M. Plepys ir šiuo kart apdovanojo ir palinksmo vaikus. Ta vaikų šventė pradėta bažnyčioje su pritaikintomis pamaldomis, kurias atlaikė kun. P. Dilys, vargoninkaujant Erikai

Chicago Savings and Loan Association

6245 South Western Avenue

Chicago 36, Illinois

Mr. John Pakel Sr., President

L Aidotuvų Direktorius

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th Street

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Place

Tel. VIrginia 7- 6672

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Dilytei. Po to parapijos salėje vaikai, tėvai ir svečiai buvo pavaišinti kava ir kun. St. Neimano pasveikinti.

* SUTUOKTUVĖS. Š. m. sausio mėn. 22 d. gražiai išpuoštoje bažnyčioje buvo sutuokti studentas Andrew Hayes Miller su studente Dalia Marija Tilindyte, dukterimi Martyno ir kuratorės Olgos Trečiokaitės Tilindžių. Sutuoktuvų apeigas atliko kun. St. Neimanas. Po bažnyčios apeigų visi dalyviai, kurių buvo virš šimto, turėjo progos pasilinksinti vestuvių puotoje, įvykusioje viešbutyje, ir jauniems palinkėti gerų sekmių.

* * *

Mūsų bažnyčioje Čikagoje buvo pakrikštyti: 1966 m. balandžio mėn. 3 d. Pranas Martynas Mikelėnas, Jono Jokūbo ir Gerandin Mikelėnų sūnus, ir balandžio mėn. 10 d.

Erikas Ronaldas Slavėnas, Ronaldo ir Živilės Slavėnų sūnus.

"Mūsų Sparnų" redakcija linki tėvams auklėti tuos vaikus krikščioniškoje dvasioje.

* * *

Š. m. kovo 20 d., tuoj po pamaldų, mūsų Čikagos bažnyčioje, jos salėje, įvyko metinis visuotinas šios parapijos narių susirinkimas. Susirinkimui pirmininkavo superintendantas kun. S. Neimanas, sekretoriavo krt. St. Palšis. Posėdis užsitęsė keletą valandų, bet ir padaryta daug. Sklandžiai su atsidėjimu tapo išspręsti visi susirinkimo kompetencijai priklausą reikalai.

* * *

Buv. Lietuvos prezidento dr. Kazio Griniaus sūnus inž. Liūtas Grinius šiuo metu gyvena Los Angeles, Calif. Ten priklauso lietuvių evangelikų parapijai ir yra aktyvus jos narys.

* ITALIJA. Pietų Italijos katalikų kunigų grupė kreipėsi į popiežių Paulių VI-jį su prašymu pakeisti Bažnyčios nuostatą, kuriamė celibatas yra sąlyga kunigo ordinacijai. Kunigai prašė, kad tiems, kuriems iš malonės nesuteikta stiprybės celibato laikytis, būtų leista vesti. Prašymą motyvavo tuo, kad vedybos nėra priešingos kunigo pareigoms ir pabrėžė, kad Biblijos žodis: "Ne gerai būti žmogui vienam" liečia taip pat ir kunigus ir jiems taikomas. Jie nurodė ir į tai, kad vedę kunigai galėtų geriau patart savo parapijiečiams vedybinio gyvenimo reikaluose.

* Inž. Vytautas Šliupas darbuojasi tolimame Azijos krašte, Rytų Pakistane prie didžiulės užtvankos statybos, pasiūstas International Engineering Co. iš San Francisco. Prieš tai daugelio milijonų vertės statybas vykdė Afrikoje, Pietų Amerikoje ir kituose kraštuose, visur garsindamas ir Lietuvos vardą. Inž. Vytautas Šliupas yra garsiojo aušrininko dr. Jono Šliupo sūnus.

* Š.m.kovo 13 d. parapijos revizijos komisija, susidedanti iš kuruatorių P. Variakojo, P. Bružo ir M. Plepio, patikrino Čikagos parapijos valdybos veiklą ir jos piniginę apyskaitą bei įdomias statistikos ir palyginimų lenteles. Viskas rasta pavyzdingoje tvarkoje, nes parapijos išdininkas krt. J. Trečiokas nepasigailėjo laiko ir kruopštaus darbo. Jo bute tas posėdis ir įvyko.

* * *

Ziono parapijoj dabar veikia du chorai: vienas lietuvių, o kitas vokiečių. Lietuvių chorui vado-

vauja Povilas Mieliulis, kuris Ziono parapijos chorui yra vadovavęs daugiau kaip 12 metų. Vokiečių chorui vadovauja Sigismund Paul, kuris yra vienos įmonės savininkas, bet Vokietijoje keletą metų mokėsi muzikos.

* Ziono parapijos šeštadienio lietuvių kalbos mokykla, kurioj mokytojauja Hilda Vencelienė ir Martynas Lekšas, per keletą mokymo metų, pasiekė gana gerų rezultatų. Tie vaikai, kurie lanko šeštadienio mokyklą, gana gerai kirčiuoja lietuvių kalbos žodžius ir parengimuose išpildo savo sakomus eilėraščius ir vaidinimus geru tarimu ir tinkamu kalbos jautimu.

* * *

Šį pavasarį Čikagos amerikiečių "Harper" gimnazijos vadovybės pakviesta Laima Gerulytė paruošė ir perskaitė referatą apie hinduizmą. Po referato apie šią seniausią religiją buvo rodomas filmas. Už pažangumą moksle Laima yra įrašyta gimnazijos garbės lentoje. Ji šią gimnaziją lanko anturus metus.

* * *

Čikagoje amerikiečių pradinių mokyklų krepšinio pirmenybėse už sportišką elgesį ir gerą žaidimą Rimas Gerulis buvo apdovontas trofeja. Mokyklų mokinių mokslinių projektų parodose ir jų varžybose Rimas yra laimėjęs pirmų vietų ir atžymėjimo ženklų.

* * *

Š.m.vasario mėnesį Kaune ištekėjo Kosto ir Mildos Snarskių dukra Audronė. Ji yra viena iš gabiausių inžinerijos studenčių. Jos pusbrolis Brunonas Snarskis ruošia inžinerijos srities doktoratą.

*VISKAS IMPORTUOTA IŠ
EUROPOS*

I AUKŠTAS

- KERAMIKA
- PORCELANAS
- KRISTALAS
- ĮVAIRŪS DOVANINIAI DALYKAI
- GINTARINIAI IR KITOKI
PAPUOŠALAI
- VOKIŠKOS KNYGOS, ŽURNALAI

II AUKŠTAS

- KOSTIUMAI
- PALTAI
- BATAI VISAI ŠEIMAI
- ODINIAI RANKINUKAI
- PERLON KOJINĖS MOTERIMS
- ODINIAI ČEMODANAI,
PORTFELIAI
- SULANKSTOMI LIETSARGIAI
IR T. T.

NORDEN'S IMPORT CENTER

3037 N. Lincoln Ave.

Chicago 13, Ill.

Tel. BI 8-4707

GAUTOS AUKOS:

Po 25 dol.

Dr. A. Šabanienė, Chicago; kun. P. Dilys, Chicago; dr. P. Tunkūnas, Chicago; V. Karosas, Chicago; P. Bružas, Chicago.

D. Žemaitytė, Cleveland, - 15 dol.; K. Burbulys, Baltimore, - 12 dol.; Mrs. N. Baueris, Australija, -- 6 dol.

Po 10 dol.

J. Aukštikalnis, New York; J. Tunkūnas, Gardner; J. Pelanis, Chicago; V. Vambutienė, N. York; V. Kregždienė, Chicago; Arv. Ramonis, Chicago; J. Indriūnas, Chicago; V. Subatnikaitė, Canada; K. Klybas, N. York; M. Tamulėnas, jr., Racine; Rev. P. Palches, Cape Cod; A. Wallenis, Philadelphia; P. Kutra, Cheltenham; A. Šlekys, Chicago; V. Z. Jankus, Lemont; V. Bendikas, Chicago; P. Lapienė, Chicago.

Po 5 dol.

J. Jakubonis, Chicago; inž. E. Manomaitis, N. Roxbury; inž. J. Breivė, Cicero; D. Bobelienė, Elgin; J. Yčas, Chicago; J. Gilys, Waterbury; J. Daniels, Brooklyn; K. Zaronskis, Cleveland; M. Newman, Omaha; K. Mikelėnaitė, Cicero; O. Yčienė, Toronto; Fr. Šlenteris, Vokietija (20 DM.); D. Plepys, Cheltenham; E. Balcerienė, Chicago; J. ir P. Lampsaičiai, Chicago; J. Klimkaitis; M. Bundelis; A. Motiejūnienė, Highland, Ind.; D. Jarienė, Highland, Ind.; V. Uznys, Chicago; kun. S. Neimanas, Evanston; J. Trečiokas, Chicago; E. Tatorienė, Chicago; E. Palšienė, Chicago; J. Miglinas, Chicago.

Po 4 dol.

J. Tatoris, Chicago; J. ir D. Kregždės, Cincinnati; dr. O. Fricke, Chicago; D. Variakojsytė, Los Angeles; K. ir P. Variakojai, Chicago; M. Sestokas, Australia; A. Pukelienė, Bellwood; kun. J. Pauperas, Chicago.

Po 3 dol.

O. Dagienė, St. Louis; St. Tamulaitis, Chicago; F. Jurevitch, Canada; J. Ivaška, Chicago; K. Plepys, Chicago; J. Tautrimas, Omaha; K. Gaučienė, Worth; V. Nastopka, Baltimore; E. Railienė, Baltimore; M. Plepys, Chicago; M. Jurgaitienė, Chicago.

Po 2 dol.

M. Stonie, Mass.; A. Mikšys, Frankfort; St. Palšis, Chicago; B. Vendelis, Chicago; A. Gedgaudas, Kenosha; St. Sinkus, Mass; A. Grimas, Canada; V. Girdauskas, Chicago; J. Dambaras, Toronto; R. Pipynė, Evanston; J. Pipynė, Anglija (10 shil.); O. Kregždienė, Chicago; E. Varankienė, Clarendon Hills; M. Jankienė, Chicago; M. Ambrozaitienė, Chicago; V. Puodžius, Chicago; V. Augustaitis, Chicago; M. Genutienė, Chicago; Anna Schwager, Chicago.

Po 1 dol.

P. Narvydas, Brooklyn; V. Noreika, Chicago; A. Nakas, Chicago; J. Kasakaitis, Chicago; Džiuvės, Baltimore; M. Boguta, Baltimore; R. Spingytė, Chicago.

* * *

"Mūsų Sparnai" nuoširdžiai dėkoja aukotojams už taip gausias aukas ir maloniai prašo toliau ne-

pamiršti.

Aukotojas, kuris nerastų savo pavardės aukų sąrašė, prašomas tuojau susisiekti su administracija.

Aukas siųskite ir kitais administraciniais reikalais kreipkitės šiuo adresu: "Mūsų Sparnų" adm., 5718 So. Richmond, Chicago, Ill., 60629.

REMKIME EVANGELIŠKĄJĄ SPAUDĄ.

Šis "Mūsų Sparnų" numeris beveik dvigubas. Redakcija tikisi, kad mieli skaitytojai įvertins pastangas praturtinti žurnalą ir ateis į pagalbą gausingesne auka.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS